

Уважаеми пътници, Добре дошли на борда на *България Ер*!

Един ден в учебниците ще има специална глава, посветена на последните две десетилетия - и на една от най-грандиозните технологични революции в историята на човечеството. Информационните технологии, интернет и мобилните устройства промениха живота ни - и продължават да го променят - в толкова голяма степен, че дори не успяваме още да го осъзнаем напълно.

А междувремето идва часът на следващото глобално сътресение - този път отнасящо се не до информацията, а до транспорта.

Автомобилите веднъж вече промениха света преди век. Направиха го несравнимо по-малко място. Освободиха търговията от пространствените ѝ бариери и отвориха пътя към глобализацията.

Сега е време за следващата стъпка, която ще преобрази не само колите, но и градовете ни. Няколко фактора се комбинират, за да я осъществят.

Свърхурбанизацията ни кара да преосмислим начина, по който стопанисваме автомобилите си, и да се откажем от притежаването за сметка на споделяне-

мо. Електрификацията и особено водородът могат най-после да направят колите чисти; автоматизацията и изкуственият интелект ще ги направят несравнимо по-безопасни. И ще освободят значима част от времето ни за други занимания.

Неслучайно новият брой на THE INFLIGHT MAGAZINE е посветен на автомобилите и загадащата се колосална промяна. Това е революция, която няма нужда да ни сvari неподготвени.

Пожелаваме ви приятно четене, и приятен полет.

България Ер

Dear Passengers,
Welcome aboard *Bulgaria Air*!

One day textbooks will have a special chapter devoted to the past two decades – and to one of the most spectacular technological revolutions in the history of mankind. Information technology, the Internet and mobile devices have changed our lives and continue to do so to such an extent that we are not even able to fully realize it yet.

Meanwhile the next global jolt is looming - this time concerning transport rather than information.

Cars already changed the world a century ago, making it a smaller place than ever before. They freed trade of its spatial barriers and paved the way for globalisation.

It is now time for the next step that will transform not only our cars but our cities as well. Several factors combine to achieve it.

Super-urbanisation makes us rethink the way we manage our cars, and to give up possession in favour of sharing. Electrification and especially hydrogen can finally make cars clean; automation and artificial intelligence will make them a lot safer. And will free much of our time for other pursuits.

Not surprisingly, the new issue of THE INFLIGHT MAGAZINE is dedicated to cars and the looming colossal change. This is a revolution that does not have to catch us unawares.

We wish you pleasant reading and a pleasant flight.

Bulgaria Air

ОТ ВАРНА ДО СЛЪНЧЕВА ИСПАНИЯ.

ВЪЗПОЛЗВАЙ СЕ ОТ УДОБНИТЕ ДВУПОСОЧНИ ВРЪЗКИ ОТ ВАРНА
ДО БАРСЕЛОНА, МАЛАГА И ПАЛМА ДЕ МАЙОРКА ПРЕЗ СОФИЯ!

САМО ЗА **5** ЧАСА

БАРСЕЛОНА

ДВУПОСОЧНА
ЦЕНА ОТ **258** EURO

САМО ЗА **6** ЧАСА

ПАЛМА ДЕ МАЙОРКА

ДВУПОСОЧНА
ЦЕНА ОТ **305** EURO

САМО ЗА **6** ЧАСА

МАЛАГА

ДВУПОСОЧНА
ЦЕНА ОТ **307** EURO

**FLY GOOD
FEEL GOOD**

Цените са крайни с тръгване от Варна и включват:
Всички дължими летищни такси, 1 бр. ръчен багаж до 10кг. и 1 бр. чекиран
багаж до 23 кг., кетъринг на борда, безплатен избор на място в самолета, Check-in.

Следи офертите ни всеки ден на air.bg и www.facebook.com/bgair

**13 | BUSINESS
ECONOMY**

26 | Трябват по-малко политици и повече технократи

Оливие Жан, генерален директор на "Рено Нисан България"

30 | Bulgaria Needs People to be Less Political and More Technocrats

- 14 | Числа и лица
Numbers & Faces
- 16 | Разрушаване или решаване
- 17 | Breaking or Solving
- 20 | Златните яйца на 2017
- 22 | Golden Eggs of 2017
- 34 | Чакай, земеделецо
- 36 | Farmer, Now Is Not the Time
- 38 | Клиентът винаги има... пари
- 40 | The Customer is Always... Paying

**45 | ANALYSIS
POLITICS**

45 | Оръжията на Третата световна

Ще разпали ли Тръмп глобална търговска война?

46 | The Weapons of World War III

- 48 | Парижката пролет на Европа
- 50 | Europe's Parisian Spring
- 52 | Защо Европа се оказва по-мръсна от Америка
- 54 | Why Europe Turned Dirtier than America

Фотография на корицата: ИВАЙЛО ПЕТРОВ
Cover photography: IVAYLO PETROV

**57 | SCIENCE
TECHNOLOGY**

47 | Отслабвай трудно 3

Истината за най-популярните диети, изречена от лекари

76 | Starve Hard 3

- 58 | Неочакваният проблем с батериите
- 62 | Batteries: an Unexpected Problem
- 64 | Най-могъщата буква
- 66 | The Most Powerful Letter
- 68 | Застинало движение
- Action Standing Still

**79 | TRAVEL
LIFESTYLE**

82 | Мелодия на годината

Изгряващата звезда на Холивуд Марио Григоров през The Inflight Magazine

86 | Melody of the Year

- 80 | Афиш
Poster
- 88 | Новата Студена война
- 90 | The New Cold War
- 92 | От залез до залез
- 94 | From Dusk Till Dusk
- 98 | Пролет през розови очила
- 99 | Spring Through Rose-colored Glasses

RAYMOND WEIL
GENEVE

KATHERYN WINNICK

shine collection

JULIANY

TIME IS CREATIVITY

СОФИЯ: PARADISE CENTER, SERDIKA CENTER, MALL OF SOFIA,
УЛ. Г. С. РАКОВСКИ 70, УЛ. ГРАФ ИГНАТИЕВ 1, БУЛ. ВИТОША 43.
ПЛОВДИВ: MALL PLOVDIV, MALL MARKOVO TERE.
WWW.JULIANY.COM

Bulgaria Air
National Carrier www.air.bg

THE INFLIGHT MAGAZINE

БОРДНОТО СПИСАНИЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР ИМА СРЕДНА МЕСЕЧНА АУДИТОРИЯ
ОТ НАД 100 000 ДУШИ, ИЛИ НАД МИЛИОН ЧИТАТЕЛИ ГОДИШНО

THE INFLIGHT MAGAZINE ENJOYS AN AVERAGE MONTHLY AUDIENCE
OF MORE THAN 100,000 PEOPLE, OR OVER A MILLION READERS PER YEAR

ГЛАВЕН РЕДАКТОР

Константин Томов

ktomov@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР

Кристина Нигохосян

cnigohosian@bulgariaonair.bg

РЕДАКТОР АНГЛИЙСКИ

Ангела Фети-Чобанов

ПРЕВОДАЧИ

Албена Манафска

Виктория Крумова

АВТОРИ

Антъе Тайга Яндриг

Бойко Василев

Валери Ценков

Емил Иванов

Ивайло Петров

Иванина Манчева

Калин Ангелов

Калин Николов

Маргарита Спасова

Надежда Бочева

Ясен Бориславов

ДИЗАЙН

BRAND NEW

РЕКЛАМЕН МЕНИДЖЪР

Благовеста Креовска

bkreovska@bulgariaonair.bg

0887 59 11 05

ИЗДАТЕЛ

ИНВЕСТИОР МЕДИА ГРУП

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

Виктория Миткова

ТЪРГОВСКИ ДИРЕКТОР

Леа Бакалова

lbakalova@bulgariaonair.bg

РЕДАКЦИОНЕН АДРЕС

1540 София, бул. Брюксел 1

office@bulgariaonair.bg

тел.: 02 448 40 70

www.bgonair.bg

БАНКОВА СМЕТКА

IBAN: BG57 CECB 9790 1019 1023 03

BIC: CECBVBGSF

Банка „ЦКБ“ АД – клон Варна

ISSN 1314-2216

EDITOR-IN-CHIEF

Konstantin Tomov

ktomov@bulgariaonair.bg

EDITOR

Cristina Nigohosian

cnigohosian@bulgariaonair.bg

ENGLISH EDITOR

Angela Fetty-Chobanov

TRANSLATORS

Albena Manafska

Victoria Krumova

CONTRIBUTORS

Antje Tajga Jandrig

Boyko Vasilev

Emil Ivanov

Valeri Tsenkov

Ivaylo Petrov

Ivanina Mancheva

Kalin Angelov

Kalin Nikolov

Margarita Spasova

Nadezhda Bocheva

Yasen Borislavov

DESIGN

BRAND NEW

ADVERTISING MANAGER

Blagovesta Kreovska

bkreovska@bulgariaonair.bg

(+359) 887 59 11 05

PUBLISHER

INVESTOR MEDIA GROUP

CEO

Victoria Mitkova

MARKETING DIRECTOR

Lea Bakalova

lbakalova@bulgariaonair.bg

EDITORIAL ADDRESS

1540 Sofia, 1 Brussels Blvd.

office@bulgariaonair.bg

phone: (+359) 2 448 40 70

www.bgonair.bg

BANK ACCOUNT

По смисъла на Закона за изменение и допълнение на Закона за задължителното
депозитване на печатни и други произведения обн.В ДВ, бр.87 от 05.11.2010г.,
мажоритарният собственик на дружеството издател на списание „Bulgaria on air THE
INFLIGHT MAGAZINE“ и списание „GO ON AIR“ е „Холдинг Варна АД с ЕИК 103249584.
„Холдинг Варна“ АД е публично дружество по Закона за публичното предлагане на
ценни книжа и е под надзора на Комисията за финансов надзор.

ПРЕОТКРИЙТЕ СВЕТА НАВЪН. BMW xDRIVE.

ИНТЕЛИГЕНТНАТА СИСТЕМА ЗА ЗАДВИЖВАНЕ НА ВСИЧКИ
КОЛЕЛА, ОПЦИОНАЛНО ЗА ВСИЧКИ МОДЕЛИ BMW.

BMW Серия X

М Кар Варна

Радостта
от шофирането

САМО СЕГА:

- **BMW X3** на цена от **799 лв.*** на месец с ДДС.
- **BMW X4** от **896 лв.*** на месец с ДДС.

Офертите включват сервизно обслужване до 5 години или 100 000 км.
и удължена гаранция до 4 години или 200 000 км.

За повече информация и пробно шофиране, моля свържете се с вашия BMW дилър.

М Кар Варна

9023 Варна, бул. Владислав Варненчик 320, тел.: 052/739 860, e-mail: sales@bmw-mcarvarna.bg

* Лизингова месечна вноска за BMW X3 xDrive 20d и BMW X4 xDrive 20d за 60 месеца, при първоначална месечна вноска от 30% и остатъчна стойност 21%, лихва 2,99%. BMW Financial Leasing се предлага в България от Уникредит Лизинг ЕАД. Офертата е за бизнес клиенти и е валидна към датата на публикация.

Viva!

CASINO

AT

SOFIA HOTEL BALKAN
THE LUXURY COLLECTION

BLACKJACK
AMERICAN ROULETTE
RUSSIAN POKER
CARIBBEAN POKER
TEXAS POKER
NEWEST SLOT MACHINES

OPEN 24/7 FREE ENTRANCE & BAR

SOFIA HOTEL BALKAN
5, Sveta Nedelja Square 1000 Sofia Bulgaria
+359 (2) 981 5747; info@groupviva.com

CONTRIBUTORS АВТОРИ

АНТЪЕ ТАЙГА ЯНДРИГ е фотограф, модел, актриса, режисьор и редактор. Отраснала е и работи в Берлин, "където можеш да намериш всичко, защото Берлин е всичко". Един от последните ѝ проекти е да създава портрети на водещи хора от музикалната индустрия, включително и на българския композитор в Холивуд Марио Григоров.

ANTJE TAIGA JANDRIG is a photographer, model, actress, director and editor. She was raised and works in Berlin, "where you will find everything. Because Berlin is everything". One of her latest projects is to create portraits of leading people in the music industry, including Bulgarian Hollywood composer Mario Grigorov.

НАДЕЖДА БОЧЕВА е репортер в Investor.bg, водещото икономическо интернет издание в България. Пише за екология, земеделие, за практиките при използването на средства от европейските програми и за проблемите на потребителите. Завършила е българска филология в Софийския университет.

NADEZHDA BOSHEVA is an Investor.bg reporter – a leading economic online publication in Bulgaria. She writes about ecology, agriculture, practices in the use of European programmes funds, as well as consumer problems. She holds a degree in Bulgarian Philology from Sofia University.

ОТ ВАРНА ДО ПАЛМА И МАЛАГА

FROM VARNA TO
PALMA AND MALAGA

Специално за своите клиенти, „България Ер“ предлага още по-удобни връзки през София. Всеки вторник можете да летите от Варна до Палма де Майорка и Малага само за шест часа, или по обратния маршрут за едва пет часа. Цената на двупосочен билет е 265 евро до Палма и 267 до Малага. Цената включва всички дължими летищни такси, безплатен избор на място в самолета, ръчен и чекиран багаж, както и кетъринг на борда. За повече информация - www.air.bg.

Especially for its customers Bulgaria Air offers even more convenient connections via Sofia. On Tuesdays you can fly from Varna to Palma de Mallorca and to Malaga in just six hours, and reverse for just five hours.

Return tickets form 265 Euros to Palma and 267 Euros to Malaga. The price includes all required airport fees, free seat selection, hand and checked baggage, as well as on-board catering. For more information – www.air.bg.

ЩЕ ПРЕВОЗИМ БЕЗПЛАТНО СКИТЕ ВИ WE'LL CARRY YOUR SKIS FREE OF CHARGE

В разгара на сезона, „България Ер“ ще зарадва отново почитателите на зимните спортове – националният превозвач предлага безплатен превоз на ски и сноуборд екипировка за пътуване до края на март 2017 година по всички свои директни дестинации.

Всеки пътник на „България Ер“ може да пътува с един чифт ски, шеки и ски обувки, или сноуборд и екипировка за него. ■

Especially for its customers Bulgaria Air offers even more convenient connections via Sofia. On Wednesdays and Fridays you can fly from Madrid to Varna in just five hours (departs from Madrid at 10:25), at a one-way final price of 153 euros, or 248 euros for a return ticket.

The price includes all required airport fees, free seat selection, hand and checked baggage, as well as on-board catering. For more information – www.air.bg. ■

ВРЕМЕ ЗА UPDATE UPDATETIME

Събота и неделя
19:30
Weekends

Най-новото от света на високите технологии представя предаването UpDate по Bloomberg TV Bulgaria – всяка събота и неделя в 19:30 часа. Автори и водещи на новото шоу са Елена Кирилова и Бойчо Попов - технологичните анализатори, познати от ефира на Bloomberg TV Bulgaria. Те ще запознават зрителите с последните постижения в ИТ сектора, актуалните технологични играчки, най-интересните мобилни приложения и платформи. UpDate ще разказва истории на успеха и ще възхвалява бъдещите предприемачи с постиженията на български и международни стартъпи, впечатлили пазара с оригинални и иновативни идеи. "Технологиите вече навлязоха до такава степен в живота ни, че е трудно да си представим живота без тях... Днес петте най-големи компании в САЩ по пазарна капитализация са представители на високотехнологичния сектор", казва Елена Кирилова.

The show UpDate on Bloomberg TV Bulgaria presents the latest news from the hi-tech world – every Saturday and Sunday at 7:30 pm. Authors and hosts of the new show are the tech analysts of Bloomberg TV Bulgaria Elena Kirilova and Boycho Popov.

They'll present the viewers with the latest developments in the IT industry, the trendy tech gadgets, the most interesting mobile applications and platforms.

UpDate will offer success stories and will inspire future entrepreneurs with the achievements of Bulgarian and international startups that have impressed the market with original and innovative ideas.

"Technologies are so deeply infiltrated in our lives, that it's hard to imagine a day without them... Today the five largest companies in the USA by market capitalization are representatives of the hi-tech sector", Elena Kirilova commented. ■

НЕОБИЧАЙНИТЕ ЗАПОДОЗРЕНИ

THE UNUSUAL SUSPECTS

Медииният експерт Георги Лозанов превзема вечерния неделен ефир на Bulgaria ON AIR с авторското си обзорно шоу „Необичайните заподозрени“. Предаването се излъчва на живо всяка неделя от 19 часа.

„Bulgaria ON AIR се утвърди като високопрофесионална и европейски цивилизована територия в родната медийна среда, чиято редакционна политика е попълнена на една стара моя амбиция – да издирвам и давам трибуна на гласове и идеи, които поради екстравагантността си, полемичността си или инерции в мисленето трудно получават публичен достъп“, обяснява Лозанов.

Media expert Georgi Lozanov has conquered the evening Sunday air of Bulgaria ON AIR with his own overview show The Unusual Suspects. The programme airs live every Sunday at 7:00 pm.

“Bulgaria ON AIR has established itself as a highly professional and European civilized space in the domestic media environment, whose editorial policy is aligned with an old ambition of mine – to trace and give platform to voices and ideas which rarely get public access, due to their extravagance, controversy or inertia in the thinking”, Lozanov explains. ■

Неделя
19:00
Sunday

ВЕРОЯТНО НЕ ЗНАЕШ, ЧЕ...

Bulgaria ON AIR публикува новини
на всеки час в социалните
мрежи и излъчва емисии
5 пъти на ден
всеки ден.

НОВИНИТЕ ON AIR

**ON
AIR**
ВУЛГАРИЯ

Да знаеш.
Да се информираш.

www.bgonair.bg

20 | **ЗЛАТНИТЕ ЯЙЦА
НА 2017**

GOLDEN EGGS OF 2017

26 | **ИНТЕРВЮ: ОЛИВИЕ ЖАН**
INTERVIEW: OLIVIER JEAN

38 | **КЛИЕНТЪТ ВИНАГИ ИМА... ПАРИ**
THE CUSTOMER IS ALWAYS... PAYING

ЧИСЛА И ЛИЦА

FIGURES & FACES

5 000 000 000 000 000

(пет трилиона) долара е общото състояние на 793-те милиардери в света по изчисления на Oxfam. През последното десетилетие сумата е нараствала с по 11% годишно. При тези темпове още през 2041 година най-богатият човек на планетата - основателят на Microsoft Бил Гейтс - ще стане първият трилионер в историята. В момента Гейтс притежава "само" 84.4 милиарда долара.

EN

(five trillion) dollars is the total net worth of the world's 793 billionaires, according to Oxfam. Over the past decade the number has grown by 11% a year. At this rate, as early as 2041, the richest man in the world – Microsoft founder Bill Gates – will become the first trillionaire in history. Currently, Gates has "only" 84.4 billion dollars. ■

45.4

милиарда лева, или малко над 49% от БВП, достигат спестяванията на домакинствата и нетърговските организации в България, показва последната статистика на БНБ. На годишна база депозитите са нараснали с 6.6%. Влоговете на бизнеса са 19.4 милиарда лева, или 21% от БВП, и също са нараснали с малко над 6%.

EN

billion leva, or a little over 49% of the GDP are the households and non-profit organizations savings in Bulgaria, according to the latest Bulgarian National Bank statistics. Year-on-year, deposits have grown by 6.6%. Business deposits are 19.4 billion leva, or 21% of the GDP and they too have increased by a little over 6%. ■

1

млрд. лева трябва да се отделят за спешна поддръжка на пътната мрежа

на България, твърди инж. Ясен Ишев от Камарата на строителите пред Bloomberg TV Bulgaria. Според него въвеждането на такси за ползване на магистралите е спешна необходимост, но едва ли ще се случи по-рано от 2019. Над 85% от превозите, преминаващи през България, ползват асфалтовите пътища, срещу 10% по железните и около 5% по вода.

EN

billion leva should be spent on urgent maintenance of Bulgaria's road network, claims Engineer Yasen Ishev from the Construction Chamber for Bloomberg TV Bulgaria. He thinks that introducing toll charges for using motorways is an urgent necessity, but it's unlikely to happen earlier than 2019. Over 85% of the traffic in Bulgaria uses paved roads, compared to 10% - railways and about 5% - water. ■

25 200 000

са били туристическите нощувки в България през 2016 година според официалната статистика на Eurostat. Това е най-големият ръст от всички дестинации в Европа (17.9% спрямо 2015 година). Почти две трети от тези нощувки се падат на чуждестранни граждани. Иначе лидер по този показател си остава Испания (454 милиона нощувки), пред Италия и Франция (по 394.6 милиона).

EN

was the number of nights spent in tourist accommodation establishments in Bulgaria in 2016, according to official estimates from Eurostat. This is the largest increase in all European destinations (17.9%, compared to 2015). Almost two thirds of these nights were spent by non-residents. In absolute figures, Spain (454 million nights spent) accentuated its lead, ahead of Italy and France (by 394.6 million). ■

РАЗРУШАВАНЕ ИЛИ РЕШАВАНЕ

От четвърт век България е оставила националната си репутация на евтината реторика на политиците. Служебното правителство е шанс да променим това

Най-бедната страна в Европейския съюз. Повсеместна неизкоренена корупция. Всички важни въпроси се решават от т. нар. "задукусие". И накрая един мъчноразрешим спор накъде да се ориентира страната - към Запада или към Русия. Това е картината за България, която ще си нарисувате, ако слушате единствено българските политици.

ВЪВ ВСИЧКИ ТЕЗИ НАБЛЮДЕНИЯ има гоза истина, разбира се. Но докато гранапнята за власт на политиците се обличат единствено в такава реторика, незабелязани остават немало други особености на България. За които обикновено научаваме от чуждестранните медии.

Например това, че за днешните деца е по-добре да са родени в България, отколкото в САЩ, Япония, Канада или Австралия - поне според Индекса за качество на националността, създаден от Henley & Partners и световноизвестния учен проф. Дмитрий Коченов. Тази класация отчита два фактора: какво е качеството на живот в родната страна (измерено според

най-различни критерии), и какви възможности има поданикът ѝ да замине да живее и работи в чужбина.

ИЛИ ЧЕ БЪЛГАРИЯ Е 27-А В СВЕТА по показателя "Граждански свободи" и 32-а по "Качество на живот" и "Открита за бизнес", според амбициозно съвместно проучване на агенцията WPP и Wharton business school. За разлика от повечето групи анкети от този тип, тази отчита много широк кръг фактори - не само икономически и социални, но и културни, свързани с местната кухня и с мъчно измерими показатели като "сексапил" например.

Или че София е една от десетте най-атрактивни туристически дестинации в света в момента (според Huffington Post) и с по-добро качество на живота от Москва, Букурещ, Белград и Истанбул (според ранглистата на Economist Intelligence Unit).

ИЛИ ЧЕ БЪЛГАРИЯ ИМА НАЙ-ДОБРАТА ПОЛИТИКА за платено майчинство в цял свят, според проучване на британския V. The Telegraph.

Да не забравяме и индекса The Good Country, в който страната е 29-а в света. Създадена преди две години от Саймън Анхолт, политолог и професор в университета East Anglia, тази ранглиста отчита приноса на отделните държави към общото добруване на човечеството и развитието на планетата. Заслугите са всяка страна се отчитат по 7 различни групи от показатели. С 29-ата си позиция България изпреварва страни като Южна Корея, Гърция, Чехия, Румъния, Словакия. Далеч назад са Израел, Бразилия, Сърбия, Турция, Китай и Русия.

МОЖЕМ ДА ПРОДЪЛЖАВАМЕ ТАКА още дълго. Можем да припомним и другите гостойнства на страната, които я правят интересна за инвеститорите: част от единния европейски пазар, ниски данъци, население с относително добро владеене на чужди езици, висока скорост на интернет връзката, едни от най-ниските цени на електричеството за промишлени нужди, разнообразна и красива природа... Тъкмо такива послания би трябвало да отправя към света българската политическа

Breaking or Solving

For a quarter century Bulgaria has left its national reputation to politicians' cheap rhetoric. The caretaker government is a chance to change this.

The poorest country in the European Union. Nationwide ineradicable corruption. All the important issues are decided by the so called people behind the curtain. Finally, a complex dispute over the direction of the state – to the West or to Russia. This is the picture of Bulgaria you'll have if you listen to Bulgarian politicians only.

OF COURSE, THERE'S A DOSE in all these observations. However, while politicians move heaven and earth for power and use such rhetoric, quite a lot of other Bulgarian specifics, we usually hear about from the foreign media, remain unnoticed.

For example, the fact that for today's children it's better to be born in Bulgaria than in the USA, Japan, Canada or Australia – at least according to the Quality of Nationality Index, created by Henley & Partners and world-famous scientist Professor Dimitry Kochenov. This ranking explores two factors: what is the quality of life in the home country (based on a variety of criteria) and what opportunities to settle and work abroad its citizens have.

OR THAT BULGARIA RANKED 27TH IN THE WORLD on "Civil Liberties" and 32nd by "Quality of Life" and "Open for business", according to an ambitious joint study by the WPP Agency and the Wharton business school. Unlike most surveys of this kind, this one explores a really wide range of factors – not only economic and social, but also cultural, related to the local cuisine and hard to measure indicators, such as "sex appeal", for instance.

Or that currently Sofia is one of the world's ten most attractive tourist destinations (according to Huffington Post) and with a better quality of life than Moscow, Bucharest, Belgrade and Istanbul (according to the Economist Intelligence Unit ranking).

OR THAT BULGARIA HAS THE WORLD'S BEST PAID maternity leave policy, according to a study by The Telegraph.

Let's not forget the The Good Country Index, where the country ranked 29th in the world. Founded two years ago by Simon Anholt, a Professor in Political Science at the University of East Anglia, this ranking measures what each country on earth contributes to the common good of humanity and the planet. The contributions of each country are based on seven different categories. With the 29th position, Bulgaria is ahead of countries such as South Korea, Greece, Czechia, Romania, Slovakia. Israel, Brazil, Serbia, Turkey, China and Russia are far behind.

WE CAN GO ON much longer like this. We can remember some other merits of the country, making it interesting for investors: part of the European single market, low taxes, population with a relatively good command of foreign languages, high internet connection speed, some of the lowest prices of electric power for industrial needs, varied and beautiful nature...

These are the messages that the Bulgarian political class should send the world, and not the painfully familiar recriminations. In this sense, the appointment of a caretaker, mainly technocratic government is a rare chance for Bulgaria – a chance to finally break this tradition of self-destructive anti-advertising. As well as the chance to finally give positive messages: for stability, security, opportunities for development, which will no longer be ignored.

BULGARIA HAS ALWAYS HAD a problem with its reputation. Yet, things like credit rating, impact in making collective decisions (especially in organizations like the EU), its ability to attract investors, even the number of tourists willing to visit it, depend on a country's reputation. There's no country in the world with positive sides only. Each country has both positive and negative features. The question is which ones it'll choose to show the world. And whether it'll let its problems destroy it – or it'll simply solve them. ■

класа, а не го болка познатите ни взаимни обвинения. В този смисъл съставянето на служебно, предимно технократско правителство е рядък шанс за България – шанс най-после да се наруши тази традиция на самоунищожителна антиреклама. И шанс да се отправят най-после позитивни послания: за стабилност, за сигурност, за възможности за развитие, които повече няма да се пренебрегват.

БЪЛГАРИЯ ВИНАГИ Е ИМАЛА проблем с репутацията си. А от репутацията на една страна зависят неща като кредитния ѝ рейтинг, влиянието ѝ при вземането на колективни решения (особено в организации като ЕС), способността ѝ да привлича инвеститори, дори броят на туристите, склонни да я посетят. Няма държава по света, която да е изтъкана само от достойнства. Всяка страна разполага както с положителни, така и с отрицателни факти за себе си. Въпросът е кои ще избере да покаже пред света. И дали ще остави проблемите ѝ да я разрушават - или просто ще ги разреши. ■

КОЙ КОЙ Е В СЛУЖЕБНИЯ КАБИНЕТ

WHO'S WHO IN THE CARETAKER CABINET

Огнян ГЕРДЖИКОВ - министър-председател. Професор по право в Софийския университет, специализирал във Виена и в института "Макс Планк". Бивш депутат от НДСВ и председател на 39-ото народно събрание. Автор на десетки учебници по право.

Ognyan GERDZHICHOV - Prime Minister. Professor in Law in the Sofia University, specialized in Vienna and at the Max Planck Institute. Former MP from the National Movement Simeon II and Chairman of the 39th National Assembly. Author of tens of law textbooks.

Илко СЕМЕРДЖИЕВ - вицепремиер, министър на здравеопазването. Здравен министър в правителството на Иван Костов (1999-2001), преди това е бил заместник-министър в три кабинета. Първи директор на Националната здравноосигурителна каса

Ilko SEMERDZHIEV - Deputy Prime Minister, Minister of Health. He was health minister in the cabinet led by Ivan Kostov (1999-2001) after being deputy minister in three cabinets. The first director of the National Health Insurance Fund.

Стефан ЯНЕВ - вицепремиер, министър на отбраната. Бивш шеф на дирекция в Министерство на отбраната и военен аташе в посолството на България в САЩ. Специализирал в Националния военен университет на САЩ във Вашингтон.

Stefan YANEV - Deputy Prime Minister, Minister of Defence. Former head of directorate at the Ministry of Defence and military attache at the Bulgarian Embassy in the USA. He specialized in the National Defense University of the US in Washington.

Малина КРУМОВА - вицепремиер по европейските фондове. Бивш шеф на дирекция и заместник-министър в Министерство на околната среда и водите.

Malina KRUMOVA - Deputy Prime Minister for the EU funds. Former head of directorate and deputy minister at the Ministry of Environment and Water.

Спас ПОПНИКОЛОВ - министър на регионалното развитие и благоустройството. Експерт в министерството до 2007 година, след това се е занимавал с частен консултантски бизнес.

Spas POPNIKOLOV - Minister of Regional Development and Public Works. Expert in the ministry until 2007, he was later involved in a private consulting business.

Николай ДЕНКОВ - министър на образованието и науката. Професор по физикохимия в СУ, автор на над 130 научни публикации. Беше заместник-министър в последния кабинет на Бойко Борисов.

Nikolay DENKOV - Minister of Education and Science. Professor in Physical Chemistry at the Sofia University, author of over 130 scientific publications. Former deputy minister in the last cabinet led by Boyko Borisov.

Ради НАЙДЕНОВ - министър на външните работи. Бивш шеф на кабинета на Симеон Сакскобургготски, както и посланик в Австрия и Германия. Бил е и заместник-министър на отбраната.

Radi NAYDENOV - Minister of Foreign Affairs. Former head of the cabinet of Simeon Saxe-Coburg-Gotha and former ambassador in Austria and Germany. He was also deputy minister of defence.

Христо АЛЕКСИЕВ - министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията. Досега бе заместник-директор на Национална компания Железопътна инфраструктура.

Hristo ALEXIEV - Minister of Transport, Information Technologies and Communications. Former deputy director of the National Railway Infrastructure Company.

Теодор СЕДЛАРСКИ - министър на икономиката. Преподавател по икономика в Софийския университет, от 2015 бе декан на Стопанския факултет в университета.

Teodor SEDLARSKI - Minister of Economy. Lecturer in economics in the Sofia University, dean of the Faculty of Economics and Business Administration of the university since 2015.

Деница ЗЛАТЕВА - вицепремиер по българското председателство на Съвета на ЕС 2018. Бивш депутат от "Коалиция за България" и постоянен представител на страната в Парламентарната асамблея на Съвета на Европа.

Denitsa ZLATEVA - Deputy Prime Minister for the Bulgarian Presidency of the Council of the European Union in 2018. Former MP from the Coalition for Bulgaria and resident representative of the country in the Parliamentary Assembly of the Council of Europe.

Пламен УЗУНОВ - министър на вътрешните работи. Генерал-майор от резерва, бивш директор на МВР Пловдив и преподавател във Висшия университет по сигурност и икономика в Пловдив.

Plamen OUZOUNOV - Minister of Interior. Major-general from the army reserve, former director of the Ministry of Interior in Plovdiv, and lecturer at the University of Security and Economics in Plovdiv.

Кирил АНАНИЕВ - министър на финансите. Бивш заместник-министър на финансите в четири правителства между 1998 и 2017.

Kiril ANANIEV - Minister of Finance. Former deputy minister of finance in four governments between 1998 and 2017.

Гълъб ДОНЕВ - министър на труда и социалната политика. Бивш член на надзора на НОИ и председател на надзора на Националния институт за помирение и арбитраж. Преди това е бил шеф на дирекция в социалното министерство, шеф на "Главна инспекция по труда" и заместник-шеф на държавния резерв.

Gulub DONEV - Minister of Labour and Social Policy. Former member of the supervisory board of the National Social Security Institute and chairman of the supervision of the National Institute for Conciliation and Arbitration. Earlier he was also a head of directorate in the social ministry, head of the General Labour Inspectorate, and deputy director of the State Reserve.

Мария ПАВЛОВА - министър на правосъдието. Бивш прокурор в Софийска районна прокуратура и следовател в националната следствена служба.

Maria PAVLOVA - Minister of Justice. Former prosecutor in the Sofia Regional Prosecutor's Office and investigator in the National Investigation Service.

Рашко МЛАДЕНОВ - министър на културата. Актьор с над 25 роли в киното, бивш директор на бляговградския и русенския театри, и на Държавния сатиричен театър.

Rashko MLADENOV - Minister of Culture. Actor with more than 25 parts in cinema, former director of the theatres in Blagoevgrad and Ruse, and former head of the State Theatre of Satire.

Ирина КОСТОВА - министър на околната среда и водите. Доктор на инженерните науки със специалност водоснабдяване, преподавател в Университета по архитектура, строителство и геодезия.

Irina KOSTOVA - Minister of Environment and Water. Doctor of Engineering specialized in water supply, lecturer in the University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy.

Христо БОЗУКОВ - министър на земеделието и храните. Бивш директор на Института по тютюна и председател на Селскостопанската академия.

Hristo BOZUKOV - Minister of Agriculture. Former head of the Tobacco Institute and chairman of the Agricultural Academy.

Николай ПАВЛОВ - министър на енергетиката. Досега бе изпълнителен директор на "Булгаргаз". В миналото е бил в бордовете на Националната електрическа компания и "Контур Глобал Марица Изток 3".

Nikolay PAVLOV - Minister of Energy. Bulgarian executive director so far, in the past he was member of the boards of the National Electricity Company and ContourGlobal Maritsa East 3.

Стела БАЛТОВА - министър на туризма. Преподавател по икономика в Международното бизнес училище в Ботевград, бивш експерт на икономическо министерство и заместник-председател на Държавната агенция по туризъм (2007-2009).

Stela BALTOVA - Minister of Tourism. Lecturer in economics in the International Business School in Botevgrad, former expert in the economic ministry, and deputy chairman of the State Tourism Agency (2007-2009).

Даниела ДАШЕВА - министър на младежта и спорта. Преподавател и заместник-ректор в Националната спортна академия, член на борда на Европейския съвет за спортна наука.

Daniela DASHEVA - Minister of Youth and Sports. Lecturer and deputy rector of the National Sports Academy, member of the board of the European College of Sport Science.

ЗЛАТНИТЕ ЯИЦА НА 2017

Къде да вложим парите си, за да избегнем
нищожните лихвени проценти

Текст ИВАНИНА МАНЧЕВА / Фотография SHUTTERSTOCK

Лихвените проценти доближиха нулата в края на 2016 и това изправя хората със свободни средства пред труден избор: къде да насочат спестяванията си, така че хем да донесат доход, хем мътните води у нас и бурните събития на световните пазари да не ги отнесат? Следващите бележки задават някои посоки, без да са типичен инвестиционен съвет. ▶

Golden Eggs of 2017

Where to invest and how to avoid the low interest rates

By IVANINA MANCHEVA / Photography SHUTTERSTOCK

Interest rates approached zero at the end of 2016 and people were faced with a difficult choice – where to invest their savings, not only to provide income, but also save it from the troubled country and the turbulent events on the world markets. The following gives some guidance without being the typical investment advice.

INVESTMENT IN LAND is the first opportunity to examine. But, since its cost increased in recent years, the profitability of rentals fell below 6 percent in 2015. Although there is still no official data for 2016, it can be assumed that the decline of grain prices in recent years will create investment opportunities. The record production of wheat in 2016 failed to offset depreciation and preliminary data indicates a reduction of income in agriculture. This will probably put an end to the constant growth of land prices (or at least in some areas), while on the other hand, land investors can rely on an average of 45 lev of European subsidies for different types of land.

APARTMENT RETALS is one of the best opportunities, unless you don't

want to risk even more money and you don't have a lot of spare time. The dramatic increase in the number of flights to Sofia and Plovdiv has permanently put the two Bulgarian cities on the map for budget travelers. The expected attention regarding the future Bulgarian Presidency and the future European Capital of Culture can only further increase the demand for this type of service. There are no official statistics, but comparing the prices on Airbnb along with our observations, the net income from a rental property for a short-term stay is much higher than for long-term rentals. However, it is far from a risk-free investment.

GOVERNMENT SECURITIES MIGHT BE a good opportunity for more passive investors who prefer a safer investment. Last year, the Ministry of Finance withdrew from the primary market due to their budget surpluses and because of issues on the foreign markets. This year the state will again be on the domestic market. This will increase their yield, which, for two-year bonds is around 0.1 percent. In addition, government securities will be traded on the stock exchange and what better than increased liquidity. However, this can be a difficult trade, if the strategy is not to

prices have stabilized, which boosts global inflation, as well as on Wall Street. Most predictions are that wheat prices have bottomed out, but there is a rise in industrial metals, such as copper (30 percent growth year over year) due to expectations for global growth. But for other commodities, such as iron ore, which rose 80 percent in 2016, there is a possible correction.

CURRENCIES FROM EMERGING MARKETS, such as Russia and Brazil, may become more enticing, along with stabilized commodity prices. Traditionally, raw materials gives strength to currencies, such as the Canadian and Australian dollar. Many experts recommend the US government securities protect against inflation (TIPs), which would benefit from fiscal stimulus and higher wage growth, in addition to the stabilization of commodity prices.

SHARES ON MANY of the leading stock exchanges saw price-earning ratios reach very high levels. Therefore, most commentators usually say to choose individually, for example, US pharmaceutical companies can operate better under the Trump administration, as well as construction companies. However, Europe must be cautious with exports if the Euro increases. There are tips to invest in Asian markets, including Japan, but cautiously. Remember what happened in Turkey, when the currency fell 30 percent from late September to mid-January, or in China, where there are fears of capital outflow.

In summary: In 2016 we saw signs of two changes: the beginning of the end of the unconventional monetary policy, which was associated with receding fears of global deflation and the end of austerity. Bond markets first reflected this, how other sectors will respond to changing incentives remains to be seen. ■

wait until the date of maturity. There is an important feature of these securities - price growth means lower yields. So the two factors may act in a different way. The statistics also show that yields on long-term investments on the secondary market is much lower than on the primary.

KEEP AN EYE ON THE BULGARIAN STOCK EXCHANGE, SOFIA.

Although the results of the stress tests regarding pension funds may affect trade, the efforts of the Financial Supervision Commission's new management, as well as those of the stock exchange to end the slump are apparent. For now, we should be cautiously optimistic because it is difficult to have a working capital market without high standards of corporate management. Until the state casts its vote of confidence, of course.

GLOBALLY, it is unknown what US President Donald Trump and the heads of the US Federal Reserve will do, whether or not the world's leading economies will begin competitive devaluation, how Europe will face the Brexit challenges, and what will happen in key elections (in Holland, France and Germany). Much depends on the experimental monetary policy of the European Central Bank, and inflation data, for the first time, has shown there may be an end to "more of the same."

Each of these issues creates different scenarios.

GOLD, FOR INSTANCE, would benefit if the Federal Reserve slowed the interest rate increase to the expected rate of inflation in the US. The US dollar rose to a 14-year high after the presidential elections due to the expectations of a large fiscal stimulus package, but 2017 has shown that a strong dollar does not correspond to the protectionist attitudes of Donald Trump. German DAX and all indices in Europe were on the rise at the beginning of 2017 (and due to better data), but a lot can go wrong this year. It is difficult to forecast the unusual combination of rising interest rates and continuing growth on the Wall Street, where the frequently asked question is "How much?"

PRESSURE ON COMMODITIES decreases: this is one of the few certainties. Bloomberg Commodity Index, which includes 22 raw materials increased by 12 percent last year for the first time since 2010. Oil

Since 1979

Since 2016

Beratungs- & Orga-Control AG

Nordstrasse 1
CH-6302 Zug

boc@boczug.com

Blvd. Totleben, 53-55
BG-1606 Sofia

www.boczug.com

Our Services

- Setting up companies and fiduciary services
- Private Banking and exchange transactions network
- Moving to Switzerland
- Gold transactions
- Tax and auditing
- Representation / assignments abroad
- International Trade Platform

► **ИНВЕСТИЦИЯТА В ЗЕМЯ** е първата възможност, която следва да бъде проучена. Но тъй като цената ѝ се повиши през последните години, доходността от ренти падна под 6% през 2015. И въпреки че все още няма официални данни за 2016, може да се предположи, че спадът в цената на зърното през последните години ще отвори някои инвестиционни възможности. Рекордният добив на пшеница през 2016 не успя да компенсира поевтиняването и предварителните данни сочат намаляване на доходите в селското стопанство.

Това вероятно ще сложи край на постоянния ръст на цените на земята (или поне в отделни райони), докато, от друга страна, инвеститорите в земя могат да разчитат средно на 45 лева евросубсидии от различен вид на декар.

АПАРТАМЕНТ ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТУРИСТИ е една от най-добрите възможности, ако освен с малко повече готовност за риск, разполагате и със свободно време. Драматичното увеличаване на полетите до София и Пловдив настаняха трайно двата български града на картата на индивидуалните бюджетни туристи. Очакваното внимание към бъдещата страна-председател на ЕС и бъдещата европейска столица на културата може само още повече да увеличи търсенето на този тип услуги. Няма официална статистика, но съпоставката на цените в Airbnb и някои наблюдения показват, че чистата доходност от апартамент за краткосрочно отдаване под наем, е двуцифрена. Но далеч не е безрискова инвестиция.

ДЦК МОЖЕ ДА СЕ ОКАЖАТ добра възможност за по-пасивните инвеститори, залагащи на сигурно. През миналата година МФ се изтегли от първичния им пазар заради бюджетните излишъци и заради емисиите на външни пазари. Но през тази година гържавата отново ще заема на вътрешния пазар. Това ще увеличи доходността им, която сега е около 0.1% за двегодишните книжа. В допълнение, предстои да започне търговия с ДЦК на борсата, а какво по-хубаво от увеличена ликвидност? Това обаче може да се окаже трудна търговия, ако стратегията не е да се чака падеж. Има една важна особеност при тези книжа – ръстът на цените означава по-ниска доходност. Така двата фактора може да действат в различна посока. Статистиката също така сочи, че доходността на дългосрочните емисии на вторичен пазар е доста по-ниска от тази на първичния.

ДРЪЖТЕ ПОД ОКО И БФБ-СОФИЯ. Въпреки че резултатите от стрес тестовете на пенсионните фондове могат да окажат влияние на търговията, явни са усилията на новото ръководство на Комисията за финансов надзор, както и на самата борса, да сложат край на летаргичния период. Засега се отнасяме с предпазлив оптимизъм, защото е трудно да има работещ капиталов пазар без високи стандарти на корпоративно управление. И докато гържавата не му гласува доверие, разбира се.

В ГЛОБАЛЕН МАЩАБ големите неизвестни са какво ще направят президентът на САЩ Доналд Тръмп и шефовете на Федералния резерв на САЩ, дали водещите световни икономики няма да започнат конкурентна девалвация и, не на последно място, как ще се развият предизвикателствата пред Европа – като Brexit и поредица ключови избори (Холандия, Франция, Германия). Много зависи от експерименталната парична политика на ЕЦБ, на която данните за инфлацията за първи път дават основание да сложи край на линията „Още от същото“. Всеки един от тези въпроси чертае различни сценарии.

ЗЛАТОТО НАПРИМЕР би се възползвало, ако Федералният резерв забави повишението на лихвите спрямо очаквания ръст на инфлацията в САЩ. Щатският долар поскъпна до 14-годишен връх след президентските избори, поради очакванията за голям пакет от фискални стимули, но в началото на тази година дойде ред на осъзнаването, че силният долар не кореспондира на протекционистичните нагласи на Доналд Тръмп. Германският DAX и изобщо индексите на континента са във възход в началото на 2017 (и поради добри данни), но много може да се обърка тази година. Допълнително затруднение пред прогнозите създава необичайната комбинация на повишаващи се лихви и прогълтваещ ръст

на Уолстрийт, където често се задава въпросът „Докъде?“

НАТИСКЪТ ВЪРХУ СУРОВИНИТЕ намалява: това е едно от малкото сигурни неща. Bloomberg Commodity Index, който включва 22 позиции, се повиши с 12% през миналата година, за първи път от 2010 г. Цените на петрола се стабилизират, което дава тласък и на инфлацията в световен мащаб, а и на Уолстрийт. Повечето прогнози са, че и цените на пшеницата са достигнали връх, има повишения при индустриалните метали като мед (ръст с 30% на годишна база) заради очакванията за ръст на световната икономика. Но при други суровини – например, желязната руда, която поскъпна с 80% през 2016 г., е възможна корекция.

ВАЛУТИТЕ НА РАЗВИВАЩИ СЕ ПАЗАРИ като Русия и Бразилия (а и самите пазари), могат да станат привлекателни покрай стабилизирането на суровините. Традиционно поскъпването на суровините дава сили на валути като канадския и австралийския долар. Редица експерти препоръчват и щатските ДЦК, защитени срещу инфлацията (TIPS), които ще се възползват от фискалните стимули и по-високия ръст на заплатите, в допълнение към стабилизирането на цените на суровините.

ЩО СЕ ОТНАСЯ ДО АКЦИИТЕ, на много от водещите борси съотношението цена-печалба достига твърде високи нива. Затова повечето коментатори обикновено казват да се избира индивидуално, например, в САЩ фармацевтичните компании може да се представят по-добре при Тръмп, в добри позиции са и строителните компании. Но в Европа трябва да се внимава с износителите, ако евроето тръгне нагоре. Има съвети да се търсят възможности на азиатските борси, включително в Япония. Но внимателно – да си припомним какво става в Турция, чиято валута пропада с 30% от края на септември до средата на януари, или Китай, където нагвисват опасенията от отлив на инвестиции. **В обобщение:** През 2016 видяхме знаци на обрат по две направления: началото на края на неконвенционалната парична политика, което бе свързано с отдръпването на страховете от световна дефлация и началото на края на политиката на икономии. Пазарите на облигации първи отразиха това, предстои да видим как останалите сектори ще реагират на промяната на стимулите. ■

2016: 10 ГОДИНИ УСПЕШНА КОНЦЕСИЯ И РЕКОРДЕН БРОЙ ПЪТНИЦИ НА МОРСКИТЕ ЛЕТИЩА, УПРАВЛЯВАНИ ОТ „ФРАПОРТ ТУИН СТАР ЕЪРПОРТ МЕНИДЖМЪНТ“ АД

2016: 10 YEARS OF SUCCESSFUL CONCESSION AND A RECORD HIGH NUMBER OF PASSENGERS AT THE COASTAL AIRPORTS, MANAGED BY FRAPORT TWIN STAR AIRPORT MANAGEMENT AD

През 2016 година „Фрапорт Туин Стар Еърпорт Мениджмънт“ АД отбеляза своето първо десетилетие на успешна концесия на летище Бургас и летище Варна. Годината беше рекордна по брой обслужени пътници, повече от 4,5 милиона пътници общо. Операторът на морските летища постигна 22% ръст на обслужените пътници, което е нов исторически рекорд за двете летища. 18% е ръстът на обслужените полети, като общият им брой достигна 35 691 излитания и кацания. Ключови външни пазари за двете летища бяха Русия, Германия, Великобритания. Сериозен ръст има и при пътуващите от и за Полша на двете морски летища.

22% ръст на пътниците на летище Бургас

През 2016 година броят на обслужените пътници на летище Бургас е 2 878 883 милиона, което е ръст от 22%.

Летище Бургас обслужи 20 873 полета. Най-много бяха пътуващите от Русия с ръст от 40%, следвани от Великобритания (11% ръст) и Германия (43% ръст).

Най-много пътници за 24 часа (39 836 пътници) на летище Бургас са обслужени на 29 юли.

Топ 5 дестинации на бургаското летище за 2016 са Москва (Русия), Тел Авив (Израел), Лондон (Великобритания), Прага (Чехия), Санкт Петербург (Русия).

Нови линии и 21% ръст на пътниците на летище Варна

1 689 595 е броят на обслужените пътници на летище Варна през 2016 година, което е ръст от 21 % спрямо 2015 година.

Най-много са пътуващите от Германия (35% ръст), Русия (6% ръст) и България (8% ръст).

Най-предпочитаните дестинации през 2016 година от летище Варна са Москва (Русия), София (България), Лондон (Великобритания), Тел Авив (Израел) и Дюселдорф (Германия).

На 5 август на летище Варна за 24 часа са обслужени 19 536 пътници, което прави деня най-натоварения.

Новите дестинации от летище Варна бяха 11 по направления в Германия, Русия, Полша, Белгия, Чехия, Франция, Словакия, Унгария, Великобритания.

In 2016 Fraport Twin Star Airport Management AD marked its first decade of successful concession of Burgas and Varna Airports. The year was record high in number of passengers handled – over 4,5 million. The coastal airports operator achieved 22% growth in the number of handled passengers, which is a new historical record for both airports. 18% is the growth in the handled flights, their total number reaching 35 691 departures and arrivals.

Key foreign markets for both airports were Russia, Germany, the UK. There's also considerable growth in the number of those traveling from and to Poland at the two coastal airports.

22% growth in passengers at Burgas Airport

In 2016 the number of passengers served at Burgas Airport is 2 878 883, which is a 22% growth.

Burgas Airport handled 20,873 flights. The highest number was of those traveling from Russia with 40% growth, followed by the UK (11% increase) and Germany (43% increase).

On July 29 Burgas Airport handled the highest number of passengers in 24 hours (39,836).

The top 5 destinations at Burgas Airport in 2016 were Moscow (Russia), Tel Aviv (Israel), London (UK), Prague (the Czech Republic), Saint Petersburg (Russia).

New destinations and 21% growth in passengers at Varna Airport

1 689 595 is the number of passengers handled at Varna Airport in 2016, which is 21% increase compared to 2015.

Most of the passengers were from Germany (35% increase), Russia (6% increase) and Bulgaria (8% increase).

The most popular destinations in 2016 from Varna Airport were Moscow (Russia), Sofia (Bulgaria), London (UK), Tel Aviv (Israel) and Dusseldorf (Germany).

On August 5 19,536 passengers were handled at Varna Airport in 24 hours, making it the busiest day.

The new routes from Varna airport were 11 to destinations in Germany, Russia, Poland, Belgium, the Czech Republic, France, Slovakia, Hungary, the UK.

ТРЯБВАТ ПО-МАЛКО ПОЛИТИЦИ, ПОВЕЧЕ ТЕХНОКРАТИ

Оливие Жан, генерален директор на "Рено Нисан България",
преди THE INFLIGHT MAGAZINE

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография ИВАЙЛО ПЕТРОВ

Г-н Жан, преди 8 години Renault, Nissan и Dacia имаха общ пазарен дял в България под 10%. Сега надминават 30%. Каква е тайната ви?

Комбинация от много неща, които звучат прости, но всъщност имат голям ефект върху пазара. Първо, ключови за успеха ни са продуктите. Днес имаме пълна гама автомобили, идеално приспособени към нуждите на клиентите. Dacia покрива първото, най-достъпно ниво. С идването на новия дизайнер Лоренс ван ден Акер имаме нов облик и нов имидж на Renault. А Nissan добавя към това гама, която се простира от най-достъпния сегмент до премиум модели. Това позволява да посрещнем нуждите на всички клиенти - от бюджетно ориентирани до изпълнителните директори на големи компании. Разбира се, важни са екипът ни и вътрешната организация, която сме създали - с мисия, визия и ценности, които се споделят от всички ни.

После, и това е уникално за тази част на Европа, ние работим с една и съща мрежа от търговци от самото начало. Тези наши партньори инвестираха много, когато пазарният дял още бе скромнен. Подкрепихме ги в кризисните 2009-2010, и сега те са уверени, че искат да ни следват в нашето развитие.

И последно: ние, заедно с BMW и Volkswagen, сме единствените истински представителства на мултинационални групи. Това дава много предимства в сравнение с частните вносители. Имаме пряк достъп и подкрепа от централите на Nissan и Renault.

Не само в ежедневната работа, но и като умствена нагласа. В зависимост от бранда, ние продаваме 80 до 85% от автомобилите си на корпоративни клиенти. Които често също са мултинационални компании, със същата настройка и същата мултикултурна организация. С тях говорим на един език.

Какви са следващите ви цели?

Всъщност целта ни е да запазим лидерството си в България. Не искаме да си поставяме конкретни числа.

Кои бяха най-видимите тенденции на българския пазар миналата година? Какво го отличава от другите в региона, а и от западноевропейските? Интересен въпрос. В структурата на Renault ние сме в регион Евразия, при пазари като Русия, Турция и така нататък. Но, честно казано, България е ▶

"Честно казано,
България е много
по-близка до
западноевропейските
пазари, отколкото
до Русия"

▶ много по-близка до западноевропейските пазари, отколкото до Русия. Някои тенденции стигат тук със закъснение, разбира се, но въпреки това.

Когато правим вътрешни сравнения, обикновено гледаме към Румъния - макар че местното производство на Dacia там има силно влияние върху пазара.

Какво забелязахме в България миналата година? Все още доминират В- и С-сегментът. Но освен това много силно расте и сегментът на SUV. Имаме даже корпоративни клиенти, които вече се насочват от традиционните седани към кросоувъри. Забелязахме също - и аз доста се гордея с това - резултати от нашите усилия в сегмента на електромобилите. Правителството отдели 1 млн. лева за субсидиране на държавните и общински служби, които да купят електрически автомобили. Това е добър старт.

Едва 14% от автомобилите в България са на възраст под 10 години. Миналата година за пореден път вносът на употребявани коли бе десет пъти по-голям от този на нови. Това е най-лошото съотношение в ЕС. Само покупателната способност ли обяснява това?

Честно казано, покупателната способност също е част от обяснението. Но само една част, особено ако погледнете към държави като Румъния или Аржентина, където доходите са сходни. Или дори към Египет, където съм работил преди. Главната разлика е, че властите в тези страни са взели мерки да се справят с проблема. Докато в България според мен няма истинско желание да се създадат стимули за новите автомобили.

Биха могли поне да посъветват клиентите, ако искат употребявани коли, да потърсят при официалните дилъри, защото само те могат да гарантират, че колата е правилно поддържана и в адекватно състояние. Всички останали - и това са 90% от пазара тук - са, съжалявам да го кажа, отпадоците на Европа. Това е черен пазар, на който километражът никога не е верен и нямаш идея откъде са взети резервните части. Оттам идват проблемите със замърсяването, но според мен още по-важен и видим проблем е безопасността по пътищата. За нещастие България има най-високата смъртност по пътищата в цяла Европа - най-вече заради тези неподдържани автомобили.

Определено няма воля да се предприеме нещо - примерно да се приложи схема за изкупуване и претопяване на стари коли, която работи добре навсякъде, дори и в страни с ниска покупателна способност като Румъния и Аржентина. Това не само би помогнало да се отървем от тези наг

20-годишни коли; то ще донесе и повече приходи на държавата. В Румъния например изследванията показваха, че ДДС, което страната събра от повишените покупки на нови автомобили, надхвърля доста първоначалната инвестиция в схемата за изкупуване.

От разгарянето на "Дизелгейт" преди година много неща се промениха в автомобилната индустрия. Дизеловите двигатели се разследват в много страни - Франция, Германия, Италия, Великобритания... Обречена ли е дизеловата

технология? Забелязвате ли промяна и у българските потребители?

Аз съм французин, затова ще ви дам пример с Франция. В родината ми дизелът бе наложен от властите. Всички политики от 70-те и 80-те години бяха насочени към популяризирането на дизела - чрез данъчни отстъпки, чрез преференциални цени и така нататък. Сега дизелът се сочи с пръст заради азотните оксиди. Същите политики, които ни го налагаха, сега казват, че дизелът е лош.

В България ефектът от Дизелгейт е нулев - на никога не му пука. Пък и не би

имало разлика. Да допуснем, че всичките около 30 000 нови коли, продадени миналата година, бяха електромобили и хибриди. Те пак са само капка в океана от 300 000 стари коли, продадени през същата година. Ефектът би бил близък до нула.

И Renault, и Nissan бяха сред пионерите в електрификацията и автономното управление. Но до момента електромобилите изискваха чувствителна подкрепа от държавата, за да бъдат конкурентни. Променя ли се това?

Променя се, стъпка по стъпка. Колкото повече продаваш, и колкото повече споделяш развойните разходи с други компании, толкова по-ниска цена можеш да постигнеш. Самата скорост, с която се развиват технологиите, е смайваща. Цената на батериите, която е основен проблем, падна значително. Обемите растат. Все още ни трябва стимули, за да сме конкурентни, но не толкова като преди. Нека ви дам пример от България. До момента единственият стимул за електромобилите е безплатното паркиране в центъра на София. Ние имаме клиент, логистичната компания Speedy, който вече три години ползва 20 електрически Renault Kangoo. Пресметнали са, че с икономии от гориво, от поддръжка - защото тя е много по-евтина при електромобилите - и от такси за паркиране инвестицията им ще се изплати след само пет години. Доказателство, че дори с малки стимули електромобилите имат смисъл. Не е чудно, че през миналата година в Европа бяха продадени сто хиляди.

Фейслифтът на Qashqai, очакван по-късно тази година, ще предлага новото поколение автопилот на Nissan. Много експерти предвиждат, че автономното управление ще промени самия модел на дистрибуция на автомобилите - споделяне и наемане вместо покупка. Съгласен ли сте? И няма ли това да намали значително продажбите на автомобилните компании?

И да, и не. В мегаполисите като Москва, Лондон и Париж да изкараш колата си на улицата е кошмар заради трафика, проблемите с паркирането... Нужен ни е нов тип мобилност. Ще се промени ли моделът на бизнеса? Мисля, че да. С автоматизацията ще можете да вършите много повече неща в колата си. И това ще превърне автомобилните компании в доставчици на интернет и информация. Tesla е добър пример. Това не е кола, и Илон Мъск не смята себе си за производител на автомобили. Това е компютър на колела. Главната му цел е не да бъде автомобил, а да събира максимум информация за потребителя, за

да може после да я продаде.

Но тези тенденции, които виждаме в големите градове на Европа и Северна Америка, не съществуват в Индия или в Африка. Има достатъчно развиващи се пазари, които ще се нуждаят от собствени автомобили просто защото няма обществен транспорт като алтернатива.

Споделянето на автомобили дава груги предимства. Днес обикновеният човек има една и съща кола за всички случаи от живота - да отиде на работа, да вземе децата от училище, да замине на излет в планината. Това е малко налудничаво. Когато спринтираш на 100 метра, не носиш официалните си обувки, нали? Обуваш маратонки. Ако си на поход в планината, носиш туристически обувки. Приспособили сме всичките си вещи според нуждите си. Защо да не го направим и с автомобилите? Защо да не използваме двуместно Twizzy, за да идем на работа, и после голям миниван за пътешествието с приятели? А всички тези автомобили ще трябва да бъдат произведени и продадени на компаниите, които после ще ги отдават под наем на хората.

Dacia е един от най-успешните проекти на последното десетилетие. Но проблемът с успешната бюджетна марка е, че неизбежно се изкушаваш да вдигнеш малко цената, да увеличиш печалбата, да предложиш повече на клиента. Дори и днес имате в гамата Dacia с автоматични скорости за над 40 000 лева. Как възнамерявате да запазите ценовото предимство на марката?

В нашата група имаме много ясно позициониране. Dacia си е Dacia: прагматична, ефективна кола. И трябва да си остане такава. Нормата на печалба е ограничена, затова и за Dacia няма отстъпки. Марката покрива основните нужди и пазарни тенденции - има всички системи за сигурност, климатик, електрически стъкла, радио с bluetooth, сензори за паркиране. Но въпреки това си остава достъпната базова кола, и най-добрата алтернатива на бизнеса с употребявани автомобили.

"Tesla е добър пример. Това не е кола, и Илон Мъск не е производител на автомобили. Това е компютър на колела"

Какви са ефектите върху продажбите ви от т. нар. данък "Уикенд", който бе въведен преди година в България?

Бих казал - никакви. За пореден път това е решение на политиците, напълно откъснато от реалността и действителните проблеми. Целта беше да се съберат пари от ДДС. Но този данък обхваща по-малко от 10% от автомобилния пазар. Нещо повече, той обхваща най-вече малките компании, защото големите ползват изнесени навън лизингови схеми. Подозирам, че властите биха събрали повече ДДС само за един месец, ако пратят данъчните си инспектори да проверят бизнеса с употребявани коли. И то само в София.

Досегашният ви опит включва работа в страни като Франция, Италия, Полша, Мексико, Египет, Етиопия. Какви са особеностите на България? Как оценявате условията за правене на бизнес тук?

България е интересна страна. Първо, тя е част от ЕС и прилага европейските регулации, което дава определено ниво на защита за бизнеса.

В същото време, като умствени нагласи, България може да бъде и много различна от Западна Европа. Много купувачи тук все още искат да се хвалят с автомобилите си; те се насочват към големи и скъпи коли, просто за да демонстрират, че могат да си ги позволят. Дори когато това значи да пренебрегнат домовете си или груги аспекти на живота си.

Колкото до бизнес средата, имайте предвид, че ние не сме на предната линия. Ние внасяме, дистрибутираме и създаваме стратегията, но не продаваме директно на клиентите. Нашите дилъри и партньори правят това.

Що се отнася до обществените поръчки, последната - за новите коли на полицията - за мен бе много типична. Dacia - пазарният лидер и най-достъпната марка в България - не бе допусната да участва заради някои спецификации. В Румъния цялата полиция е екипирана с Дачии. В Бразилия също. А и, както вече споменах, защо трябва да има една и съща кола за всички случаи от живота? Когато оборудваха френската полиция, имаше една поръчка за бързи автомобили за прихващане на магистралата; друга за офроуд машини за нуждите на гранична полиция; трета за малки градски коли и за ванове за превоз на пътници.

За да обобщя, смятам, че мисленето на властите в България трябва да е по-фокусирано върху спецификите на страната. Сега те действат от ген за ген, по популистски начин, без глобална визия и разумно планиране. Онова, от което България има нужда, е хората да са по-малко политични и повече технократи. ■

BULGARIA NEEDS PEOPLE TO BE LESS POLITICAL AND MORE TECHNOCRATS

Olivier Jean, Renault Nissan Bulgaria's General Director,
talks to THE INFLIGHT MAGAZINE

By KONSTANTIN TOMOV / Photography IVAYLO PETROV

Eight years ago Renault, Nissan and Dacia had a combined market share in Bulgaria of less than 10%. And now it's over 30%. What's your secret?

I would say it is a combination of many factors that might sound basic but really have significance on the market. First, an essential for success is the product, for sure. We now have full range of cars perfectly adapted to the customers' needs.

Dacia covers the access level. With the arrival of the new chief designer Laurens van den Acker, there is a new design and new image of Renault. And by adding Nissan we have a lineup that goes from the entry level to more premium cars. That allows us to address all customers' needs - from the budget-oriented ones to the CEOs of companies.

Then comes the team and the internal organization we have. We have implemented mission, vision and values followed by everyone so we share a common mindset and goals. I strongly believe that this is a key success factor.

Then, and this is quite unique for this part of Europe, we have the same network of dealers from the very beginning. Those partners have invested a lot when the market share was limited. We supported them during the crisis in 2009-2010 and now they are really confident to follow us in our development.

One final thing: we are, apart from BMW and VW, the only real subsidiary of a multinational group. That gives us a lot of advantages compared to private importers. We have direct access and support from the headquarters - whether it's from Nissan or Groupe Renault. This is great not only in terms of daily work, but also in terms of mindset. Depending on the brand, we are selling 80 to 85 per cent of our cars to fleet customers. They are often multinational companies with the same international mindset and cross-cultural organisation. We are speaking the same language.

What are your next goals? Do you have some targets for this year?

Actually, the goal is to sustain our leadership in Bulgaria. We avoid communicating a goal in

terms of exact market share.

What were the most visible trends in Bulgarian market last year? What differentiates it from other markets in the region and in Western Europe?

It's an interesting question. In the Renault structure, we belong to Eurasia region - along with markets such as Russia, Turkey, Romania and so on. To be honest though, Bulgaria is much closer to Western European markets than to Russians', for example. There is delay of some trends, of course, but with no high impact.

Internally, when comparing and benchmarking, we are looking at Romania - even though Dacia's local production has strong impact on the Romanian market.

What we noticed in Bulgaria last year? The B- and C-segments are still dominating where SUV segment is increasing a lot. We even have some fleet customers who are going for cross-overs instead of traditional sedan cars.

Last year we have also seen - and I'm quite proud of that fact - a return on our push in the EV segment. The government placed a 1 mln. leva worth of subsidies for municipalities or state agencies to purchase electric cars. That was a good start.

Just 14 per cent of all vehicles in Bulgaria

"Depending on the brand, we are selling 80 to 85 per cent of our cars to fleet customers"

are less than 10 years old. And even last year the imports of used cars have dwarfed the new ones 10 to 1. That's officially the worst ratio in the EU. How do you explain that? Is purchasing power the only reason?

Frankly, purchasing power is part of the explanation. Not the only explanation though, especially if you look at countries such as Romania, or Argentina, where incomes are similar. Even Egypt, where I have worked before. The main difference is that the authorities in these countries have taken measures to tackle the problem. While in Bulgaria, according to me, there is no real willingness to create incentives to push new cars purchase instead of old ones. They could at least advise customers, if they go for a used car, to search within the official dealers as they are the only ones who could check and guarantee that the car has been properly maintained and in adequate condition. All the rest - and that's over 90% of all the used cars sold here - is, I'm sorry to say that, the rubbish of Europe. It's a black market where the mileage is never real, and you don't know where the spare parts came from. That creates real issues with pollution but for me a more visible and crucial problem is the road safety. Unfortunately Bulgaria has the highest mortality rate on the roads in all Europe, and that is mainly because of these non-maintained cars.

When we raise the issue with the authorities, we receive an answer that it's a social problem and nothing can be done. I think that's a smoke blanket to hide the reality that a lot of people are benefiting from this black market.

There is definitely no willingness to take action and implement a car-scrapping policy - which is working everywhere, even in countries with low purchasing power such as Romania and Argentina. It will not just help to get rid of these 20-year and older cars, it will also bring more revenue to the state. In Romania for example the study shows that the amount of VAT the country gets back from new cars purchase is higher than the initial investment in the scrapping scheme.

Since the eruption of Dieselgate more than one year ago many things have changed in the industry. Diesel engines are under investigation in many countries including France, Italy, Germany, UK and Poland. Is diesel technology doomed? Have you noticed a change in the mood of Bulgarian customers?

I'm French, so I'll give you the example with France. In my country the diesel was pushed by the authorities. All the policies in the 70s and 80s were designed to promote diesel engines - based on taxation, fuel price and so on.

Now the diesel is pointed out because of the nitrous oxides emissions. The same politicians that were pushing the diesel are now saying the diesel is bad.

In Bulgaria the impact of Dieselgate was none because nobody cared. And it wouldn't make a difference. Suppose that all the 30,000 new cars sold last year were petrol hybrids and EVs. It would be just a drop in the ocean of over 300,000 old cars that were sold the same year. The impact would be close to zero.

Both Renault and Nissan were among the very first pioneers that ventured into electric cars and into automation. But until now electromobility required substantial help from governments to be even remotely competitive. Is that about to change?

It is changing, step by step. The more you are selling, and the more you are sharing the development costs, the more you can lower the price. The sheer speed at which the technology is developing is overwhelming. The batteries cost, one of the main issues, has reduced significantly. The volumes are rising. We still need some incentive to be competitive, not as much as before though. Let me give you an example from Bulgaria. The only incentive for EVs so far is the free parking in the centre of Sofia. It doesn't sound like much. However, we have ▶

► a client - Speedy, a logistics company - that has been using 20 electric Renault Kangoo for three years now. They have calculated that only by saving from fuel, from maintenance - which is significantly cheaper for EVs compared to conventional vehicles - and from the city parking tax, they will get full return on investment in about five years. A proof that even with a small incentive, electric vehicles can make sense. No wonder 100,000 EVs were sold last year in Europe.

Nissan Qashqai's facelift, expected later this year in Europe, will offer the next level of Nissan's autopilot. Many experts predict that automation and electrification will change the very model of car distribution - sharing and hiring instead of ownership. Do you agree? And won't that significantly lower the sales of carmakers, as we are going to use the cars more efficiently and therefore going to need much less of them? Yes, and no. In megacities such as Moscow, or London, or Paris, taking your car on the streets is a nightmare due to the traffic jams, parking problems and so on.

A new way of mobility is needed. Will it change the business model? I think - yes. Because with the automation you will be able to do more in your car, and this will turn the car manufacturers into sort of data providers. Tesla is a good example of that. It's not a car, and Elon Musk doesn't define himself as a carmaker. It's a computer on wheels. Its main purpose is not to be a car but to collect maximum data on the consumer in order to sell it afterwards.

But the trend that we see in Europe or North America big cities does not exist in India, or in Africa. So you still have emerging markets that will need private cars simply because there is no public transport as alternative.

The car sharing model offers other advantages. Currently a person in general has only one car for all occasions - to go to work, to drive the kids to school, to go in the mountains for the weekend. That's a bit irrational. When you are running 100 meters, are you running with your oxfords? No, you put on sneakers. When you're hiking in the mountains, you take special shoes. We are adapting all our other stuff according to our needs. Why not do so with cars as well? Why not use a two-seat Twizy for work and then an MPV for a journey with friends? At the end, all those cars need to be produced and sold to the companies that will be renting them to the people.

Dacia is one of the unquestionable success stories in global automaking in the last decade. However, having a successful low cost brand usually hides a trap - you're tempted to gradually push up prices and margins, to try to offer more. Even as we speak you have a Dacia with an automatic

"Currently we have only one car for all occasions - to go to work, to drive the kids to school, to go in the mountains... That's a bit irrational"

transmission for over 20 000 euros. How do you plan to keep the price advantage of the brand?

We have a very clear positioning within our group. Dacia is Dacia: a pragmatic, efficient car, and it should stay like this. The profit margin is limited and there are no discounts on Dacia. The brand covers though the basic requirements and market trends. - it has all safety features, air conditioning, electric windows, radio Bluetooth, or parking sensors for example. Nevertheless, Dacia will remain the affordable entry level car, and the best alternative to the used car business.

What are the effects on your trade from the so called Weekend tax that was introduced in Bulgaria a year ago?

I'd say - none. Once again it was a politicians' decision disconnected from reality and real problems. The purpose was to receive some money from VAT. But this tax is targeting less than 10% of the car market in the country. What is more, it's targeting small companies because the big ones are outsourcing their car leasing schemes. I suppose the authorities could get better results for just a month if they sent the tax agents to check the used car business in Sofia only.

Your previous experience includes countries as diverse as France, Italy, Poland, Mexico, Egypt and Ethiopia. What are Bulgaria's specifics in comparison? How would you rate the doing business here?

Bulgaria is an interesting country. First, it's part of the EU, so it's implying all European regulations that give certain level of protection to the business.

At the same time, in terms of mindset, Bulgaria can be very different from Western Europe. Here, many car buyers want to brag around with their cars, so they go for big and expensive ones just to demonstrate that they have a lot of money. Even if that means neglecting their houses or other aspects of their lives.

As for the business environment, you have to bear in mind that we are not on the front line. We are importing, distributing and building the strategy, but we are not selling directly to the customers. Our dealers and partners do that.

As far as the public tenders are concerned, the last one for the new police cars was very typical, I dare to say. The market leader, the most affordable car brand - Dacia - was not able to participate due to some specifications. In Romania all the police is equipped with Dacia. In Brazil as well. And, as I mentioned before, why have one type of car for all occasions in life? When they did the same tender in France, there was one for high-speed cars for highway interception; another for offroad, sturdy vehicles for border police; third one for small city cars and for vans to transport people.

To resume, the mindset of authorities in Bulgaria should be focused and adapted to the country specificities. Their actions are on a daily basis, in a populist way, with lack of global vision and sustainable planning. What you need is people being less political and more technocrats. ■

Бизнесът е Все повече семеен.

Над 60% от икономиката в Европа е
фамилен бизнес.

Следете онлайн:

bloombergtv.bg

facebook.com/BloombergTVBG

Bloomberg
TV BULGARIA

ЧАКАЙ, ЗЕМЕДЕЛЕЦО

Селското стопанство и храните дават 11% от износа на България - но това не попречи на депутатите да оставят два ключови закона за следващия парламент

Текст НАДЕЖДА БОЧЕВА, КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

През 2015 близо 11% от износа на България се пагат на селското стопанство и хранителната промишленост. Още няма финални данни за 2016, но статистиката за първите три тримесечия показва почти 8% ръст на експорта от тези сектори.

"БЪЛГАРСКОТО СЕЛСКО СТОПАНСТВО е коренно различно в сравнение с преди 20 години. И като добиви, и като култура на обработване, и като търговска насоченост на продукцията", казва Димитър Марикин, управител на българския клон на световноизвестната компания за контрол на качеството SGS. "Мисля, че дори не говорим за крачка, а направо за скок в развитието на българското земеделие. Може би животновъдството малко остава. Но земеделието и зърнопроизводството са на наистина световно ниво".

НАКРАТКО, АГРАРНИЯТ СЕКТОР изпълнява сравнително добре своята роля в българската икономика. Въпросът обаче е доколко българската гържава изпълнява своите задължения към него.

Поредната политическа криза и предсрочни избори прекратиха работата по няколко важни законопроекта, които и фермерите, и хранително-вкусовата промишленост очакват отдавна.

На депутатите не им остана време да се справят със Закона за храните, който трябва да подобри контрола върху производството и да ограничи сивия сектор. Кодексът за земята, замислен да обедини на едно място всички актове в областта на земеползването, също остана за следващия парламент. В същото време Народното събрание успя да гласува поредните недомислени промени в Закона за движение по пътищата - и дори после да отмени част от тях (примерно забраната за затъмнените задни стъкла), още преди да са влезли в сила.

ЕДИНИЯТ ПРОБЛЕМ със Закона за храните е, че според някои депутати, най-вече от Патриотичния фронт, той е в конфликт с друг предложен норматив - Закона за хранителната верига. Не може два закона да регулират едно и също нещо, най-добре е да бъдат обединени в един проект, коментира Султанка Петрова, член на земеделската комисия в разпуснатия вече парламент.

Производители от сектора обаче са изключително недоволни от забавянията около норматива. "Този закон имаше най-дълготното обществено обсъждане, оценка на въздействието, последвана от нотификация на ЕК и отстраняване на забележки, след което работата спря дотук", напомня Мариана Кукушева, председател на браншовия съюз на хлебарите и сладкарите. Според нея от протакането страдат и здравето на потребителите, и бюджетът, защото "в момента 1.2 милиарда лева изтичат в сивия сектор". Хлебарите настояват например да се въведе регистрационен режим на автомобилите, превозващи хляб.

СЪЩО ТОЛКОВА СПЕШНО изглеждаше и съставянето на Кодекса за земята, за който още през септември бе ангажирано адвокатско дружество ("Георгиев, Тодоров и Ко") да изготви правен анализ. "Хората трябва да знаят какво се случва със собствеността им, да им се даде стратегическа основа за устойчиво зе-

"Мисля, че дори не говорим за крачка, а направо за скок в развитието на българското земеделие"

меделие", настоява Султанка Петрова. "Това е крайно необходим закон", съгласен е и проф. Иван Станков, бивш министър на земеделието в кабинета на Марин Райков. Други депутати обаче, сред които проф. Светла Бъчварова (БСП) смятат, че преди да се работи по такъв кодекс, трябва да се състави "визия за всички въпроси, свързани със собствеността и земеползването, как искаме да функционират, така че да не си противодействат". Бъчварова вярва, че е необходима по-сериозна експертиза, преди да се пристъпи към обединяване на действащите закони.

И ТОВА ЗАБАВЯНЕ НЕ СЕ посреща добре от представителите на бизнеса. Още в края на 2016 Ивайло Тодоров, член на Управителния съвет на Асоциацията на земеделските производители в България, коментира пред Investor.bg, че организацията се надява поне до февруари "нещо да бъде представено, тъй като през март стартира кампанията по директните плащания". Поне за момента няма изглед за това да се случи.

Доникъде не стигна работата и по други законопроекти - примерно този за браншовите организации на земеделски производители и преработватели на земеделска продукция, внесен още през март 2016 от депутати от ГЕРБ, РБ, АБВ и ББЦ. За почти 11 месеца този норматив не успя да мине дори през комисия. „Не мина и Законът за Селскостопанската академия, за което съжалявам, защото проблемите там са безброй“, добавя проф. Станков.

"СЕЙ, ЗЕМЕДЕЛЕЦО, днес му е времето", гласи една строфа от прочутото стихотворение на Вазов, превърнало се в химн на селските стопани в България. Но напоследък те получават от избранниците си в народното събрание други послания: явно не му е днес времето. И не е ясно кога изобщо ще бъде. ■

Farmer, Now Is Not the Time

The agrifood sector generates 11% of Bulgarian exports – but that did not stop MPs from leaving two key laws for the next parliament

By NADEZHDA BOCHEVA, KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

Agriculture and the food industry accounted for nearly 11% of Bulgaria's export in 2015. While final figures for the full year 2016 are not yet available, statistics for the first three quarters show an almost 8% growth of exports coming from these sectors.

"BULGARIAN AGRICULTURE it is now radically different compared to 20 years ago. Both in terms of yields and farming culture, and commercial target of produce," says Dimitar Marikin, Manager of the Bulgarian branch of the world famous quality control company SGS. "I think we are not even talking about a step forward but about a leap in the development of Bulgarian agriculture. Stockbreeding is perhaps lagging behind a bit. But crop farming and grain production are really world class."

IN A NUTSHELL, AGRICULTURE is doing a fairly good job as part of the Bulgarian economy. The question is to what extent the Bulgarian state is doing its job to meet its obligations to agriculture.

Yet another political crisis and early parliamentary elections halted work on several important bills which both farmers and the food industry have long been waiting for.

The MPs had no time left to deal with the Food Act, which is supposed to improve control on production and roll back the grey sector. The Land Code, intended as omnibus legislation superseding all laws on land use, has also been left for the next legislature. At the same time, the National Assembly managed to vote through yet another batch of ill-advised amendments to the Road Traffic Act and even to repeal some of them later on (like the ban on tinted rear windows) even before they entered into force.

ONE PROBLEM with the Food Act, according to some MPs, mainly of the Patriotic Front, is that it is in conflict with another proposed statutory instrument: the Food Chain Act. "Two

laws cannot regulate the same thing, it is best to merge them into a single bill," comments Sultanka Petrova, member of the now disbanded parliament's Agriculture Committee.

Sector producers, however, are furious with the delays. "This law benefited from the longest period for public consultation and impact assessment, followed by notification of the European Commission and addressing observations, after which it just got stranded," recalls Mariana Kukusheva, Chair of the National Branch Union of Bakers and Confectioners. She argues that the procrastination affects both consumer health and budget revenue because "1.2 billion leva in public money are now leaking into the private coffers of the grey sector." For example, bakers insist on registration requirement for bread trucks.

THE SAME URGENCY seemed to apply to the drafting of the Land Code, for which a law firm

Димитър Марукин / Dimitar Marikin

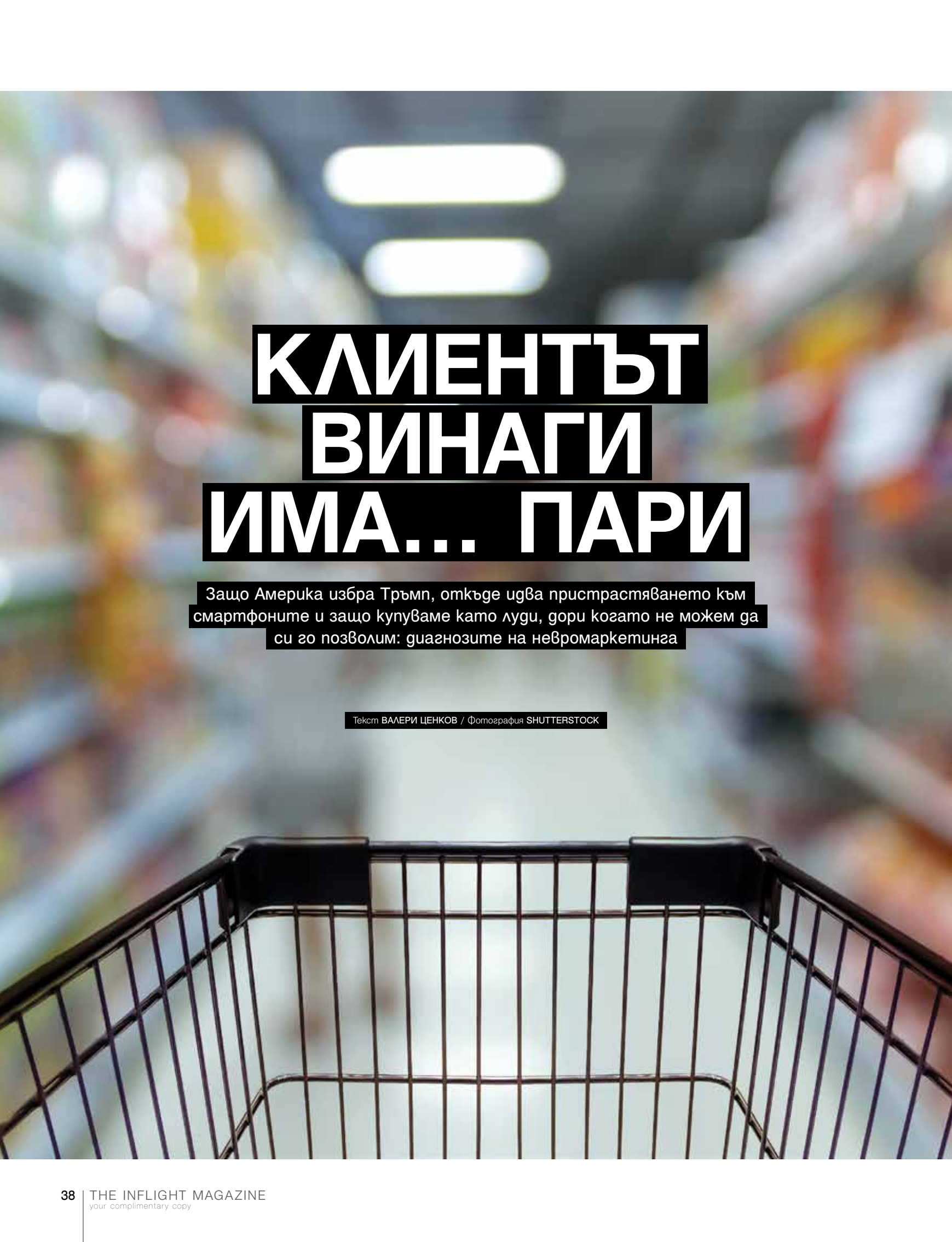
(Georgiev, Todorov & Co.) was commissioned to prepare a legal analysis back in September. "People must know what happens with their property, they need a strategic basis for sustainable agriculture," Sultanka Petrova insists. "This is an extremely important law," agrees Prof. Ivan Stankov, former agriculture minister in the Marin Raykov cabinet. Other MPs, however, including Prof. Svetla Bachvarova of BSP-Left Bulgaria, argue that "a vision on all issues concerning land ownership and land use, how we want them to function so as not to counteract each other" must be elaborated before such a Code is drafted. Ms Bachvarova believes that replacing the effective laws by a single code warrants closer expert scrutiny.

THIS DELAY, TOO, is resented by business executives. Back in late 2016, Ivailo Todorov, Management Board member of the Association of Agricultural Producers in Bulgaria, told Investor.bg that his organisation hoped that "something would be tabled by February at the latest, considering that the direct payments campaign starts in March". For the time being at least, this is unlikely to happen.

Work on other bills was never completed, either – for example, that on the branch organisations of farmers and processors of agricultural produce, tabled back in March 2016 by the MPs of GERB, the Reformist Bloc, ABV and the Bulgarian Democratic Centre. In nearly 11 months, this draft did not even make it through the committee stage. "The Agricultural Academy Act failed to pass, either, which I regret, because the problems there are countless," Prof. Stankov adds.

"FARMER, sow, now is the time," reads a line from Ivan Vazov's famous poem, which became the anthem of farmers in Bulgaria. But lately they have been getting other messages from their elected representatives in parliament: obviously, now is not the time. And it is not clear when this time will come, if at all. ■

КЛИЕНТЪТ ВИНАГИ ИМА... ПАРИ

Защо Америка избра Тръмп, откъде идва пристрастяването към смартфоните и защо купуваме като луди, дори когато не можем да си го позволим: диагностите на невромаркетинга

Текст ВАЛЕРИ ЦЕНКОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Знаете ли колко пъти на ден мъжете мислят за секс? Правилният отговор е 32 пъти. Това прави 224 пъти на седмица, и 960 на месец! Което обяснява добре защо рекламите със сексуален подтекст са толкова разпространени. Ефектът им се обяснява с подсъзнанието: известно е, че мозъкът ни изразходва само 2 процента от енергията си за съзнателно насочени действия. Останалото са подсъзнателни реакции. А това на свой ред значи, че никакви клиентски анкети или работа с таргет-групи не биха могли да разгадаят тайните на желанието да купуваме едни продукти, а други - не.

ТОГАВА ВЪЗМОЖНО ЛИ Е изобщо да намерим адекватен отговор на привидно необяснимите си решения? Защо например хората, дори и бедните, са склонни да похарчат 25 процента от доходите си за колежни подаръци? Защо американските избиратели избраха Тръмп, а не Клинтън? Защо един японец е готов да купи два нищо и никакви пъпеша „юбари“ за 27 230, а друг - да похарчи 636 000 долара за 212-килограмов екземпляр синьопера рибатон (която, макар и доста голяма, си остава просто риба)?

Невропсихологът г-р Джонатан Мол, създател на консултантската компания NeuroFlash, има логично обяснение на феномена Тръмп. Той защитава тезата, че реално обратът в имиджа на милиардера в навечерието на изборите за Белия дом е настъпил тъкмо в момента, когато изплува скандалното му сексистко видео от 2005 година. Според Мол битката Тръмп-Клинтън е била по-скоро конкурентен сблъсък между два бранда, отколкото междуличностен сблъсък. Политическите им лозунги се възприемаха по същия начин като рекламните: клиентите клонят към онези гуми, които са по-лесни за смилане и възприемане.

ТРИ ФАКТОРА ИГРАЯТ важна роля в това:

- Експонация, или степен на излагане (Mere Exposure)
- Честота на гумите (Word Frequency)
- Асоциативност на гумите (Word Imagery)

При първия фактор превъзходството на Тръмп е безспорно: той се е появил в медиите 1898 пъти, докато Хилъри – само 746 пъти. Според каноните на невромаркетинга, колкото по-често се повтаря

един стимул, толкова по-лесно хората започват да му отдават предпочитание. В допълнение към това бяха и другите му атрибути: неизменно се появяваше на фона на американски знамена, говореше за гордост, достойнство, вяра, авторитет, бе облечен в скъпи бизнес костюми. Като сравнение г-р Мол цитира ефекта с британския актьор Хю Лори, който се справи с ролята си в сериала „Д-р Хаус“ толкова добре, че хората вече го възприемат като истински лекар и го затрупват с хиляди писма с молби за помощ.

КОЛКОТО ДО ВТОРИЯ ФАКТОР – честотата на гумите - според невропсихолога Тръмп е отправял предизборните си послания така, както би разговарял възрастен човек с четвъртокласници. Тоест с къси, еднозначни, лесно разбираеми гуми, които се помнят по-лесно. Например предизборният лозунг на Тръмп бе „Да направим Америка отново велика“. А сега опитайте се да си спомните лозунга на Клинтън? Трудна задача, защото тя го смени на два пъти. Последният бе „По-силни заедно“ (Stronger Together) – дълги гуми, които не се употребяват толкова често от американците. Така че и тук победител е Тръмп.

ТРЕТИЯТ ФАКТОР - каква реакция предизвикват гумите - също не е в полза на Хилъри. Тя набляга на абстрактни, претенциозни гуми, които не се използват често. Например Хилъри казва за хората „приятни, мили, любезни, благосклонни“, като използва „купешката“ гума agreeable, докато Тръмп използва широко популярната и използвана, разговорна гума sweet. „Сладур“ веднага предизвиква асоциации, докато „благосклонен“ не въздейства така директно и запомнящо се. Според невромаркетолозите, колкото повече асоциации предизвикват гумите, толкова по-бързо, автоматично се установява връзка с човека, който ги произнася, той придобива и чара на познат човек. Колкото по-лесно говорещият рисува картини, толкова по-адекватно става той да се асоциира с различни функции – президент, спасител, лидер. Тук отново печели Тръмп и резултатът е 3:0 според постулатите на невропсихологията.

В НЕВРОИКОНОМИКАТА ТОВА СЕ НАРИЧА „създаване на синапси“ (synapse making) – когато на клиента се показват различни ▶

The Customer is Always... Paying

Why America chose Trump, where the addiction to smartphones comes from, and why we compulsively buy even when we cannot afford it: the diagnoses of neuromarketing

By VALERI TSENKOV / Photography SHUTTERSTOCK

Do you know how many times a day men think about sex? The right answer is 32. That makes 224 times a week and 960 times a month! It is now crystal clear why ads alluding to sex have such great popularity.

The effect is explained by your subconscious: it is well known that our brain uses only 2 percent of its energy for consciously guided actions. All the rest is subconscious reactions. In turn, this means that no customer surveys or target groups could ever unveil the secrets of why we desperately cherish buying a particular product over another.

SO, IS IT AT ALL POSSIBLE to find an adequate response to our seemingly inexplicable decisions? For example, why do people, even those with low income, tend to spend a quarter of what they earn on Christmas presents? Why did the US voters elect Trump and not Clinton? Why is a Japanese man willing to buy two Yubari melons for \$27,230, and why did another one spend \$636,000 on a 212 kilo bluefin tuna (which, apart from being really big, is simply a fish)?

Dr. Jonathan Mall, a neuropsychologist and founder of the NeuroFlash consulting company, offers a logical explanation to the Trump phenomenon. He claims that the change in the image of the billionaire on the eve of the elections for the White House came at the moment his scandalous 2005 sexist video was brought to light. According to Mall, the Trump-Clinton battle was more of a competitive clash between two brands than a confrontation between individuals. Their political slogans were perceived the same way advertising mottos are made: customers tend to like the words they find easier to assimilate and apprehend.

THREE FACTORS PLAY an important role here:
- Mere exposure

- Word frequency
- Word Imagery

As far as the first factor is concerned, Trump's supremacy is beyond a doubt: he appeared in the media 1,898 times, compared to Hillary's 746 times. According to the rules of neuromarketing, the more times an incentive is repeated, the easier it is for the people to give it preference.

Additionally, Trump had other attributes as well: he always appeared under the US flag, spoke about pride, dignity, faith, authority, and wore expensive business suits. In comparison, Dr. Mall cited what British actor Hugh Laurie achieved: he played his role in the "Dr. House" series so well people now think of him as a real doctor and send him thousands of letters asking for his help.

THE SECOND FACTOR, the frequency of words, according to the neuropsychologist, Trump sent his pre-election messages the way an adult would talk to pupils in the fourth grade. He always used short, unambiguous words that are easy to understand and remember. For example, Trump's slogan before the elections was "Make America Great Again." Now try to remember what Clinton stated as her motto? That is a difficult task, because she changed it two times. The last one she chose was "Stronger Together" - long words, which are not as frequently used by the American people. So, Trump won this part of the battle, too.

THE THIRD FACTOR was what reaction the words cause, and the reaction was not in favor of Hillary, either. What she stressed were abstract, pretentious words which are not often used. For instance, she referred to people who were "nice, kind, friendly" as "agreeable," whereas Trump used the widely popular "sweet." "Sweet" is a word that provokes associations im-

mediately, while "agreeable" has no such direct and memorable effect.

Neuromarketing experts hold the view that the more associations words cause, the faster a person who uses them establishes connections and sounds more familiar. The easier a person paints pictures with his words, the more he is associated with certain roles: the ones of a president, rescuer, and leader. Trump is the one who wins here again, beating his competitor with a final score of 3:0, according to the rules of neuropsychology.

IN NEUROECONOMY, THIS IS CALLED synapse making - a customer is shown a variety of products so that the effect and the associations they provoke in his mind can be monitored. That is most easily achieved with a young audience - this is why young people mostly supported Bernie Sanders and later Donald Trump, they simply voted to react against the status quo. So here is an easy explanation that neuromarketing provides to a problem political scientists have been trying to solve for so long. Neuromarketing is a term first used by Clinton Kilts from the University of Atlanta, who wanted to unveil and predict what customers' brains actually wanted. In 2004, Reed Montague from Baylor College of Medicine organized a neuro experiment that included tasting Coca Cola and Pepsi, while the brain's activity of the participants was scanned with magnetic resonance imaging. It turned out that when the volunteers made a "blind" test, using glasses with no labels on them, the preferences were spread almost equally. But in the second part of the test when they drank from the original branded bottles, more than two thirds of them said they liked Coca Cola more. Besides, the MRI detected activity in the part of their brains that is responsible for memory and the emotions. This means that previous memories and

feelings people had for the brand made them think that its product was tastier - regardless of what their gustative receptors told them.

TODAY THE MONEY GOES TO BUSINESS-ES which successfully integrate the trends of demographic development in their advertising messages. Consumer rejuvenation has been the most distinct feature of the past years. The research conducted by Nielsen Consumer Neuroscience shows that today's teenagers become sexually mature one year earlier than the previous two generations did. Marketing experts call it "premature puberty." That means a lot to the companies that produce razors, shaving creams, deodorants, and cosmetics. The Seattle-based Dot Girl company is selling a "first period kit" that is a small pink suitcase decorated with cartoon characters or world brands. The kit includes a wide variety of products for the girl's personal hygiene. Dot Girl founder, Teri Goodwin, explained: "We wanted the girls to accept our product as a toy."

ACCORDING TO THE MARKETING research company NPD Group, over the past two years the number of girls aged 8-12 who use mascara and lipstick has increased nearly 50 percent. As Peggy Orenstein, author of "Cinderella Ate My Daughter" put it, one out of two girls between 6-9 now uses rouge or lip gloss, and the age group between 8-12 spends more than half a billion dollars on cosmetics every year. It is not by chance that Abercrombie and Fitch is now selling push-up bras for girls as young as 8 years old. And a couple of years ago Britain's Tesco store started selling a Christmas gift for girls that included a strip dance, a pair of sexy garters, and even fake dollars meant to serve as a reward for the infant dancers. Due to general disgust, the supermarket eventually recalled the product, but only after it sold 500,000 items.

The company advertises their products for teenagers through the Girls Intelligence Agency (GIA) which employs 40,000 girls from all states. Young girls become a GIA, so the company receives promotion staff free of charge, and then the school girls present it to their friends. GIA also has Slumber Party-in-A-Box, where promotion assistants present brand products to 11 school-mates under the guise of "innocent fun."

THE GILLETTE "ARMED FORCES" are a team for market researches that is constantly monitoring what the competitors from Wilkinson are doing. Gillette marketing analysts found out that if boys test the razors of adults around them at an early age, there is an impressive 92 percent likelihood that they will use the same ones when they grow up. That is why the company regularly sends randomly chosen teenagers a set of razors and blades with a message:

"Welcome to manhood."

Even an oil giant like Shell established collaboration with Lego to create toys with the logo of one of the market leaders. The marketing experts at Porsche created an ad showing a young boy who enters a Porsche store and asks to see the 911 model. Just before he leaves, he asks for the dealer's business card saying: "See you in 20 years."

COMPANIES ALSO RELY ON the popular belief that "you are what you wear." It is especially powerful in Asia where group identity is very important. In other words, if the boss carries a Louis Vuitton bag, all of her assistants do the same. This is what it is known as: "the syndrome of the Japanese secretary." However, the preference to a brand is not an end in itself. The marketing experts of Louis Vuitton found out long ago that the group mentality of Asian culture has turned France into a dream country, and getting married in Paris is the dream of 78% of the girls in Japan! That is why the company has refined the way it uses this mania by playing the French motif in all of its ads,

sages, and store designs. All its shops in Japan reproduce either Paris or Provence. Almost everywhere visitors are served a glass of Moët & Chandon champagne. That is why models in Japan cannot be Japanese. Even though the elite in France are not crazy about Louis Vuitton, the company takes care of its image in Asia and Japan and all bags that are sold in the Land of the Rising Sun are manufactured in France (unlike the rest of its production, which is mostly made in India and China).

THE MOST FEROCIOUS BATTLE, in recent years, has been for mobile devices, because it is the fastest growing segment. According to sociological research conducted among students at Stanford University, 34 percent of the participants admitted they were dependent on their mobile devices. Another 32 percent shared they feared they might get addicted to their smartphones. For them, the smartphone is everything: a communication tool, music player, TV set, newspaper, camera, torch, calculator, calendar, and so much more.

Martin Linstrom, a Danish marketing expert, completed the picture with his joint research with Elias Arts, which was to establish the 50 most familiar and recognizable sounds in the world. Third place was that of mobile phone ring tones.

Research from the American Psychology Association found that getting addicted to mobile phones happens through the same neurological pathways as gambling or alcoholism. The brain creates positive associative memory related to the smartphone which causes a chemical reaction involving dopamine, the 'happy' hormone.

When we receive an SMS, MMS or we chat on the Net, dopamine is released in our brain and makes us associate the pleasant emotions with the smartphone.

THIS IS ALSO PROVEN IN RESEARCH by the California-based MindSign Neuromarketing, and the methodology it developed is used by big mobile operators all over the world who want to adapt their services, offers, and tariffs to the needs and desires of the customers. Moreover, MindSign discovered that the ring or vibration of the mobile phone activates both the auditory and visual centers in the central brain - which means they cause visual associations in the customers' minds. But what is most curious is the fact that they registered a strong wave of impulses in the Island of Reil area of the brain associated with love and empathy. This means that even though we don't openly demonstrate to love our smartphones, every time our phone rings it provokes a reaction in our brain we usually experience when we communicate with a person, child, or a pet that we love. And this fact logically makes the selling of smartphones child's play. ■

▶ продукти и се следи за ефекта и асоциациите, които те предизвикват в него. Това се постига най-лесно при младите - затова и на тези избори най-вече младите подкрепиха първоначално Бърни Сандърс, а след това и Тръмп – като реакция срещу статуквото. Ето как невромаркетингът с лекота обяснява онова, за което политолозите още си блъскат главите.

Терминът невромаркетинг е въведен от Клинтън Килтс от Университета в Атланта, който си поставя за цел да разгадае и прогнозира какво реално иска мозъкът на клиентите. През 2004 Рийд Монгезю от Baylor College of Medicine организира невро експеримент, включващ гегустация на Соса Сола и Перси, като мозъчната дейност на участниците бе сканирана с магнитно-резонансна томография. Оказало се, че при „слепия тест“ – когато доброволците пият от чаши без етикети, Вкусовите предпочитания се разделят почти по равно. Но във втората част на теста, когато участниците пият от оригиналните бутилки с етикетите на двете марки, повече от две трети казват, че Соса Сола им харесва повече. При това магнитният резонанс фиксира активна дейност в зоната на мозъка, която отговаря за паметта и емоциите. Което означава, че предишните спомени и чувства за бранда принуждават хората да смятат неговия продукт за по-вкусен - без значение какво им казват Вкусовите рецептори.

ДНЕС ПЕЧЕЛЯТ ФИРМИТЕ, които успяват да интегрират в своите рекламни послания тенденциите в демографското развитие. Най-отчетливата характеристика на последните години е подмладяването на потребителите. Изследванията на Nielsen Consumer Neuroscience показват, че днешните тинейджъри достигат полова зрялост с една година по-рано от предходните две поколения. Маркетолозите го наричат “Преждевременно полово съзряване”. А това означава много за фирмите-производители на самобръсначки, крем за бръснене, дезодоранти, козметика.

Компанията Dot Girl от Суатъл продава “комплект първа менструация”: малко розови куфарче, украсено с анимационни герои или световни марки. Комплектът включва широк набор от продукти за интимна хигиена на девойката, дори грейка за успокояване на спазми. Основателят на Dot Girl Тери Гудуин обяснява: “Целта ни бе момчетата да приемат нашия продукт като играчка”.

СПОРЕД КОМПАНИЯТА за маркетингови изследвания NPD Group, през последните две години броят на момчетата на възраст между 8 и 12 години, ползващи спира-

ла за вежди и червило, е скочил с близо 50 процента. Според Пеги Оренстийн, автор на “Пепеляшка изяде гъщеря ми” (Cinderella Ate My Daughter), всяка второ момиче между 6 и 9 години вече ползва руж или блясък за устни, а възрастовата група между 8 и 12 години харчи годишно над половин милиард долара за козметика. Неслучайно Abercrombie and Fitch вече прогава сутинени push-up за 8-годишни момичета. А преди няколко години британската верига Tesco пусна като колежен подарък за момичета комплект пилон за стриптийз, секси жартиери и дори фалшиви долари за награда на невръстните танцьорки. Всеобщото възмущение накара супермаркетите да оттеглят продукта, но не и преди да продадат половин милион бройки.

Компаниите рекламират продуктите си за тинейджъри чрез агенцията Girls Intelligence (GI), в която работят 40 000 момичета от всички щати. Фирмите им дават безплатни рекламни продукти, а те след това ги представят на своите приятелки. GI организира т.н. “Купони с преспиване” (Slumber Party-in-A-Box), в които рекламните сътрудници под формата на “невинно забавление” представят на 11 свои съученици маркови продукти.

ПРИ МЪЖКАТА АУДИТОРИЯ МНОГО АКТИВНА е “бойната група” на Gillette - екип за пазарни проучвания, който непрекъснато следи какво прави конкуренцията от Wilkinson. Маркетинговите анализатори

на Gillette установили, че ако момчетата изпробват в невинна възраст самобръсначките на възрастните, вероятността да ползват същите, като пораснат, стига до впечатляващите 92 процента. Поради това компанията разпраща редовно на произволни юноши комплект самобръсначки и ножчета с посланието “Добре дошли в света на мъжете” (Welcome to manhood). Дори петролен гигант като Shell установи сътрудничество с фирмата Lego за създаване на играчки с логото на един от пазарните лидери. А маркетинговите експерти на Porsche създадоха реклама, в която малко момче влиза в магазин на Porsche и моли да му покажат модела 911. Преди да си тръгне, иска от дилъра визитка и казва: “Ще се видим след 20 години”.

ДРУГА ОПОРА НА КОМПАНИИТЕ е наложено на хората схващане, че ти си това, което носиш. То е особено мъжко в Азия, където груповата идентичност е много важна. Иначе казано, ако шефката носи чантата Louis Vuitton, всички секретарки ѝ подражават и правят същото. Така и го наричат - „синдром на японската секретарка”.

Но предпочитанието към марката не е самоцелно. Маркетинговите експерти на Louis Vuitton отдавна са установили, че колективният манталитет на азиатската култура е превърнал Франция в страната-мечта, а да се омъжат в Париж е мечта на 78 процента от японките! Затова компани-

ята много умело експлоатира тази магия, като разиграва мотива "Франция" в своите реклами, послания, в дизайна на магазините си. Всичките ѝ магазини в Япония пресъздават атмосферата на Париж или Прованс. Почти навсякъде на посетителите сервира чаша шампанско Moët & Chandon. Затова моделите в Япония не може да са японски. Макар френският елит да не си пада по марката Louis Vuitton, фирмата гържи на имиджа си в Азия и Япония и всички чанти за Страната на изгряващото слънце се произвеждат във Франция (за разлика от останалата продукция, която е с произход най-вече от Индия и Китай).

НАЙ-СВИРЕПА ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ е битката на пазара за мобилни устройства, защото това е най-бързо развиващият се сегмент. Според социологическо проучване сред студенти от Станфордския университет, 34 % от анкетиранията са признали, че имат зависимост от своите мобилни устройства. Други 32 споделят, че се опасяват от риска да се пристрастят към смартфоните

си. За тези потребители смартфонът е всичко – не само средство за комуникация, но също така музикален плейър, телевизор, вестник, фотоапарат, фенерче, калкулатор, секундомер, календар и какво ли не още.

Датският маркетингов експерт Мартин Линстром допълва тази картина чрез съвместното изследване с Elias Arts, което си поставило конкретна цел: да установи кои са 50-те най-познати и разпознаваеми звуци в света. На трето място твърдо застанали рингтоновете на мобилните телефони.

Американската психологическа асоциация в свое изследване твърди, че пристрастяването към мобилните телефони се осъществява по същите нервни пътища като хазарта или алкохолизма например. Мозъкът създава позитивна асоциативна памет, свързана със смартфона, която отрицва химическа реакция с допамин - хормона на приятните усещания.

Когато получаваме SMS, MMS или чатим в мрежата, в мозъка се отделя допамин и той ни кара да асоциираме приятните

емоции със смартфона.

ТОВА Е ДОКАЗАНО И ОТ ИЗСЛЕДВАНИЯТА на калифорнийската компания MindSign Neuromarketing, а разработената от нея методология се използва от големите мобилни оператори по света, за да адаптират своите услуги, оферти и планове според нуждите и желания на клиентите. При това MindSign е установила, че звънят или вибрацията на мобилния телефон активират не само слуховите, но и зрителните центрове в централния мозък – тоест, предизвикват визуални асоциации сред клиентите. Но най-любопитното е, че е регистрирана силна вълна от импулси в зоната на „острова на Райл“, който е свързан с любовта и емпатията. Което означава, че макар да не демонстрират открито „любов към своите смартфони, всяко позвъняване извиква в мозъка реакция, която изпитваме при общуване с любим човек, близък роднина, дете или домашен любимец. А това, естествено, прави задачата на продавачите на смартфони много, много лесна. ■

RADISSON BLU HOTEL
4 Narodno Sabranie Sq.
M. +359 887 27 35 97
Working hours:
10:00 – 02:00 h every day

MALL OF SOFIA
101 Alexander Stamboliyski Blvd.
M. +359 889 51 37 98
Working hours:
10.00 – 21.00 h every day

SOFIA AIRPORT
Terminal 2, 1 Hristofor Columb Blvd.
M. +359 886 66 57 47
Working hours:
05:00 – 21:00 h every day

THE MALL
115 Tzarigradsko Shosse Blvd.
M. +359 884 76 00 07
10:00 – 22:00 h every day

SERDIKA CENTER
48 Sitnyakovo Blvd.
M. +359 887 72 10 01
10:00 – 22:00 h every day

BULGARIA MALL
69 Bulgaria Blvd.
M. +359 888 40 06 70
10:00 – 22:00 h every day

PARK CENTER SOFIA
2 Arsenalski Blvd.
M. +359 888 88 11 27
10:00 – 22:00 h every day

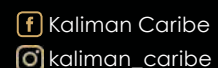
PARADISE CENTER
100 Cherni vrah Blvd.
M. +359 882 47 05 23
Working hours:
10:00 – 22:00 every day

SOFIA RING MALL
214 Okolovrasten pat Blvd.
M. +359 888 600 191
Working hours:
10:00 – 22:00 every day

VINOPOLY SOFIA
5 Paprat Str.
M. +359 879 444 441
Monday – Friday: 07:30 – 21:00 h
Saturday – Sunday: 09:00 – 21:00 h

More **La Casa del Habano**,
Premium Cigars&Tobacco
and **Vinopoly** boutiques
are all around Bulgaria at
www.kalimancaribe.com

Follow us

KALIMAN CARIBE

HONORED TO REPRESENT
THE HABANOS MASTERPIECES

imoti.net

ГОДИШНИ НАГРАДИ

2016

ОТЛИЧИЯ ЗА КОМПАНИИ И ЕКСПЕРТИ
В СЕКТОР НЕДВИЖИМИ ИМОТИ

РЕГИСТРИРАЙ СЕ НА

www.nagradi.imoti.net

ОРЪЖИЯТА НА ТРЕТАТА СВЕТОВНА

Ще разпали ли Доналд Тръмп
глобална търговска война?

Не зная с какво ще се води Третата световна война. Но Четвъртата ще се води с камъни и пръчки, бе казал навремето Алберт Айнщайн. Днес все повече хора се питат дали Третата световна война няма да се води с тутове и търговски мита. "Икономическият Армагедон стана мъничко по-вероятен, когато Доналд Тръмп се закле на 20 януари", писа The Economist. Най-голямата икономика в света вече се управлява от човек, който се заклане да въведе 45% мито за всички стоки, внасяни от Китай, и 35% за автомобилите на американски компании, които се сглобяват в съседно Мексико. ▶

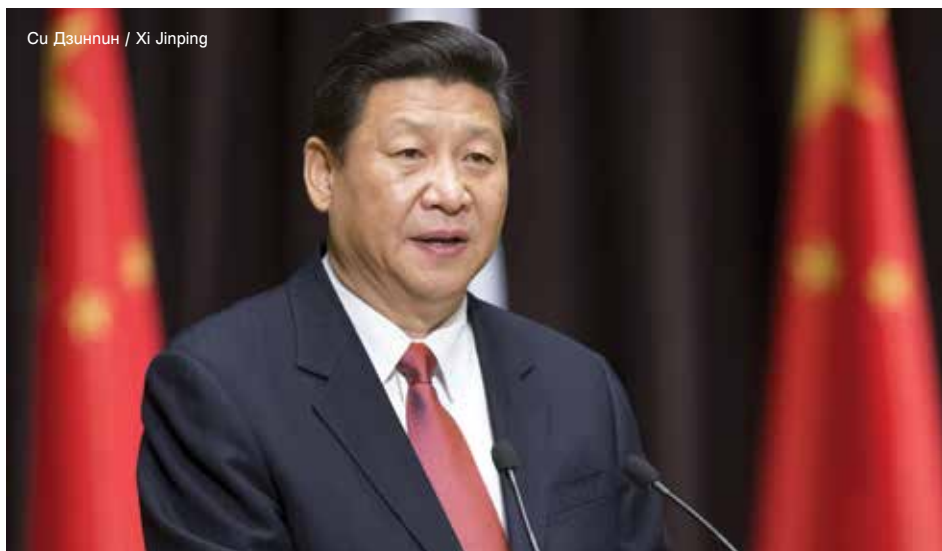

48 | ПАРИЖКАТА ПРОЛЕТ НА ЕВРОПА
EUROPE'S PARISIAN SPRING

52 | ЕФЕКТИТЕ НА "ДИЗЕЛГЕЙТ"
THE DIESELGATE AFTERMATH

THE WEAPONS OF WORLD WAR III

Will Donald Trump unleash a global trade war?

I don't know what World War III will be conducted with. But World War IV will be led with stones and sticks, Albert Einstein once said. Today there is a growing number of people who wonder if World War III would be waged with tweets and customs duties. "Economic Armageddon became a bit more likely when Donald Trump took office on January 20th", The Economist wrote. The world's largest economy is already run by a man who threatened to impose a 45% duty on all goods imported from China and a 35% one on the cars made by American companies and assembled in neighbouring Mexico.

MANY PEOPLE HOPED Trump's bombastic phrases were only a part of the election slapstick and once he entered the White House, he would start following the well-known course dictated by advisers and people with more experience in the government. The very first week of the new president smashed those hopes to pieces. In his first days on the post Trump accused the media of conducting a war against him, attacked the European Union in a not so undercover manner, expressed his regret that the USA had not seized Iraq's oil, and finally banned the citizens of 7 countries to enter America in the following 90 days. The ban is also affecting Iranian film director Asghar Farhadi, an Oscar nominee, who will not be able to attend the awarding ceremony.

EACH OF THESE MANIFESTATIONS caused storms in the media and even protests which involved thousands of people. And

that actually deviated the attention from President Trump's most important decision taken so far: the one to withdraw the USA from the Trans-Pacific Partnership (TPP). With one laconic tweet the new head of the state deleted the efforts the previous US administrations made for eight years and eliminated an agreement which most analysts considered his country's main trump card in its fight for regional predominance against China. Now it seems that Trump achieved just the opposite: in response to his decision even Australia announced that from now on it would consider China its main trade partner. The leading American technology giants like Apple and Microsoft expressed their disappointment carefully but explicitly.

NOTHING HAS BEEN SAID YET about the notorious 45% duties on the imports from China. Maybe it is because of the clear warning made by China's President Xi Jinping who said that "no one will emerge as a winner in a trade war".

Maybe because Morgan Stanley calculated that even with 45% duties imposed, China's exports would fall some 13% and its GDP would decrease by 1.4%, whereas the US consumers would suffer much bigger damages.

Or maybe because, as the optimists hope, the President has more reasonable plans about fighting the Chinese within the World Trade Organization. Only time will show which one is the right answer. But yet, following this first week Trump has as many as 207 more weeks to spend in the Oval Office. ■

► **МНОЗИНА СЕ НАДЯВАХА**, че гръмките приказки на Тръмп са само част от предизборната клоунада и щом веднъж стъпи в Белия дом, той ще влезе в познатото русло, диктувано от съветници и хора с повече опит в управлението. Още първата седмица на новия президент разби на пух и прах тези надежди. В нея Тръмп обвини медиите, че водят война срещу него, нападна не много завоалирано Европейския съюз, изрази съжаление, че САЩ не са взели нефта на Ирак, и накрая забрани на жителите на 7 гържави да влизат в САЩ през следващите 90 дни. Забраната включва и номинирания за "Оскар" ирански режисьор Асгар Фархад, който няма да може да присъства на церемонията.

ВСЯКА ОТ ТЕЗИ ИЗЯВИ предизвика бури в медиите, и дори многохилядни протестни митинги. Което всъщност отклони вниманието от най-важното решение на президента Тръмп го момента: да изтегли САЩ от Транс-тихоокеанското партньорство (TPP). С един лаконичен tweet новият гържавен глава зачеркна осемгодишните усилия на предишните американски администрации и елиминира договора, който повечето анализатори смятаха за главния коз на страната му в борбата ѝ за регионално надмощие срещу Китай. Сега изглежда, че Тръмп е постигнал тъкмо обратното: в отговор на решението му дори Австралия обяви, че занапред ще разглежда тъкмо Китай като свой основен търговски партньор. Водещите американски технологични компании като Apple и Microsoft внимателно, но недвусмислено изразиха разочарованието си.

ВСЕ ОЩЕ НЕ Е КАЗАНО нищо за прословутите 45-процентови вносни мита от Китай. Може би заради ясното предупреждение на китайския президент Си Дзинпин, че "никой не може да бъде победител в търговска война". Може би защото Morgan Stanley пресметна, че дори при 45% мита китайските износ ще падне с около 13%, а ръстът на БВП ще се забави с 1.4%, докато за потребителите в Щатите щетите ще са значително по-големи. А може би защото, както се надяват оптимистите, президентът има по-разумни планове да се бори с китайците на тепиха на Световната търговска организация. Само времето ще покаже кое е вярното обяснение. Все пак след първата седмица на Тръмп му предстоят още цели 207 в овалния кабинет. ■

ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ
www.saglasie.bg

ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ
www.saglasielife.bg

ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ
www.saglasie-ins.bg

СЪС СЪГЛАСИЕ КЪМ ВЪРХА

Проект Перуански Анди (юли-август 2016 г.)

Целта на експедицията бе да
изкачи връх Алпамайо (5947 м) в

Кордилера Бланка – Перуански
Анди. Върхът се счита за един от
най-красивите върхове в света,
заедно с К2 и Матернхорн. Трасето
е предимно ледено, катеренето
се извършва по типични ледено-
фирнови ребра с височина до 500м.

За първи път върхът е изкачен
през 1957 г. от немска експедиция.
Генералният спонсор на експедиция
Алпамайо ПОК Съгласие благодари
на участниците и на всички,
които помогнаха това възбуждащо
начинание да се осъществи.

Парижката пролет на Европа

Могат ли предстоящите избори във Франция и Холандия да сложат край на европейския проект?

Текст БОЙКО ВАСИЛЕВ / Фотография SHUTTERSTOCK

“Европейският съюз умря през пролетта на 2017.”

Не искаме да видим това заглавие, безспорно. Но да не се заблуждаваме – то е възможно. Затова да внимаваме в два ключови избора напролет: парламентарните в Холандия (15 март) – и особено двата тура на президентските във Франция (23 април – 7 май).

ТОЧНО ЧЕТВЪРТ ВЕК СЛЕД договора от Маастрихт, който обедини Европа по безпозобен начин, общественото мнение в две от страните-основателки (едната от които страна-мотор на Съюза) не вярва в европейското обединение. Холандци и французи отхвърлят ЕС повече, отколкото британците преди Brexit. Логиката е ясна. Богатите не искат да плащат за

бедните. Следователно парижанинът е по-скептичен от софиянеца; да не говорим за албанеца, който гледа лъскавия Съюз отвън и моли да го пуснат на топло.

И ФРАНЦИЯ, И ХОЛАНДИЯ ИМАТ по един рус евроскептик, който може да победи. Мадам Марин Льо Пен и нейният Национален фронт намалиха децибелите и изолираха бащата Жан-Мари, но искат напускане на ЕС. А холандецът Хеерт Вилдерс ... ами, достатъчно е да кажем, че сякаш е ходил при фризьора на Доналд Тръмп и Борис Джонсън.

Нека първо отбележим, че между френската популистка и холандския популист има разлика. Тя е популистки социалист, той – популистки либерал.

БАВНО И ПОСТЕПЕННО, Марин Льо Пен

промени истеричната антисемитска и носталгична (в посока колаборационизма от Виши) партия на баща си, като я превърна в работническа сила. Льо Пен прозря, че френските работници се боят преди всичко от евтината конкуренция на емигрантите – и иззе терена на интелектуализираните се социалисти и комунисти, които бяха започнали да си избират лидери с очилца. Тя успя дотам, че един германски популист, Мартин Ренер от “Алтернатива за Германия”, ми каза, че за неговия вкус тя не е достатъчно ясна: “Национална плюс социалистическа дава националсоциалистическа; това не ми харесва”, заяви крайно десният Ренер.

ВИЛДЕРС, ЛИДЕР НА Партията на свободата, е популист от груп тип. Наблюдателните анализатори на крайно десната

сцена в Европа отдавна забелязват любопитен парадокс. Уж радикалите много мразят либералите, а някои от тях открито се назовават либерали и използват думата “свобода” – особено австрийците и холандците. Пионерът на холандския популизъм, загиналият при атентат Пим Фортайн, дори беше открит гей. Причината е интересна. Крайнодесните либерали се обявяват срещу нелибералността на ислямизма, заради неговата нетолерантност към жените, сексуалните малцинства и евреите. А думата “свобода” им служи, за да говорят свободно срещу политическата коректност. Херерт Вилдерс дори бе осъден заради острия си език.

Но макар различни по същина, Лео Пен и Вилдерс споделят общо желание: излизане от ЕС. Политическите системи във Фран-

ция и Холандия досега ги отхвърляха по един и същи начин: критика, изолация – и обединение по модела “всички срещу тях”.

ТОВА МОЖЕ ДА СТАНЕ И СЕГА. Вилдерс-совата Партия на свободата би могла да се окаже най-голямата политическа сила в Холандия – и малките консерватори, социалисти, либерали и зелени да се обединят срещу нея в една голяма, макар и нестройна коалиция. Мадам Лео Пен може да спечели първия тур, но на втория социалистите да презгълтнат отвлечението си и да подкрепят консерватора Франсоа Фион, както спряха баща ѝ през 2002: “по-добре мошеник (Жак Ширак), отколкото фашист (Лео Пен).”

Дори да се случи така, традиционните политически и медийни елити знаят, че победата ще бъде пирова. Народът ще се

окаже излъган, а Европа – спасена на хапчета. Може би е време тежките въпроси да станат част от голямата политика, колкото и да са неудобни. За да могат еврооптимистите да спечелят, евроскептицизмът трябва да стане легитимна гледна точка.

НЕ ЗНАМ ДАЛИ НЯКОЙ В ЕВРОПА се замисля, но по същото време в България също ще има избори. За хубаво или за лошо, те няма да повлияят върху бъдещето на Европейския съюз. По-скоро холандско-френската вълна ще повлияе върху тях, по подобие на ефекта “Тръмп” между първия и втория тур на българските президентски избори. В големите съюзи е така: едни правят моголата, други я следват. А моголата в Европа винаги е била парижка. Нейното прет-а-порте чакаме напролет. ■

Europe's Parisian Spring

Can the upcoming elections in France and the Netherlands put an end to the European project?

By BOYKO VASILEV / Photography SHUTTERSTOCK

"European Union Dies in Spring 2017."

We don't want to see this headline, no doubt about it. But let's not delude ourselves – it is possible. So let's pay attention to two key elections this spring: the parliamentary elections in the Netherlands (15 March) – and especially the two rounds of the presidential election in France (23 April – 7 May).

EXACTLY A QUARTER CENTURY AFTER the Maastricht Treaty, which united Europe in an unprecedented way, public opinion in two of the founding countries (one of which is a "motor" of the EU) does not believe in European unity. The Dutch and the French reject the EU more than the British before Brexit. The logic is clear. The rich do not want to pay for the poor. Consequently, the Parisian is more sceptical than the Sofianite; not to speak of the Albanian, who is watching the glitzy Union from the outside, begging to be let in.

BOTH FRANCE AND THE NETHERLANDS have their blond Eurosceptic who can win. Mme Marine Le Pen and her National Front turned down the decibels and ostracized her father Jean-Marie, but want out of the EU. And the Dutch Geert Wilders... well, it suffices to say that he seems to have the same hairstylist as Donald Trump and Boris Johnson. Let's note for a start that there is a difference between the French populist and the Dutch populist. She is a populist socialist, he a populist liberal.

SLOWLY AND GRADUALLY, Marine Le Pen transformed her father's hysterical anti-Semitic and nostalgic (for Vichy's collaborationism) party, turning it into a worker's force. Le Pen realized that the French workers mainly fear the cheap competition of immigrants – and seized the ground of the Socialists and Communists-turned-intellectuals who had begun to choose bespectacled leaders. She succeeded so much that a German populist, Martin Renner of the Alternative for Germany, told me that she was not rightist enough for his taste: "National plus Socialist equals Na-

tional Socialist; I don't like this," the far-right Renner said.

WILDERS, LEADER of the Party for Freedom, is a populist of a different type. Observant analysts of the far-right scene in Europe have long noticed a curious paradox. The radicals supposedly hate the guts of liberals, yet some of them openly call themselves liberals and use the word "freedom", especially the Austrians and the Dutch. The pioneer of Dutch populism, the assassinated Pim Fortuyn, was even a come-out gay. The reason is interesting. The far-right liberals declare themselves against the non-liberality of Islamism because of its intolerance towards women, sexual minorities and Jews. And they use the word "freedom" to speak freely against political correctness. Geert Wilders was even convicted for hate speech.

But though essentially different, Le Pen and Wilders share a common desire: leaving the EU. The political systems in France and the Netherlands have so far rejected them in an identical way: criticism, isolation – and rallying by the "everybody-against-them" formula.

THIS COULD HAPPEN NOW, TOO. Wilders' Party for Freedom could become the largest political force in the Netherlands – and the small Conservatives, Socialists, Liberals and Greens could unite against it in a large, albeit discordant coalition. Mme Le Pen could win the first round, but in the second one the Socialists could swallow their disgust and back the conservative François Fillon, the way they stopped her father in 2002: "better a crook (Jacques Chirac), than a fascist (Le Pen)."

Even if this should happen, the traditional political and media elites know that it will be a Pyrrhic victory. The people will be cheated, and Europe will be saved in pieces. Perhaps it is time for the serious issues to become part of big politics, no matter how awkward they are. For the euro-optimists to win, euroscepticism has become a legitimate point of view.

I DON'T KNOW IF ANYONE IN EUROPE has come to think about it, but at the same time there will be elections in Bulgaria, too. For better or worse, they will not influence the future of the European Union. Rather the Dutch-French wave will affect them, similarly to the "Trump" effect between the first and the second round of the Bulgarian presidential election.

That's how it is in large unions: some set the fashion, others follow it. And the fashion in Europe has always come from Paris. We'll be waiting for its prêt-à-porter in spring. ■

Xeepm Bungepc / Geert Wilders

CASINO SOFIA

LIVE GAMES

AMERICAN ROULETTE
BLACK JACK
CARRIBBEAN POKER
THREE CARD POKER
ULTIMATE TEXAS POKER

POKER ROOM

TEXAS HOLD`EM POKER
OMAHA POKER
CHINESE POKER

phone INFORMATION POKER ROOM
+359 878 170 161

SLOTS

PREMIER SERIES
WMS MULTI GAME
SUPER GAMINATORS
RISE OF RA
MEGA JACK
CAT 4 CASH
HOT GAME
ELECTRONIC
ROULETTE

CASINO OFFERS VERY ATTRACTIVE CONDITIONS
AND BONUSES FOR THE PLAYERS,
FREE FOOD, DRINKS AND TRANSPORT
FOR THE GOOD PLAYERS CASINO OFFERS
FREE ACCOMMODATION IN THE HOTEL

Radisson **BLU**

RADISSON HOTEL SOFIA

4, NARODNO SABRANIE Sq.

e-mail: casinosofia@cebs.bg

www.cebs.bg

free line +359 (0)800 18 800

phone: +359 2 980 10 60

ЗАЩО ЕВРОПА СЕ ОКАЗА ПО-МРЪСНА ОТ АМЕРИКА

Дълги години ЕС оглавяваше борбата срещу глобалното затопляне. Затваряйки си обаче очите за други проблеми

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Дълги години Европа гледаше с насмешка и дори с гняв на начина, по който Америка се опитваше да налага екологични "стандартни". В края на краищата говорим за страната, която през 90-те изпускате над една трета от глобалните парникови емисии и въпреки това отказа да ратифицира Протокола от Киото (заедно с Южен Судан, Андора и Палестина). В която най-продаваният модел автомобил и днес е 2.5-тонен пикап с петлитров V8 мотор. И чието решение на нуждата от алтернативни източници на енергия бе да разреши навсякъде шистовия добив на нефт и природен газ.

НО СЕГА СЪЕДИНЕНИТЕ ЩАТИ изведнъж се оказаха с една голяма крачка пред Стария континент, поне що се отнася до този специфичен аспект на екологията - емисиите азотни оксиди.

Тези отровни за човека съединения се изпускат от всички двигатели с вътрешно горене, но най-вече от дизеловите. Те са сред главните причинители на смога в големите градове; според едно международно проучване по тяхна вина всяка година преждевременно умират 72 000 европейци. В Америка за тях се следи строго; в Европа обаче, както се

показва напоследък, регулациите не само са били твърде меки, но и никои не се е престаравал със спазването им. Неслучайно скандалът с измамния софтуер на Volkswagen (който включвал пречистващите системи по време на тестовете и после ги изключвал на пътя) бе разкрит именно в САЩ, а не в Европа, където оборудваните с него автомобили са двайсет пъти повече.

ТОВА Е ДОНЯКЪДЕ СТРАННО, защото тъкмо Америка, както отбеляза The Economist в един анализ по темата, се слави с прекалено толерантното си отношение към големите корпорации. Там, когато някой гигант допусне грешка, той може и да не стигне до съда - достатъчно е да плати достатъчно голямо обезщетение. Най-вероятно тъкмо така ще се измъкне и VW, макар че в този случай размерът на обезщетението чули всички рекорди. Такава вратичка съществува и за Fiat-Chrysler, ако започналото разследване срещу тях за заблуждаване на тестовете намери доказателства.

В СЪЩОТО ВРЕМЕ ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, който дълги години се гордееше с твърдостта си срещу монополите и глобяваше с милиарди Google и Microsoft, никак си проспал измамата с дизеловите мотори.

Впрочем сегашната истерия срещу дизела е донякъде залитане в другата крайност. Напълно е възможно дизеловите двигатели да се преустроят така, че да се намалят сериозно емисиите азотен оксид. Доказаха го производителите на камиони, при които, за разлика от леките автомобили, бяха въведени и строги стандарти, и безмилостен контрол. Резултатът? Преди месец Международният съвет за чист транспорт (ICCT) публикува резултатите от едно проучване, според което големите камиони с дизелов двигател емитират средно 210 милиграма азотни оксиди на километър. При леките коли с дизелов мотор емисиите са средно 500 милиграма на километър.

ЗАЩО Е ТОВА РАЗМИНАВАНЕ? Защото камионите се купуват от компании, а леките коли - от индивиди. Ограничаването на емисиите е възможно, но то увеличава цената на автомобила и намалява динамиката му. За един ТИР, по начало доста скъп и строго ограничен ▶

Why Europe is Now Dirtier than America

For many years, the EU has led the fight against global warming, However, it turned a blind eye to other problems

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

For a long time, Europe viewed with derision and even anger the way in which America tried to impose environmental “standards”. After all, we are talking about the country which in the 1990s accounted for over one third of the global greenhouse gas emissions, yet refused to ratify the Kyoto Protocol (together with South Sudan, Andorra and Palestine). The country in which the best-selling car model is still a 2.5 tonne pickup truck with a 5-litre V8 engine. And whose solution to the need for alternative energy sources was to allow shale extraction of oil and natural gas everywhere.

BUT NOW THE UNITED STATES has suddenly turned out to be one big step ahead of Europe, at least with regard to this specific aspect of the environment – nitrogen oxide emissions. These compounds, poisonous to humans, are emitted by all internal combustion engines, but mostly from diesel engines. They are a leading cause of smog in big cities; according to an international study, they are to blame for the premature deaths of 72,000 Europeans each year. In America they are closely monitored, but in Europe, as recently proven, regulations

were not only very lax, they were not unduly enforced either. Not surprisingly, the scandal with Volkswagen’s cheating software (which turned on its pollution controls during tests and then switched them off on the road) erupted in the US and not in Europe, where the cars equipped with it are twenty times more.

THIS IS SOMEWHAT ODD because precisely America, as noted by The Economist in an analysis on the subject, is known for its excessively tolerant attitude to big corporations. There, if a giant makes a mistake this may not even lead to court – as long as sufficiently large compensations are paid. Most likely this is also how VW will get off, although in this case the compensation amount breaks all records. There is also such a loophole for Fiat-Chrysler, if the ongoing investigation against it finds evidence of test cheating.

AT THE SAME TIME, THE EUROPEAN UNION, which for years prided itself on its firmness against monopolies and fined Google and Microsoft billions, somehow overlooked the diesel engine cheating.

The European Union which for years prided itself on its firmness against monopolies and fined Google and Microsoft billions, somehow overlooked the diesel engine cheating

In fact, the current hysteria against diesel ends to vacillate to the other extreme. It is quite possible to modify diesel engines to seriously reduce NOx emissions. This was proven by manufacturers of trucks which, unlike cars, are subject to both strict standards and stringent control. The result? A month ago, the International Council on Clean Transportation (ICCT) published the results of a study according to which big diesel engine trucks emit an average of 210 milligrams of nitrogen oxides per kilometre. In diesel engine cars, emissions average 500 milligrams per kilometre.

WHY THIS DISCREPANCY? Because trucks are bought by companies, and cars by individuals. Limiting emissions is possible, but it increases the cost of the car and reduces its dynamics. For a truck, quite expensive to start with and strictly limited by law to 90 km/h, this is no big problem. But in the case of cars, the higher price and poorer dynamics mean that customers will turn elsewhere. Or will choose a petrol engine over diesel.

THE LATTER PERSPECTIVE explains the con-

descending position of European regulators towards violators. It was diesel engines that the EU relied on in its crusade against global warming. More economical and efficient than petrol engines, they guaranteed lower carbon dioxide emissions – one of the main greenhouse gases. Without diesel, Europe simply could not meet its own increasingly stricter requirements of CO2 emissions. The hydrogen alternative required extremely expensive infrastructure; electric vehicles themselves were too expensive, it is only recently that their cost has finally started falling.

NATURALLY, THIS IS NOT THE ONLY REASON for Europe to turn a blind eye to the affairs of VW, PSA, Renault and other big carmakers. Most of them play too important a role in the major EU economies to not enjoy special treatment.

What it was? Mainly, the too “friendly” methods of testing for harmful emissions. First, they were not conducted by a pan-European body, but by the national agencies of the countries where the carmakers are based. Thus VW tested in Germany, Peugeot in France, Fiat

in Italy. Second, the tests were carried out in ideal climatic conditions; the cars themselves were specially prepared, maximally reduced in weight, the tyres were filled with a special gas mixture, and professional drivers sat behind the wheel. Naturally, the results of such tests had nothing in common with those in real life, with its accelerations, sudden braking and changing temperatures.

EXACTLY TEMPERATURES ARE AT THE ROOT of the two ongoing investigations - against Fiat-Chrysler in the US and against Renault (and probably a few other companies) in France. In both cases it is not a matter of deliberately installed cheating software as in VW, but of a standard method for engine protection. In extremely low temperatures it switches off the pollution controls, which, naturally, leads to increased harmful emissions. The question is only what is meant with “extreme temperatures”. In the US, pollution controls may be switched off if the ambient air temperature is colder than 3 degrees Celsius. In Europa the lower limit is 17 degrees Celsius. This explains the shocking differences between official emis-

sion data and tests conducted in real-life conditions. Le Parisien, for example, mentioned an as yet unpublished report, according to which on the road the diesel Citroen C4 Cactus exceeded the test results seven times.

THINGS CHANGE, of course. The very fact that so many investigations are ongoing, shows different attitudes. Cities like Paris, Athens and Madrid have already decided to ban diesel engines after 2025. And already this spring will start to apply new test methods – much more realistic and accompanied by random checks on the road. Still, some loopholes remain. The tests will continue to be done by national agencies, which are paid by manufacturers for the service. Besides, the member-states have agreed on a number of transitional periods and exceptions that will permit cars to quite legally exceed the allowed emissions. As long as this continues, as long as there are loopholes and exceptions, the smog won't disappear. But diesel could – not because of any insurmountable shortcomings as a technology, but because there is not enough pressure to overcome these shortcomings. ■

AN INIMITABLE SENSE
OF *luxury* AND *hospitality*

★★★★★
GRAND HOTEL & SPA
PRIMORETZ
SINCE 1959

WWW.HOTELPRIMORETZ.BG

YOUR 5 STAR
Conference & SPA destination

3000 M² / BALNEO / SPA / WELLNESS
DESTINATION BURGAS

+359 56 812345 info@hotelprimoretz.bg

▶ от закона на 90 км/ч, това не е голям проблем. Но при леките коли по-високата цена и по-лошата динамика означават, че клиентът ще отиде другаде. Или ще избере бензинов мотор пред дизеловия.

ПОСЛЕДНАТА ПЕРСПЕКТИВА обяснява снизходителната позиция на европейските регулатори към нарушителите. Защото тъкмо на дизеловия двигател разчиташе ЕС в кръстоносния си поход срещу глобалното затопляне. По-икономичен и ефективен от бензиновите мотори, той гарантираше по-малки емисии въглероден диоксид - един от основните парникови газове. Без дизела Европа просто нямаше как да покрие собствените си все по-строги изисквания за изпускания CO₂. Водородната алтернатива изискваше построяването на баснословно скъпа инфраструктура; електро-мобилите сами по себе си бяха твърде скъпи - едва напоследък себестойността им най-сетне тръгна надолу.

ЕСТЕСТВЕНО, ТОВА НЕ Е ЕДИНСТВЕНАТА причина Европа да си затваря очите пред делата на VW, PSA, Renault и другите големи автомобилни производители. Повечето от тях играят прекалено важна роля в основните икономики на съюза, за да не се радват на специално отношение.

В какво се изразяваше то ли? Най-вече в твърде "приятелските" методи на тестване за вредни емисии. Първо, те се извършваха не от общоевропейски орган, а от националните агенции на страните, в които са базирани автомобилните производители. Тоест VW тестваше в Германия, Peugeot във Франция, Fiat - в Италия. Второ, изпитанията ставаха на затворени полигони при идеални климатични условия; самите коли бяха специално подготвени, максимално олекотени, гумите - напомяни със специална газова смес, зад волана - професионални пилоти. Естествено, че резултатите в такива изпитания нямаха нищо общо с онези в реалния живот, с неговите ускорения, внезапни спирания и променливи температури.

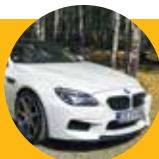
ТЪКМО ТЕМПЕРАТУРИТЕ СА В ОСНОВАТА на двете текущи разследвания - срещу Fiat-Chrysler в САЩ и срещу Renault (а вероятно и още няколко компании) във Франция. И в двата случая не става дума съзнателно монтиран измамен софтуер като при VW, а за стандартен метод за защита на двигателя. При екстремно ниски температури той изключва пречистващите системи - което, естествено, води до увеличаване на вредните емисии. Въпросът е само какво влагаме в термина "екстремни температури". В САЩ се допуска пречистващите механизми да се изключат, ако околният въздух е по-студен от 3 градуса по Целзий. В Европа долната граница е 17 градуса. Това обяснява шокиращите разлики, получени между официалните данни за емисиите и проведените тестове в реални условия. Le Parisien например съобщи за още непубликуван такъв доклад, според който на истински пътища дизеловият Citroen C4 Sactus надхвърлял 7 пъти показаното на полигона.

НЕЩАТА СЕ ПРОМЕНЯТ, разбира се. Самият факт, че се водят толкова много разследвания, показва по-различни нагласи. Градовете като Париж, Атина и Магрид вече решиха да забранят дизеловите двигатели от 2025 година. А още от тази пролет започват да се прилагат нови методи на тестване - доста по-реалистични и съпровождани от проверки на случаен принцип по пътищата. Някои пролуки обаче остават. Все така тестовете ще се правят от националните агенции - на които производителите плащат за услугата. И освен това страните-членки договориха редица преходни периоди и изключения, които ще позволят на автомобилите съвсем законно да надхвърлят разрешените емисии. Докато това продължава, докато има вратички и изключения, могат няма да изчезне. Но може да изчезне дизелът - не защото има непреодолими недостатъци като технология, а защото никои не натиска достатъчно тези недостатъци да бъдат преодолени. ■

74 | **ОТСЛАБВАЙ
ТРУДНО 3**
STARVE HARD 3

64 | **НАЙ-МОГЪЩАТА БУКВА**
THE MOST POWERFUL LETTER

68 | **ЗАСТИНАЛО ДВИЖЕНИЕ**
ACTION STANDING STILL

НЕОЧАКВАНИЯТ ПРОБЛЕМ С БАТЕРИИТЕ

Очертава се бум на електромобилите -
но кой ще го захранва?

Текст КАЛИН АНГЕЛОВ / Фотография SHUTTERSTOCK

Солниците на Уюни в Боливия - едно от
най-важните находища на литий в света
The Uyuni salt flats in Bolivia - one of the
main sources of lithium

Само допреди година-две електрическото задвижване бе екзотичен експеримент от страна на една шепа автомобилни компании. Днес, след Дизелгейт и затягането на регулациите, то е бъдещето на целия автомобилен сектор - или поне близкото бъдеще. Volkswagen разработва цяла гама електромобили и очаква да продава между 2 и 3 милиона годишно до 2025. Tesla обещава 1 милион продажби в глобален мащаб до 2020. Nissan очаква до 2025 цели 20% от продажбите му да се падат на електрически коли; Mercedes и BMW прогнозираме между 15 и 20%. Ford очаква след десетилетие поне една четвърт от всички нови автомобили да са електрически.

КОЕТО ОБАЧЕ СЪЗДАВА НОВ ПРОБЛЕМ: откъде да се вземат батериите за такава пазарна офанзива. До миналата година производителите на литиево-йонни клетки имаха значително по-голям капацитет,

отколкото търсенето предполагаше, отбелязва в анализ по темата Automotive News. Сега нещата се обръщат.

По изчисления на Echange BNP Paribas, обявените цели за 2020 година ще изискват глобално производство на батерии от 600 гигаватчаса годишно. Днешният капацитет е едва 41.6 гигаватчаса. Затова някои производители като Tesla инвестират в създаването на собствено производство (прословутата "Гигафабрика" на Илон Мъск ще е с капацитет 35 гигаватчаса, почти колкото цялата глобална продукция в момента, и наскоро компанията обяви, че ще построи още една такава фабрика в Европа).

ДРУГИ АВТОМОБИЛНИ ПРОИЗВОДИТЕЛИ обаче са на противоположното мнение. Volkswagen например си търси външен партньор за батериите на бъдещата електрическа гама - което ще е най-големият

договор до момента в този сектор. Липсва ни експертизата да се заемем с това сами, признава Томас Зегран, шефът по стратегическото планиране на концерна. "Честно казано, ако се сравним в тази област със Samsung и LG, те са светлинни години пред нас", обяснява Зегран пред AN. По негови сметки инвестицията, нужна за задоволяване на бъдещите нужди на VW от батерии, ще надхвърли 20 милиарда евро. Въпросът е дали тази сума е по силите на някой от шестте кандидати за договора. Nissan е единственият автомобилен гигант, който произвежда значими количества литиево-йонни клетки в Европа (в завода в Съндърланд, Великобритания). Но дори и партньорите им от Renault не виждат смисъл от подобно начинание - "Ние сме автомобилен производител, а не химически завод", казва Мариан Батайон, шеф на проекта за електромобили във френската компания. ►

ЛИДЕРИТЕ в сектора на литиево-йонните батерии по пазарен дял:

1. Panasonic	19.6%
2. Automotive Energy Supply	15.1%
3. LG Chem	13.1%
4. Samsung SDI	11.4%
5. China Aviation Lithium	7.3%

▶ **ЛИПСАТА НА ОПИТ** е само едната причина на автомобилните компании да отбягват производството на батерии. Втората е, че то не е твърде доходно. Daimler например правеше собствени клетки, но се отказа. "Няма смисъл... Днес литиево-йонната клетка е почти като суровина, цената пада прекалено бързо", обяснява главният изпълнителен директор Дитер Цетше.

ПАДАЩИТЕ ЦЕНИ СА ключови за бъдещия успех на електромобилите. Анализаторите на Ехапе предвиждат, че цената на киловатчас ще падне от 400 долара през миналата година до 215 долара през 2020 и 140 долара през 2025. Други пазарни консултанти я оценяват на около 275 долара в момента и предвиждат малко над 100 долара след пет години. При цена от около 110 долара за киловатчас електромобилите ще станат напълно конкурентни на тези с двигател с вътрешно горене, дори без субсидии от правителствата. "Вече виждаме цена от 100 евро за киловатчас на хоризонта", смята и Дитер Цетше. Ако това се случи, автомобилните компании ще започнат да печелят повече от електромобилите, отколкото от колите с конвенционален двигател.

САМАТА ТЕХНОЛОГИЯ НА БАТЕРИИТЕ напредна много в последните години. LG

Chem, която остава батериите на GM и Renault, успя да усъвършенства литиево-йонните клетки до степен да предложи максимален пробег от 400 (Renault Zoe) и дори 500 км (Opel Ampera E).

Все пак при батериите с течен електролит остава проблемът с транспортирането - понеже течността в клетките е леснозапалима, застрахователите отказват подобни товари за транспорт по вода. Затова производителите на батерии са принудени да строят заводи в близост до клиентите си - LG Chem например изгражда мощност в полския град Вроцлав, а Samsung SDI ще строи фабрика в Унгария.

БЪДЕЩЕТО МОЖЕ БИ ПРИНАДЛЕЖИ на друга технология, която тепърва се разработва - на "твърдите" батерии, при които течният електролит е заменен от твърдо вещество. Те са значително по-безопасни, не презряват и могат лесно да се транспортират. Освен това са доста по-леки и компактни - при еднакъв капацитет твърдата батерия е едва четвърт от размерите на тази с течен електролит.

Неслучайно VW пригуби дял от един от лидерите в този сектор - калифорнийската QuantumScare. Bosch пък купи конкурента SEEO още през 2014. Toyota, която дълго време се отнасяше скептично към електромобилите, през тази есен смени стратегията си и сега също проучва възможностите на батериите с твърд електролит. Главният им недостатък за момента е високата цена, заради която VW за момента ги предвижда само за луксозни марки като Porsche и може би Lamborghini. Но с развитието на технологията себестойността, естествено, ще падне. ■

ДРУГИТЕ БАТЕРИИ

Три алтернативи на литиево-йонната технология

Окислително-редукционна

Какво: Вместо положителни и отрицателни електроди, тук имате два отделни резервоара с течни електроди, които генерират електричество, протичайки през батерията. Плюсът: щом зарядът свърши, можете просто да налеете нов електролит на бензиностанцията. Защо не: Повечето експерти смятат, че за да постигнат адекватен пробег, резервоарите ще трябва да са твърде големи.

Докъде е: Лихтенщайнската NanoFlowcell има работещ прототип, който изкара 14 часа в непрекъснато движение с около 30 км/ч, зареден от 160-литров резервоар с електролит.

Твърда литиево-йонна

Какво: Твърд керамичен електролит вместо течния, който се ползва в днешните литиево-йонни батерии. Плюсовете - батерията е невъзпламенима, не се разваля с течение на времето и побира двойно повече енергия в същия обем. Освен това представянето ѝ само се подобрява с повишаване на температурата - тоест отпада нуждата от скъпа и тежка охлаждаща система.

Защо не: керамичният електролит е го пет пъти по-тежък от течния, и е потенциално чуплив. Освен това не работи добре при ниски температури.

Докъде е: Производителят на прахосмукачки Dyson купи компания за такъв тип батерии и се кани да прави електрически автомобил с тях.

Метално-въздушна

Какво: Нещо средно между батерия и горивна клетка. Използва кислорода от въздуха, за да запазва химическа реакция, произвеждаща електричество. Плюсовете - до 10 пъти по-висока енергийна плътност от литиево-йонната батерия. И вместо литий може да се използва цинк, по-разпространен и много по-евтин. Защо не: Все още технологията е твърде нова и създадените по този начин батерии имат кратък живот.

Докъде е: Американската Fluidic Energy монтира такива батерии в някои африкански гържави за битови нужди. Tesla гържи патент за такава батерия като средство за удължаване на пробега, когато свърши зарядът на литиево-йонната.

до
60 000 лв.

срок на изплащане до

12 години

**НИСКА
ЛИХВА**

възможност за кредит

без поръчител

до 40 000 лева

Batteries: an Unexpected Problem

An electric vehicles boom is on the horizon – but who will drive it?

By KALIN ANGELOV / Photography SHUTTERSTOCK

Only a couple of years ago, electric drive was an exotic experiment by a handful of automakers. Today, after Dielsegate and tightened regulations, it is the future of the entire automotive sector – or at least the near future. Volkswagen is developing a range of full-electric cars and expects to sell between two and three million annually by 2025. Tesla promises one million sales globally by 2020. Nissan expects EVs to account for 20% of its sales by 2025, Mercedes and BMW predict between 15% and 20%. Ford expects at least a quarter of all new cars to be electric in a decade.

HOWEVER, THIS CREATES ANOTHER PROBLEM: where to get the batteries for this market offensive. Until last year, manufacturers of lithium-ion cells had a much larger capacity than existing demand, Automotive News noted in an analysis on the subject. Now things are turning around.

Exane BNP Paribas estimates that the announced targets for 2020 will require a global battery production capacity of 600 gigawatt hours annually. Today's capacity is just 41.6

GWh. Therefore some manufacturers like Tesla invest in their own production (Elon Musk's famous Gigafactory will have a capacity of 35 GWh, almost as much as the entire global production now, and recently the company announced it would build another such factory in Europe).

OTHER CARMAKERS, however, are of the opposite opinion. Volkswagen, for example, is looking for a partner for the batteries of the future electric range – which will be the biggest contract in this sector to date. Thomas Sedran, VW's head of group strategy, said last month that they lack the in-house expertise. "Quite frankly, if we compare ourselves today with Samsung and LG they are light years ahead of us," he told AN. He estimates that the investment needed to meet VW's future needs of batteries will exceed €20 billion. The question is whether this amount is within the reach of any of the six contenders for the contract. Nissan is the only automotive giant that produces sizeable quantities of lithium-ion cells in Europe (at its plant in Sunderland, UK). But not

even their partners at Renault believe that this makes sense: "We are a carmaker not a chemist," said Renault EV project leader Marianne Bataillon.

LACK OF EXPERIENCE is only one of the reasons why automakers avoid the production of batteries. The second is that it is not very profitable. Daimler, for example, produced its own cells, but decided against it. "It does not make sense... Today, the cell is almost a commodity good so the cost is going down fast," said Daimler boss Dieter Zetsche.

FALLING PRICES ARE key to the future success of electric vehicles. Exane analysts

THE LEADERS in the lithium-ion batteries sector based on market share:

1. Panasonic	19.6%
2. Automotive Energy Supply	15.1%
3. LG Chem	13.1%
4. Samsung SDI	11.4%
5. China Aviation Lithium	7.3%

predict that the price per kilowatt hour will drop from \$400 last year to \$215 in 2020 and \$140 in 2025. Other market consultants estimate it at around \$275 currently and predict just over \$100 in five years. At a price of about \$110 per kWh, electric vehicles will become fully competitive with internal combustion engine vehicles, even without government subsidies. "We can see 100 euros per kilowatt hour on the horizon," says Dieter Zetsche. If this happens, automakers will start generating bigger profits from EVs than from cars with conventional engines.

THE BATTERY TECHNOLOGY ITSELF has greatly advanced in recent years. LG Chem, which supplies batteries to GM and Renault, managed to improve lithium-ion cells to a maximum range of 400 km (Renault Zoe) and even 500 km (Opel Ampera E).

However, liquid electrolyte batteries still face the problem of transportation – because the liquid in the cells is inflammable, insurers refuse to ship them. This is why battery manufacturers are forced to build factories close to

their customers - LG Chem, for example, is building a plant in the Polish city of Wroclaw, and Samsung SDI will build a plant in Hungary.

THE FUTURE MAY BELONG to another technology that is still being developed – of "solid-state" batteries, in which the liquid electrolyte is replaced by a solid substance. They are safer, do not overheat and are easily transported. Moreover, they are much lighter and more compact: capacity being equal, solid-state batteries are four times smaller than liquid electrolyte batteries.

Not surprisingly, VW acquired a stake of one of the leaders in the sector – the Californian QuantumScape. Bosch bought rival SEEO already in 2014. Toyota, which was long sceptical of EVs, last autumn reversed its strategy and is now also exploring the possibilities of solid-state batteries. Their main drawback at the moment is their high price, due to which VW is currently only providing them for top-end cars such as Porsche and possibly Lamborghini. But as the technology develops, the cost will naturally fall. ■

THE OTHER BATTERIES

Three alternatives to lithium-ion technology

Reduction-Oxidation Flow

What: Instead of in positive and negative electrodes, here energy is stored in two tanks with liquid electrolytes. The electrolytes generate electricity as they're pumped through the battery cells. The advantage: recharging can occur simply by replacing the electrolyte at a fuel station.

Why not: Most experts believe that achieving adequate range with a flow battery will require storage tanks that are too large.

Where it stands: The Liechtenstein-based NanoFlowcell has a working flow-cell prototype vehicle that drove for 14 hours in continuous traffic at a speed of about 30 km/h with a 160-litre tank of electrolytes

Solid-State Lithium-Ion

What: A solid ceramic electrolyte instead of the liquid electrolyte used in today's lithium-ion cells. The advantages: a battery that is non-flammable, doesn't degrade over time, and doubles the amount of energy that can be stored in a given volume. In addition, the performance of solid-state batteries also improves with higher temperatures, eliminating the need for expensive liquid cooling.

Why not: The ceramic electrolyte is up to five times heavier than the liquid alternative, and is potentially brittle. Performance also suffers in low temperatures.

Where it stands: Vacuum manufacturer Dyson bought a company for such batteries and is about to build an electric car with them.

Metal-Air

What: Part battery, part fuel cell, it uses the oxygen from air to drive the electricity-generating chemical reaction. The advantage: it has an up to 10 times higher energy density than a lithium-ion battery. And instead of lithium, zinc can be used, which is available in abundance and a lot cheaper.

Why not: The technology is still fairly new and the batteries have a short life.

Where it stands: The American Fluidic Energy installed such batteries in some African countries for domestic use. Tesla holds a patent for such a battery as a range extender after the lithium-ion pack is depleted.

Динамиката на новото BMW M6 Gran Coupé е фантастична. Но онова, което наистина ще ви изправи косата, е цената му

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

НАЙ-МОГЪЩАТА БУКВА

Най-поръчваната екстра към BMW в Германия е възможността на задния капак да не пише с какъв двугател си.

Най-търсената екстра към BMW в България е табелката "M", която да залепиш отзад на дизеловото си 318.

НЕСЪМНЕНО СТЕ ЧУВАЛИ тази шега, която като всички други добри шеги съдържа и немалка доза истина.

Има и друго - напоследък отгелът по маркетинг на BMW слага това легендарно лого на какво ли не. Примерно на линията M Performance, нещо като междинно звено между M и серийните модели. И дори на самите серийни модели, стига да си доплатите за оптичен M-пакет.

Накратко, имаме достатъчно основания да гледаме с известно недоверие, когато срещнем вълшебната буква по пътищата.

НО В ДНЕСНИЯ СЛУЧАЙ недоверието е излишно. Това е не просто истинска, чистокръвна M-кола. Това, по всяка вероятност, е най-истинската от всички.

Естествено, по-запалените познавачи сред вас ще ни напомнят, че M идва от "Моторспорт" и за какъв, по дяволите, "спорт" става дума при кола с тегло два тона?

Пък и от гледна точка на здравия разум е трудно да схванете смисъла на тази машина: тя е четириврата версия на двувратата версия на четиривратото BMW M5. Която по пътя е прибавила още доста цифри към по начало доста солената цена.

ОБИКНОВЕНАТА СЕРИЯ 5 започва от 86 000 лева. Най-евтиното M5 струва 216 000. M6 Gran Coupe започва от 267 000, а нашата тестова кола, с няколко допълнителни глезотии, достига сума, за която ви съветваме първо да седнете: 355 987 лева, 00 стотинки.

Само керамичните спирачки струват колкото Ford Fiesta. Коженият салон от каталога на BMW Individual е малко над 13 хилядарки. А за този бял металик ще се охарчите 9 500.

Накратко, тази машина е двойно по-скъпа от последното Porsche 911 Carrera, и е съвсем близо до цената на Lamborghini Huracan.

НО ИСТИНАТА Е, че и в останалите показатели M6 Gran Coupe не отстъпва много на Lambo.

Под този елегантен капак се крие най-

злото чудовище в менажерията на BMW: 4.4-литров V-осмак с тун турбо и 561 конски сили. С допълнителния Competition пакет в тестовата ни кола тя скача до 575 коня.

Ускорението 0-100 км/ч отнема 3.9 секунди. Дори и да не настъпвате докрай, усещането пак е като в реактивен самолет. Времето на четвърт миля е пог 12 секунди, макар че при тази цена не очакваме да го видим скоро по граг състезанията. Има също лаунч контрол, който обаче се активира с процедура, мъничко по-сложна от тази за изстрелването на баллистични ракети.

Като всички други BMW, и това е ограничено от собствения си компютър до 250 километра в час. Но ако успеете да нахитрите машината и изключите ограничението, би могло да доближи 340.

СПЕЦИАЛНИЯТ АКТИВЕН M-диференциал си има свой собствен компютър, окачването е по-твърдо от стандартната версия, а ауспухът е от титаниева сплав, дело на стария магьосник Игор Акрапович.

Накратко, M6 Gran Coupe може и да е тежко, непрактично и баснословно скъпо. Но то има онези две неповторими качества на истинските суперколи: внушава ви чувство за всемогъщество и ви кара да изпъквате над останалите.

За практичността съвсем не се шегувате - макар шестцилата да е с половин педя по-дълга от петицата, мястото отзад никак не е много. Но за сметка на това е удивително комфортно, стига да не се налага да качите трима. Интериорът е най-доброто, което BMW може да предложи, и повече напомня за самолетна първа класа, отколкото на автомобил.

ТОВА GRAN COUPE е всъщност фейслифт на оригиналния модел - но вероятно най-мързеливият фейслифт в историята. Предните въздухозаборници са променени, предните светлини са станали светодиодни, а мигачите са се преместили отгоре на фаровете, вместо отдолу. Извън това колата е абсолютно идентична - което ни харесва, защото оригиналното M6 бе може би най-красивата машина на баварците.

Струва ли си обаче да платите колосалната надценка спрямо отличното M5? Според нас - да. Просто защото с тази кола никои няма да ви заподозре, че сте си купили табелката "M" от улица Козлодуй. ■

The Most Powerful Letter

The dynamics of the new BMW M6 Gran Coupe is fantastic. But what will really make your hair stand on end is its price

By KONSTANTIN TOMOV / Photography SHUTTERSTOCK

The most frequently ordered extra to the BMW in Germany is to have your boot lid show the kind of engine you have.

The most frequently ordered extra to the BMW in Bulgaria is the "M" plate which you stick on the back of your 318 diesel.

YOU'VE UNDOUBTEDLY HEARD this joke which, like any other good joke, contains a fair amount of truth.

There's something else as well – lately the BMW marketing team is putting this legendary logo on whatnot. For example, on the M Performance line, a kind of intermediary link between M and the series models. And even on the actual series models, as long as you pay extra for an optic M-Pack.

In short, we've got good reason to be somewhat suspicious when seeing the magic letter on the road.

BUT IN THIS CASE the suspicion is unwarranted. This is not just a true M-car. This, in all likelihood, is the truest one of them all.

Naturally, avid connoisseurs among you will remind us that M is derived from "Motorsport" and hey, what kind of "sport" are we talking about in the case of a car that weighs two tonnes?

And, proceeding from common sense it is difficult to grasp the meaning of this machine: it is a four-door version of the two-door version of the four-door BMW M5. Which along the way has added many more figures to the anyhow stiff price.

THE ORDINARY 5 SERIES starts from 86,000 leva. The cheapest M5 costs 216,000 leva. The M6 Gran Coupe starts from 267,000 leva and our test car, with several extras, soars to a sum you had better sit down before hearing: 355,987 leva.

The ceramic brakes alone cost as much as a Ford Fiesta. The leather saloon in the BMW Individual catalogue is just over 13,000 leva. And for a white metallic you'll have to fork out

another 9,500 leva.

In a nutshell, this machine is twice as expensive as the latest Porsche 911 Carrera, and is just shy of the price of the Lamborghini Huracan.

BUT THE TRUTH IS that on the other indicators, too, the M6 Gran Coupe does not fall far short of the Lambo.

The elegant hood hides the most evil monster in the BMW menagerie: 4.4-litre twin-turbo V8 with 561 hp. With the additional Competition Pack in our test car it jumps to 575 hp.

Acceleration from 0-100 km/h takes 3.9 seconds. Even if you don't step down on the gas, the feeling is still as in a jet. The time after a quarter mile is under 12 seconds, although at that price we don't expect to see it in drag races any time soon. There is also a launch control which, however, is activated with a procedure that is slightly more complicated than that of launching a ballistic missile.

Like all other BMWs, this one, too, is limited by its own computer to a speed of 250 km/h. But if you manage to outsmart the machine and switch it off, it could well reach 340 km/h.

THE SPECIAL ACTIVE M-differential has its own computer, the suspension is firmer than in the standard version, and the exhaust is made

of titanium alloy, devised by the old magician Igor Akrapovič.

To sum it up, the M6 Gran Coupe may be heavy, impractical and fabulously expensive. But then it has those two unique qualities of true supercars: it imparts a sense of omnipotence and makes you stand out above the rest. We're not at all joking about the practicality – although the M6 is slightly longer than the M5, there's not much room in the back. However, it is amazingly comfortable, as long as you don't have to seat three persons. The interior is the best that BMW has to offer, and more reminiscent of first class on a plane than an automobile.

THIS GRAN COUPE is actually a facelift of the original model – but probably the laziest facelift in history. The front air intakes have been changed, there are new LED headlights, and the position of the indicators has moved from below to above the headlights. Apart from this, the car is absolutely identical, which we like because the original M6 was arguably BMW's most beautiful machine.

But is it worth paying the colossal mark-up on the excellent M5? We think yes. Simply because with this car nobody will suspect you of having bought the "M" plate from a pedlar. ■

ЗАСТИНАЛО ДВИЖЕНИЕ

RUNNING TO STAND STILL

Над 5500 фотографии от пет континента участваха в Red Bull Illume Image Quest - ежегоден международен конкурс за екшън и приключенска фотография. Съдиите прекараха месеци, докато отсеят от 34-те хиляди подадени снимки по един победител във всяка от 11-те категории. Лоренц Холдер, професионален фотограф от Германия, спечели голямата награда.

More than 5,500 photographers from five continents participated in the Red Bull Illume Image Quest - an international photography competition focused on action and adventure sports. The judges had to spent months selecting through more than 34,000 submissions in order to elect winners in each of the 11 categories. Lorenz Holder, a professional photographer from Germany, became the overall winner.

▼ Лоренц Холдер, победител в главната категория "Шедьовър":
Сенад Грошич кара байка си по мост в Габлени, Германия
Lorenz Holder, Overall Winner, Masterpiece Category:
Senad Grosic rides his bike over a bridge in Gablenz, Germany.

◀ Люк Шадболт, победител, "Енергия": Сърфистът Ренан Фачини
в Рио де Жанейро, Бразилия
Luke Shadbolt, Winner, Energy Category: Surfer Renan Faccini feels
the power of nature, amid a huge swell in Rio De Janeiro, Brazil

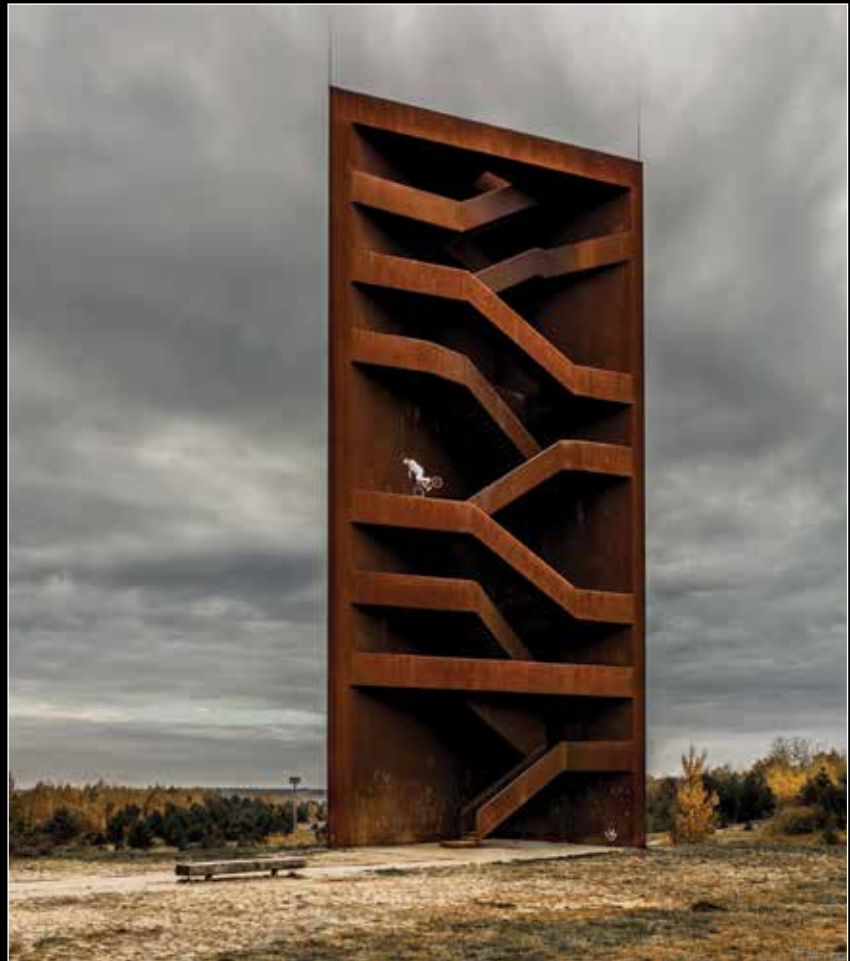

▲ Але ди Луло, победител в категория "Нова креативност": Екстремни спортове в Бруклин, Ню Йорк
 Ale Di Lullo, Winner. New Creativity Category : Extreme sports in downtown Brooklyn, New York

▶ Лоренц Холдер, победител, категория "Игрище": Сенад Грошич атакува ръждясала наблюдателна платформа в Зенфтенберг
 Lorenz Holder, Winner, Playground Category: BMX rider Senad Grosic takes on a rusted viewing platform in Senftenberg, Germany

▼ Вегард Осен, победител, "Мобилна фотография": Планинари в Хакуба, Япония
 Vegard Aasen, Winner, Mobile Category: Mountaineering in Hakuba, Japan

Мики Висведел,
победител в категория
"Криле": Катерачът
Джейми Смит атакува
планината Теубъл в
Южна Африка

Micky Wiswedel, Winner,
Wings Category: Climber
Jamie Smith tackles Table
Mountain in Cape Town,
South Africa

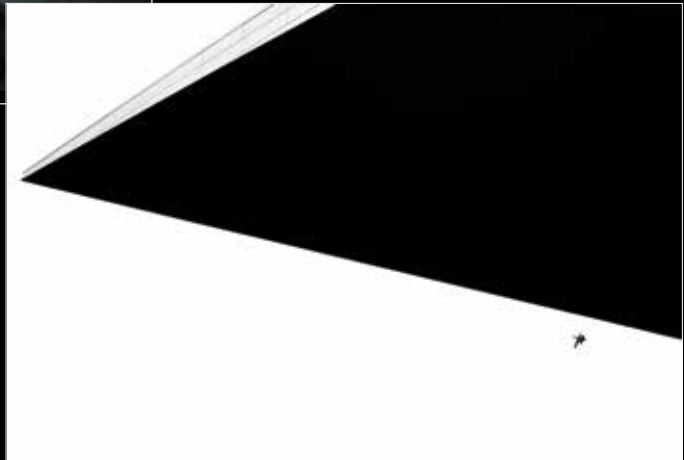

Дийн Тремл, победител, категория "Дух": Джош Нийлсън е подкрепян от екипажа си, докато чака евакуация с хеликоптер след злополука в Норвегия
Dean Tremi, Winner, Spirit Category: Josh Neilson is supported by fellow paddlers as he waits for a helicopter evacuation after a bad landing in Storulfossen, Norway

▼ Джоуди Макдоналд, побегител, "Лаифстайл": Кен Макдоналд се наслаждава на гледката от покрива на влак в пустинята Сахара, Мавритания
 Jody MacDonald, Winner, Lifestyle Category: Ken MacDonald takes in the views of the Sahara Desert in Mauritania, northwest Africa, from the top of a train

Даниел Войтех, побегител категория "Поредица": Тимът по аеробатика The Flying Bulls тренира в Чехия
 Daniel Vojtech, Winner, Sequence Category: The Flying Bulls aerobatic team take to the air in style in Czech Republic

Диън Тремл, побегител, категория "Извисяване": Джонатан Паредес скача от платформа на покрива на Копенхагенската опера
 Dean Trembl, Winner, Enhance Category: Jonathan Paredes dives from the platform on Copenhagen Opera House's roof

Денис Клеро, победител, "Близък план": Катерачът Рустам Гелманов показва намазаните си с талк ръце във Фонтенбло
Denis Klero, Winner, Close-Up Category: Climber Rustam Gelmanov shows his chalk-covered hands in Fontainebleu, France.

VBS Rental Service

Rent a car

NEW CARS

**EASY ONLINE
RESERVATIONS**

FREE DELIVERY*

**10%
DISCOUNT**
FOR ONLINE RESERVATIONS

08960 800 92

0700 800 92

**SOFIA, 33 VASIL LEVSKI BUL.
WWW.VBSERVICE.BG**

*FOR SOFIA AND VICINITY

ОТСЛАБВАЙ ТРУДНО 3

Дюкан, палео, средиземноморска? Истината за най-популярните диети, изречена от лекарите

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Никога досега мисълта да са стройни и здрави не е обсебвала толкова много хора на планетата. Затова и почти всяка индустрия се е пригодила да използва тази човешка слабост и предлага своето решение на проблема – от фитнес уредите и пластичните хирурзи до диетолозите и Джейми Оливър. Какво е мнението на лекарите и има ли най-добра диета? Отговорите не са еднозначни.

ДОКТОР ДЕЙВИД КАЦ от изследователския център на Йейл е известен скептик. За да подкрепи възгледите си с факти, той публикува изследване на базата на дългогодишните си наблюдения, озаглавено „Може ли да кажем коя диета е най-добра за здравето ни?“. В него са сравнени най-популярните хранителни режими като нисковъглероден, нискомаслен, нискогликемичен, средиземноморски, палео, вегански и пр.. Кац и колежата му Стефани Мелер излизат с не много приятно за гласуващите заключение: „Няма стриктни и достатъчно дълго провеждани изследвания на всички претенденти за титлата „Най-добра диета“, които да ползват безпристрастна и независима от външни фактори методология“. Кац и Мелер са категорични, че такова нещо като „най-добра диета“ няма, но пък има определени хранителни навици, които доказано се отразяват добре на здравето. „Минимално преработени храни, близки до природата, предимно от растителен произход“, обобщава Кац.

ОСВЕН ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ТЕГЛОТО, растителните диети имат благотворно влияние върху различни аспекти на здраве-

то - като например по-нисък риск от ракови и сърдечно-съдови заболявания. В тях са включени не само плодове и зеленчуци, но и пълнозърнести продукти, ядки и семена. Точно заради това диети като средиземноморската и DASH (разработена за регулиране на високото кръвно налягане) печелят симпатиите на докторите. Кои са останалите фаворити на лекарското съсловие? Ето ги в синтезиран вид.

СРЕДИЗЕМНОМОРСКА. Всеобщият фаворит е и наш любимец не само заради факта, че произхождат му е полуевропейски. Диетата насърчава разнообразната храна и дори препоръчва умерената консумация на алкохол. В основата ѝ са продуктите, популярни от двете страни на Средиземно море – всякакви плодове и зеленчуци, варива, ядки и зърнени култури, изобилно количество риба и птиче месо, по-рядко червени меса. И много зехтин. Изобилието от подправки пък цели да намали употребата на сол за овкусяване на храната.

DASH. Идва от dietary approaches to stop hypertension – край на хипертонията с помощта на диета. Основното ѝ правило е ограничаване на солта под всякаква форма. Логично, от нея отпадат полуготови и преработени храни, но също захарните изделия, червеното месо и газирани напитки. Затова пък може да хапвате обилно плодове, зеленчуци, пълнозърнести продукти, нискомаслени млечни храни и риба.

ФЛЕКСИТАРИАНСКА. Твърде възможно е да сте флекситарианец, без да го знаете. Защото основният принцип на тази диета е да ограничите консумацията на месо, но

все пак да го ядете от време на време. Флекситарианската диета има три нива: начинаещо, в което забравяте за месото поне 2 дни в седмицата; напреднало – без месо 3 или 4 дни и експертно, при което може да ядете местни гозби само 2 дни от седмицата. Има и друго основно правило: месото е по-скоро гарнитура, а не основно съставка на ястието.

ДИЕТА НА КЛИНИКАТА МЕЙО. Режимът на прочутата изследователска клиника от Минесота използва собствена хранителна пирамида, в която основа са плодовете и зеленчуците. Преди да започнете да го спазвате обаче, трябва да изкорените 5 вредни хранителни навика: консумацията на захарни изделия; междинните хранения, които не са плод или зеленчук; прекаления прием на месо и млечни продукти; ресторантски блюда, които не съблюдават Мейо принципите; гледане на телевизия по време на хранене. Експертите от клиниката твърдят, че преодолее ли горните изкушения, може да свалите до 4.5 kg за две седмици.

ВОЛУМЕТРИЧНА. Разработената от д-р Барбара Рол диета се основава на енергийната наситеност на храните. Тя позволява почти неограничена консумация на продукти с ниско съдържание на калории и високо съдържание на вода (плодове, зеленчуци, нискомаслено мляко, пълнозърнести храни, варива, бяло месо). Д-р Рол позволява похапването на мазни и не толкова здравословни блюда, стига да съблюдавате енергийния си прием. И да се движите достатъчно. ■

Starve Hard 3

Dukan, Paleo, Mediterranean? The truth about the most popular diets, as expressed by doctors

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography SHUTTERSTOCK

For the first time in history more people are obsessed by the thought of being fit and healthy. That's why almost every industry has adapted to take advantage of this human weakness and offers its own solution to the problem – from gym equipment and plastic surgeons to nutritionists and Jamie Oliver. What are doctors' opinions and is there such a thing as the best diet? The answers are ambiguous.

DR. DAVID KATZ from the Yale Prevention Research Center is a well-known skeptic. To back up his views with facts, he published a study based on his long-time research entitled 'Can we say what diet is best for our health?' He compares the most popular diets including low carb, low fat, low GI, Mediterranean, Paleo, vegan, etc. Katz and his colleague, Stephanie Meller, came up with a rather unpleasant conclusion for the starving: 'There have been no rigorous, long-term studies comparing contenders for best diet laurels using methodology that precludes bias and confounding'. Katz and Meller are convinced that there's no such thing as a 'best diet.' Rather, certain eating habits have proved healthy. 'A diet of minimally processed foods close to nature, predominantly plants,' Katz concluded.

BESIDES WEIGHT LOSS, plant-based diets have a beneficial effect on various aspects of health, for example, they lower cancer rates and the risk of cardiovascular disease. They include not only fruit and vegetables, but also whole grain products, nuts and seeds. That's why diets like the Mediterranean and DASH (developed to lower high blood pressure) are winning doctors' support. Which diets are the doctors' favorites? Here's a summary:

MEDITERRANEAN. The universal favorite is also our personal choice, and not just because it's half-European. The diet puts an emphasis on a variety of foods and even recommends moderate alcohol intake. It's based on products popular on both sides of the Mediterranean – all kinds of fruit and vegetables, beans and legumes, nuts and cereals, plenty of fish and poultry, and the occasional red meat. Plus, a lot of olive oil. The abundance of spices, on

the other hand, aims to reduce the use of salt to enhance flavor.

DASH. It stands for dietary approaches to stop hypertension. Its basic rule is reducing the amount of salt in any form. Logically, it excludes refined and processed foods, but also sugar, red meat and fizzy drinks. So, you can have plenty of fruit, vegetables, whole grains, low-fat dairy foods, and fish.

FLEXITARIAN. It's quite possible you're a flexitarian and don't even know it. The main goal of this diet is to limit meat consumption, but still eat it occasionally. The flexitarian diet consists of three levels: beginner, where you forget about meat for at least two days per week; advanced is going without meat for three or four days, and expert, when you can eat meat-based meals only two days per week. There's another basic rule: meat is a side dish and not the main ingredient.

THE MAYO CLINIC DIET. The diet from the renowned Minnesota Research Clinic uses its own food pyramid, based on fruit and vegetables. However, before you start it, you must break five bad eating habits: sugar intake; snacks that aren't fruit or vegetables; excessive intake of meat and dairy products; restaurant meals that don't comply with the Mayo principles; and watching television during meals. Experts from the clinic argue that if you resist the aforementioned temptations, you can lose up to 4.5 kg in two weeks.

VOLUMETRICS. Created by Barbara Rolls PhD, the diet is based on the energy density of foods. It allows almost unlimited consumption of low-calorie products and a lot of water (fruit, vegetables, low-fat milk, whole grains, legumes, white meat). Dr. Rolls allows dieters to eat fatty and less healthy foods, provided you keep an eye on the energy intake. And get enough exercise. ■

С грижа за Вас!

ИЗБЕРИ ПОАД „ЦКБ-СИЛА“: ПЪРВОТО РЕГИСТРИРАНО В БЪЛГАРИЯ ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО ПРЕЗ ФЕВРУАРИ 1994 г. КЪМ 31.12.2016 г. – С НАД 420 ХИЛЯДИ КЛИЕНТИ И НАД 1 МИЛИАРД ЛЕВА УПРАВЛЯВАНИ НЕТНИ АКТИВИ (ДАННИ НА КФН WWW.FSC.BG). ИЗПЛАЩА ПЕНСИИ ОТ ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД ОТ МАРТ 1996 г.

*Посочените резултати нямат по необходимост връзка с бъдещи резултати.

С грижа за Вас!

И ДИЕТИТЕ, ЗА КОИТО ДА ЗАБРАВИТЕ DIETS YOU NEED TO FORGET ABOUT

● **ПАЛЕО.** Според нея трябва да се храните само с продукти, които е ял човекът през Каменната ера: сурови плодове, зеленчуци и ядки, корени и много месо. Споменатият д-р Кац е категоричен: „Ако да ядеш като през палеолита означава да консумираш основно месо, няма как да твърдя, че това е добре за здравето. Освен това съставът на месото, което купуваме от магазина, няма много общо с месото от мамут. А растенията от Каменната ера отдавна са изчезнали“.

● **PALEO.** It states that you must eat only foods that were available to Palaeolithic humans: raw fruit, vegetables, nuts, roots, and lots of meat. The aforementioned Dr. Katz pointed out that: 'If you eat like Palaeolithic men, it means having mainly meat and I can't say that's healthy. Besides, the composition of the meat we buy from the store has little to do with mammoth meat. Also, Stone-Age plants have long vanished.'

● **ПИЕР ДЮКАН.** Хиляди хора по света се кънат в ефикасността на режима, разработен от французина Пиер Дюкан. Високопротеиновата диета обаче предизвиква гняв в лекарските среди. В първите и седмици организмът страда от липса на въглехидрати и мазнини, а впоследствие може да се сдобиете и с хормонални нарушения, авитаминоза, нарушаване на естественото Ph на организма и всякакви групи „екстри“.

● **PIERRE DUKAN.** Thousands of people around the world are fans of the regime developed by Frenchman Pierre Dukan. However, the high protein diet enrages doctors. In the first weeks the body suffers from lack of carbohydrates and fats, and later you can develop hormonal imbalances, vitamin deficiency, disruption of the natural Ph of the body, as well as other 'benefits.'

● **WHOLE 30.** Колкото и да е актуална, диетата на Мелиса Хартуиг залага на подобни на Дюкан принципи – елиминиране на цели хранителни групи. За един месец (30 дни, от където е името на диетата) трябва да забравите за захар и алкохол, но и за всякакви млечни продукти, варива и зърнени храни. Както се досещате, личният ви лекар няма да е във възторг.

● **WHOLE 30.** As popular as it may be, Melissa Hartwig's diet relies on principles similar to Dukan's diet – cutting out entire food groups. For a month (30 days, hence the name of the diet) you must forget about sugar and alcohol, but also all kinds of dairy, legumes and cereals. As you might guess, your GP won't be too happy about it.

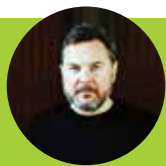

100 | ДОБРИЯТ КРАЙ
ОПРАВЯ ВСИЧКО
ALL'S WELL THAT ENDS WELL

82 | МЕЛОДИЯ НА ГОДИНАТА
MELODY OF THE YEAR

92 | ОТ ЗАЛЕЗ ДО ЗАЛЕЗ
FROM DUSK TILL DUSK

АФИШ

Събитията
и нещата, за
които ще се
говори през
февруари

КОНЦЕРТ

АРА МАЛИКЯН // Ексцентричният външен вид е последното, на което да обърнете внимание в ливанеца с арменски произход. Стипендиант в музикалното училище в Хановер на 15, днес той е концерт-майстор на Кралския симфоничен оркестър на Мадрид. Концертът в София представя новия му диск „Невероятната история на една цигулка“ - пъстро пътешествие с главен герой цигулката на Ара през класическа и рок музика, ливански, арменски и латино ритми.

23 февруари, Зала 1 на НДК, София

КИНО

СКРИТИ ЧИСЛА // Катрин Джонсън (1918) е физик и математик, чиито изчисления изиграват ключова роля при навигацията на полета на Аполо 11 до Луната през 1969. Във филма на Тюдор Мелхфи нейната роля изпълнява Тараджи Хенсън, а Оливия Спенсър и Джанел Моне са съответно колегите ѝ Дороти Вон и Мери Джаксън. Работата им в НАСА става причина Джон Глен да е първият американец, излязъл в орбита около Земята.

От 17 февруари на екран

КЛАСИКА

ПРОЛЕТ В АПАЛАЧИТЕ // С „Концерт за пиано и оркестър №1“ на Шопен диригентът Максим Ешкенази и един от най-известните съвременни американски пианисти Анджо Армстронг само ще подгреят публиката за интересното продължение, което следва. А то е музиката към два балета на американеца Аарън Копланд. „Пролет в Апалачите“ е написан по поръчка на Марта Греъм с молба за балет „с американска тематика“. „Родео“ също е „каубойски балет“, чийто главен герой е Били Хлапето.

23 февруари, Зала България, София

EN

CONCERT

ARA MALIKIAN // Don't pay attention to this Lebanese's (of Armenian descent) eccentric look. He received a scholarship from the Hannover University of Music, Drama and Media at the age of 15. Today he's the concertmaster of the Madrid Royal Symphony Orchestra. The concert in Sofia showcases his latest CD, "The Incredible Story of Violin" – a colorful journey starring Malikian's violin through classical and rock music, Lebanese, Armenian, and Latino rhythms.

February 23, Hall 1, National Palace of Culture, Sofia

CINEMA

HIDDEN FIGURES // Katherine Johnson ("1918") is a physicist and mathematician whose calculations played a key role in the flight navigation of Apollo 11 to the Moon in 1969. In Theodore Melfi's film her role is played by Taraji Henson, and Octavia Spencer and Janelle Monae are her colleagues, Dorothy Vaughan and Mary Jackson, respectively. Their work for NASA allowed John Glenn to be the first American to orbit the Earth.

In theatres February 17

CLASSICS

APPALACHIAN SPRING // Conductor Maxim Eskenazy and one of the most famous contemporary American pianists, Andrew Armstrong will warm up the audience with Chopin's "Concerto for Piano and Orchestra №1" for the interesting headliner that follows. The headliner will feature the music from two ballets by American composer Aaron Copland. "Appalachian Spring" was created upon commission of Martha Graham, requesting an American-themed ballet. "Rodeo" is also a cowboy ballet, whose protagonist is Billy the Kid.

February 23, Bulgaria Hall, Sofia

Events and things that will be discussed in February

POSTER

КНИГА

ЧЕРВЕНКОСАТА // 10-ият роман на нобеловия лауреат Орхан Памук разказва за младият копач на кладенци Джем. Той и майсторът, при когото чиракува, работят в град близо до Истанбул, когато една съдбовна нощ го среща със загадъчна червенокоса жена. 30 години по-късно Джем още е измъчван от чувство за вина заради случилото се тогава и, в търсене на оговори, стига до античната трагедия „Егип цар“ и легендата за Рустам и Сухраб.

Издателство „Егнорог“

КЛУБНА МУЗИКА

TRANSPOTTING NIGHT W/ DARREN EMERSON // В месеца, когато излиза продължението на култовия филм на Дани Бойл, в София пристига и човекът, направил музиката към лентата от 1996 (разпознаваема колкото и сцената с „най-мръсната тоалетна в Шотландия“). Дарън Емерсън продължава да определя посоката на електронната музика във Великобритания, като се занимава с няколко различни проекти като The White Lamp и Huffa.

11 февруари, Mixtape 5, София

ТРАДИЦИИ

ЗИМНИ СВАТБИ В РИБНОВО // Благодарение на няколко фотографски проекта в последните години, помашките сватби в малкото блягоевградско село са на път да догонят кукерските празници и копривщенския събор по популярност сред туристите. Причината е в съхранената с векове традиция лицата на булките да са боядисани в бяло и облепени с пайети, чеизът на младоженците да се вее на простори в центъра, а цялото село да присъства на тържествения ритуал.

От януари до март, Рибново

EN

BOOK

THE RED-HAIRED WOMAN // The tenth novel by Nobel Prize-winning author Orhan Pamuk is the story of young well-digger named Jem. He and his master are working in a town near Istanbul when one night he encounters a mysterious red-haired woman. Thirty years later, Jem is still tortured by guilt because of what happened in his past, and, in search of answers, he stumbles upon the ancient tragedy “Oedipus Rex” and the legend of Rostam and Sohrab.

Ednorog Publishing House

CLUB MUSIC

TRANSPOTTING NIGHT W/ DARREN EMERSON // This month the sequel of Danny Boyle’s hit film is released, and the man who created the music to the 1996s picture is coming to Sofia (recognizable in the ‘worst toilet in Scotland’ scene). Darren Emerson continues to set the direction of electronic music in the UK, dealing with different projects such as “The White Lamp” and “Huffa.”

February 11, Mixtape 5, Sofia

TRADITIONS

WINTER WEDDINGS IN RIBNOVO // Thanks to several photographic projects over recent years, Pomak weddings in a small village near Blagoevgrad is about attract tourists’ attention with the upcoming Kukeri holiday and the Koprivshitsa Fair. The popularity comes from the centuries-old tradition of painting brides’ faces white and then decorating them with sequins, hanging the newlyweds’ dowry on clotheslines in the center of the village, and the whole village’s attendance to the festive.

From January to March, Ribново

Текст КРИСТИНА НИГОСОСЯН / By CRISTINA NIGOSOSIAN

МЕЛОДИЯ НА ГОДИНА

Марио Григоров, най-успелият български композитор в Холивуд, за работата си с Джоан Роулинг и колко е важно да бъдеш бунтар

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография АНТЪЕ ТАЙГА ЯНДРИГ

За мнозина животът на Марио Григоров ще прозвучи като... холивудски филм. Момче от малката и далечна България е толкова талантиво и упорито, че след години упражнения, учене и пътешествие по четирите краища на света, се озовава в Меката на киното. Реалистите обаче знаят, че зад подобна успешна кариера стои едно основно нещо – труд. А Марио се труди от 4-годишен, когато за първи път сяда на пианото си в София. Роден е в семейство на тропетист и пианистка, с което му е спестено поне чуденето какъв да стане, когато порасне. Никога не е имал колебания, че животът му ще е свързан с музиката.

Григоров е един от най-успешните български композитори зад граница. Името му стои под композициите във „Вестникарчето“ с Матю Макконъхи и Никол Кидман, „Срещу сянката“ с Хелън Мирън и Джоузеф Гордън-Левит, сериала „Цветя на тавана“ по едноименния бестселър и „Прешъс“ на Лий Даниълс с няколко международни награди, между които „Оскар“, „Златен глобус“ и ВАФТА. Последната работа, с която Марио се гордее, е песента Blind Pig към филма „Фантастични животни и къде да ги открием“, по която работи с авторката на „Хари Потър“ Джоан Роулинг. ►

LIFESTYLE
LEAD ROLE

ON
AIR BULGARIA

"Не е лесно да станеш търсен композитор в Холивуд. Важното е да не си докучлив и да имаш късмет"

► **Какъв е първият ви спомен, свързан с музика?**

Трябваше да съм бил 5-годишен. Бяхме на гости на семейни приятели в София, където имаше само възрастни, седнали да вечерят около масата. Беше ми скучно, отидох в хола, където имаше пиано. Спомням си, че за първи път се опитах да импровизирам. Изсвирих гамата, след това пробвах да изсвирия мелодия, която бях чул по радиото. По онова време вече ходех на уроци по пиано от 6 месеца, но от тях не си спомням нищо. Първата ми импровизация обаче се откроява много ясно в паметта ми.

Родителите ви са музиканти. От малък ли знаехте, че животът ви ще е свързан с музиката?

Винаги съм знаел, че ще бъда музикант, но не съм предполагал, че ще съм композитор на филмова музика. Като малък си представях, че ще стана концертиращ пианист, защото джазът и импровизациите никога не са били смятани за „сериозна музика“ в семейството ми. Дори това да си съвременен композитор се приемаше за нещо рисковано и малко отнесено. Сега децата в по-либералните общества по света са насърчавани да бъдат каквото желаят, но понякога да игнорираш основите на музиката не е препоръчително. Необходим е талант, упражнения, търпение и отдаденост, за да станеш музикант.

Учил сте в София, Виена, Сидни – какво ви научиха тези толкова различни градове за създаването на музика?

В Консерваторията в София имах невероятен преподавател – проф. Милена Моллова. След като се върнахме от Иран и преди да замина за Германия, учих при нея една година и се научих да свиря на пиано по правилата. Тя е невероятна и разбира музиката дълбоко в душата си. Освен това е с голямо сърце, двете вървят ръка за ръка. Във Виена учих с проф. Томас-Кристиан-Давид, който ми преподаваше „Композиция“ и за първи път изучавах импровизация. Интересното е, че той ме окуражи да развивам гласа си като импровизатор, което не е много често срещано в джаза. Когато изучавах джаз, си дължен да копираш солата и импровизациите на именитите джаз изпълнители. В Сидни пък учих класическо пи-

ано, електронна музика и джаз. Там нещата си дойдоха на мястото, наредиха се в главата ми. Голяма част от композиторския си стил открих там, а след това доразвих в САЩ.

За повечето хора Холивуд звучи като някакво митично място, където само избрани могат да влязат. Как стана така, че един български музикант и композитор работи там?

Имах късмета да работя с режисьора Лий Даниълс по музиката на „Прешъс“ (носител на 2 награди „Оскар“ - б. а.) в Ню Йорк. Успехът на филма ми отвори някои врати в Лос Анджелис. Холивуд е много шарен – смятам, че ще има все повече българи, които ще бъдат търсени филмовия бизнес там в бъдеще. Но не е лесно да станеш търсен композитор в Холивуд. Важното е да не си докучлив и да имаш късмет. Също да притежаваш умения, връзки и да си на правилното място в правилното време. Ще е полезно връзките ти да са в активно в бизнеса и да работят по добри проекти. Междувременно трябва да се справяш някак и да се стараваш да си в крак със случващото се. Споменах ли, че е добре да имаш и агент?

Работил сте с няколко носители на „Оскар“. Може ли да разкажете как точно протича работният процес? Как попагате на проектите си?

Не е толкова интересно, колкото звучи. Понякога агентът ми ме запознава с режисьор и, ако се харесаме, работим по филма и вратата остава отворена за колаборации и в бъдеще.

Понякога се свързвам с продуцент, с когото съм се запознал на филмов фестивал или с някой, с когото преди съм работил. Трябва сам да търся хората в сферата. Да стоиш вкъщи и да чакаш телефонът да звънне, или да получиш имейл с предложение за работа по филм, се случва само в сънищата.

Има ли знаменитост, с която сте работил и от която сте бил истински впечатлен? Или пък крайно разочарован?

Удивен съм от Дж. К. Роулинг. Здраво стъпила е на земята и приема много отговорно популярността си в медиите.

Много се каза и изписа за речта на Мерил Стрийп по време на тазгодишната церемония за наградите „Златен глобус“. Какво е мнението ви – трябва ли съвременните творци да използват популярността си, за да изказват мнение по теми, които не касаят сферата, в която работят?

Всеки актьор и режисьор влияе на аудиторията си по някакъв начин. Защо да нямат правото на глас, когато не са на снимачната площадка? Кино индустрията почти не познава граници между личния и професионалния живот. Смятам, че имаме задължение да използваме популярността си не само да изразяваме мнения, но и да посочваме лъжи. Всички ние сме длъжни да говорим.

Важно ли е да харесвате филма, за който ще пишете музика? От полза е.

Композирал сте за кино, телевизия, документални филми – процесът на работа различен ли е?

Съвсем не. Има различни изисквания, например за някой документален филм е нужна музика в няколко различни стила – електронна, джаз, класическа. Но самият процес е един и същ. Освен това да сте всестранно развит е нож с две остриета. От една страна, това ти дава възможност да създаваш повече музика за различни сфери, но от друга, клиентът може да реши, че не си „достатъчно специализиран“. Кое то, разбира се, е пълна глупост! Музиката е универсален език. Просто някои композитори са загълбали в определен стил, а други могат да покрият по-голяма територия. Затова е важно да работиш здраво по уменията си от най-ранна възраст. В днешно време сме физически, умствено и духовно мързеливи.

Освен че композирате филмова музика, сте популярен пианист с няколко албума. Чувствате ли се по-свободен, когато композирате само за себе си?

Разбира се, че имам по-голяма свобода, но е и много по-трудно, защото трябва да намеря посока, възхваляваща идея и воля да го направя. По-лесно е да композираш за филм, който има сюжет и специфични изисквания. Виждаш светлината в края на тунела и накрая ти плащат за това. По-мотивиращо е. Ако Моцарт не е имал поръчка от императора, дали е щял да напише „Вълшебната флейта“?

Кои са музикантите, от които се възхвалявате?

Енио Мориконе, Бах, Рахманинов, Вангелис, Трент Резнър и Хърби Хенкок.

Кой е най-добрият съвет, който сте получавал и какъв бихте дали на младите композитори?

Работете здраво, останете бунтари и, каквото и да правите, не се отказвайте.

От какво се интересувате извън музиката и влияе ли то на композирането?

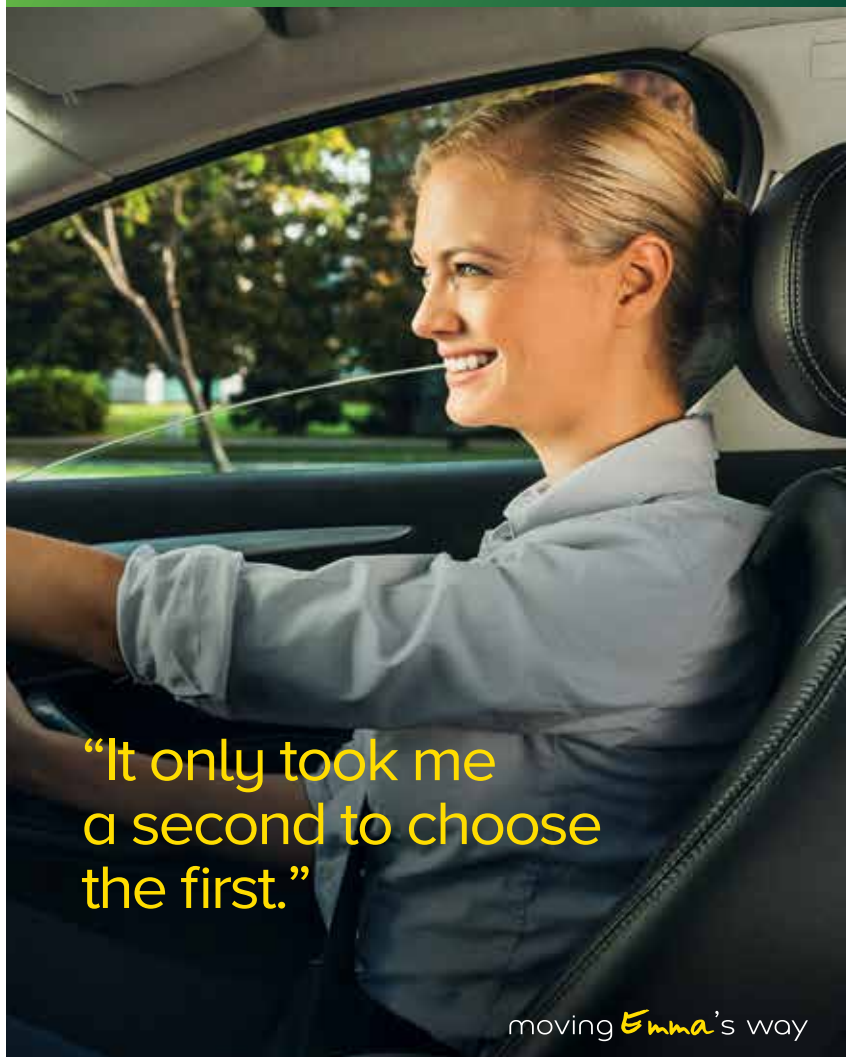
Обичам да готвя, да чета и да прекарвам време с децата си. Това е повече от достатъчно за възхновение.

Кои са съвременните композитори и музиканти, на които се възхищавате?

Макс Рихтер, Олафур Арналдс и Йохан Йохансон заради способността им да създават огромно количество музика, но да запазят индивидуалния си глас.

Какви са плановете ви за 2017?

През април започвам работа по филм в Китай, освен това планирам да издам 2 албума - Harmonic Cycles и "In 3/4" - колекция авторски валсове. ■

“It only took me a second to choose the first.”

moving **Emma's** way

Our job is to keep you mobile 24 / 7!

Leading car rental and operational leasing company in Bulgaria

Car & Van rental | Operational Leasing | Chauffeur Services

For car rental reservations or further information on innovative leasing solutions please contact us at office@europcar.bg, by phone on +359(0)700 18 688, online at europcar.bg or through our Facebook page EuropcarBulgaria.

Melody of the Year

Mario Grigorov, the most successful Bulgarian composer in Hollywood, on his work with J.K. Rowling and the importance of being a rebel

By CRISTINA NIGOHOSIAN / Photography ANTJE TAIGA JANDRIG

For many people, Mario Grigorov's story sounds like.. a Hollywood film. A boy from small and distant Bulgaria is so talented and tenacious that after years of practice, learning and travelling around the world, finds himself in the Mecca of the movies. However, realists know that there's one main thing behind such a successful career – hard work. And Mario has been working since he was four, when for the first time he sat down at his piano in Sofia for the first time. Born into a family of a trumpeter and a pianist, at least he saved himself the trouble of wondering what to be when he grows up. He's never hesitated that his life would be connected to music.

Grigorov is one of the most successful Bulgarian composers abroad. He's responsible for the score in Paperboy, starring Matthew McConaughey and Nicole Kidman, Shadowboxer, starring Helen Mirren and Joseph Gordon-Levitt, the series Flowers in the Attic, based on the best-seller of the same name and Lee Daniels' Precious with several international awards including "Oscar", "Golden Globe" and BAFTA.

The latest work Mario is proud of is the song Blind Pig for the film Fantastic Beasts and Where to Find Them, created in collaboration with Harry Potter's author J.K. Rowling.

What is your first memory connected to music?

I was 5 and a half years old. I was at a dinner party with my family in Sofia. There were only grownups at the dinner table eating and drinking. I was quite bored and I went into the living room where there was an upright piano. I remember trying to improvise for the first time. I remember playing the blues scale and also trying to play some tunes by ear that I had heard on the Radio. At this stage I had already had at least 6 months of classical tuition but I have no recollection of those lessons, or the material that I was learning. The improvisation debut is still very clear in mine mind though.

Your parents are musicians. Could we say that you always knew your life would be connected with music or did you have any

hesitation what you had to do, what you wanted to become?

I always knew that I would be a musician but I did not know that I would be a film composer. I thought as a kid that I would become a concert pianist only because jazz and improvisation were never considered serious music in my family. In fact, being a composer was even a risky and elusive business, from what I remember. Today, kids in the more liberal parts of the world are encouraged to be whoever they like, when it comes to music but sometimes ignoring the fundamentals and the foundation of music. It takes talent, practice, patience and dedication to learn music.

You studied music in Sofia, Vienna, Sydney – what did these so different cities contribute to your approach to creating music?

In Sofia I had an amazing teacher, professor Milena Mollova. After coming back from Iran and before I went to Germany I studied with her for a year and I learned how to play the piano properly. She is amazing and has a real gift

of understanding music at a very deep level. She also has a big heart. It goes hand in hand. In Vienna I studied with professor Thomas-Christian-David who thought me composition, and also for the first time studied improvisation. Interestingly, he encouraged me to develop my voice as an improviser, which is not very common in Jazz. Most of the time when you learn jazz, you are required to copy and study the solos and improvisations of other more established jazz musicians. In Sydney I studied classical Piano, electronic music and jazz. This was the time when it all came together for me, trying to find my voice. Most of my fundamental compositional style developed there and later it blossomed in the USA.

For most people Hollywood sounds like a dream place that only selected individuals can enter. How come a Bulgarian musician and composer works there?

I had the good fortune to have composed the movie Precious back in NY with director Lee Daniels. The success of the movie opened a few doors for me in LA but having moved many times in my life, moving to LA from NY was not a problem. Hollywood is very diverse, really. I think in the future there will be more and more Bulgarians penetrating the business there. However it is not easy to become a sought after composer in Hollywood. You need a thick skin and a lot of luck. Oh, and skill, connections and good timing. You would want your connection to be working and to be working on good projects. In the meantime, you have to make a living while you make sure your reel does not get outdated. Oh, and did I mention getting an agent?

You have collaborations with many Academy Award-winning directors and actors in Hollywood. Could you tell us more about the

working process there? How do you “find” your projects?

It is quite uneventful really. Sometimes my agent will introduce me to a director and if we hit it off and I end up working on the movie then this will become a good foundation for future collaborations.

Sometimes it would be through a producer that I have met either at a film festival or through someone I have worked with before. I do have to reach out to people in the business. Staying home and waiting for the phone to ring or an email to arrive with an invitation for a film happens only in dreams.

Is there a famous person you worked with that disappointed you and – on contrary, that you were really impressed by?

I am really impressed by JK Rowling. She keeps it real and takes great responsibility for having a voice in the media.

A lot has been said and written about the Meryl Streep’s speech on the Golden Globes ceremony. What is your position – are contemporary artists privileged to have the power to influence people? Are they obliged to use their popularity to express opinion?

When an actor or a director work on a film, usually they are playing a role that influences us. Why should they have no voice when they are not on the set. This business of being in the movies has almost no borders between your personal life and your professional life. I do think there is an obligation to use your popularity not only to express your opinion, but also to expose the lies. I think we all have an obligation to speak up.

Is it important to like the movie you must create music for?

It does help.

You have composed music for cinema, TV shows, documentary – is the process of composing different?

Absolutely not. It makes no difference. There are different requirements. For example, sometimes the documentaries require to be able to compose in many different styles (from Electronic to Jazz to Classical in the same movie) but the process is the same. Also, being versatile is a double edged sword. On the one hand, it does allow you to write more music and to cover more ground but on the other, the client may feel like you are not specialized as a composer which is rubbish for the most part. We all cook with water. There is a fundamental language in music. Its just that many composers are more specialized and others can cover much more ground. That is why it is essential to work very hard at your craft at an early age. Today we are physically, mentally and spiritually very lazy.

In addition to composing for film, you are also a renowned pianist with several albums. Do you feel more free when creating your own music?

Yes, of course there is more freedom to write for yourself but it is also much harder because I have to have a direction, a creative idea and a strong will to do so. It is easier to write for a movie that has a form and requirements. You can see the light at the end of the tunnel and get paid for it. It is definitely more motivating. If Mozart had not written for the Emperor, would he have written “The Magic Flute”?

Who or what has been the biggest influence on your work?

Ennio Morricone, Bach, Rachmaninoff, Vangelis, Trent Reznor and Herbie Hancock

What is the best advice you have received, and what advice would you give to young composers and musicians?

Work hard, stay Punk and whatever you do, don't give up.

Besides composing, what are you currently interested in and how is it influencing your music?

I like to cook, read and spend time with my children at the weekend. This is more than enough for inspiration.

Who are the composers, musicians, or artists working today you most admire?

Max Richter, Ólafur Arnalds, and Jóhann Jóhannsson for the ability of producing large volume of work and having individual musical voice.

What are your plans for 2017? What projects are you working on?

I am starting a movie in China in April and I am also planing to release two albums this year –Harmonic Cycles and “in 3/4” a collection of original waltzes. ■

НОВАТА СТУДЕНА ВОЙНА

2017 в киното ще е противопоставяне между Холивуд и Европа

Текст КРИСТИНА НИГОХОСЯН / Фотография SHUTTERSTOCK

Холивуд срещу Стария континент – така накратко може да синтезираме предстоящата кино година. THE INFLIGHT MAGAZINE подбра заглавията на 2017, които най-добре характеризират двете противникови страни. Пригответе пуканките.

DALIDA

Откъде: Франция

Кога: 17 януари

Кой и какво: Режисьорката на филма Лиса Асуелос е и автор на сценария за драматичния живот на френската музикална икона от 60-те Далида. Преживяла самоубийствата на трима от партньорите си, самата тя приема свръхдоза барбитурати през 1987, с което само циментира култа към себе си. Ролята на Далида се изпълнява от италианката Свева Алвити.

ПРИТЕГЛЯНЕ

Откъде: Русия

Кога: 26 януари

Кой и какво: Фантастичен екшън, но не съвсем – НЛО кораб се разбива в голям руски град. Докато повечето хора са изпълнени със страх от извънземните, някои започват да си задават въпроси за собствената си природа. Режисьор е Фьодор Бондарчук, синът на съветската кино легенда Сергей Бондарчук, а в актьорския състав е стар наш любимец – Олег Меншиков.

ТРЕСКА ЗА ЛАЛЕТА

Откъде: Великобритания/САЩ

Кога: 24 февруари

Кой и какво: Една от най-популярните актриси напоследък – Алисия Викандер, е младата съпруга на не толкова младия Кристофър Валц през XVII век в Амстердам. Твърде непрозорливо той наема симпатичен художник (Дейн Дехаан) да нарисова портрет на половинката си. Нататък е ясно, а режисьор на драмата е Джъстин Чадуик.

СТИВЪН КИНГ Х2

Откъде: САЩ

Кога: 24 февруари, 8 септември

Кой и какво: Заглавията по творби на майстора на ужаса през 2017 са две. В началото на годината излиза „Тъмната кула“ с Игрис Елба като Роланд Стрелеца, който преследва гълго и мъчително своя враг – Мъжа в черно

(Матю Маконъхи). Септември е време за смразяващата кръвта класика „То“ за клоуна, който преследва и убива деца. Ролята на злодея е поверена на Бил Скарсгаард (син на Стелан и брат на Александер Скарсгаард).

КРАСАВИЦАТА И ЗВЯРЪТ

Откъде: САЩ

Кога: 17 март

Кой и какво: Ема Уотсън се заема да придобие по-феминистичен глас на добре познатата приказка за момичето, влюбено се в ужасяващ звер с добро сърце. Чудовището/принцът е Дан Стивънс, а Люк Евънс е човекът, готов да го унищожи. Жалко, че заради гублажа няма да може да чуем гласовете на Юън Макгрегър, Стенли Тучи и Ема Томпсън като някои от

"Треска за лалета" / Tulip Fever

"Притегляне" / Attraction

предметите в дома на Звяра.

ЖЕНАТА ЧУДО

Откъде: САЩ

Кога: 2 юни

Кой и какво: Най-после на големия екран се появи и феминистичен супергерой в лицето на Диана – жена-воин, отгледана на отдалечен остров, която случайно разбира за голям световен конфликт и се втурва да раздава справедливост. Гал Гато е в ролята на еманципираната жена чудо, а режисьорът също е от нежния пол – Пати Дженкинс, създава „Чудовище“ с Шарлийз Терон.

ВАЛЕРИАН И ГРАДЪТ НА ХИЛЯДИТЕ ПЛАНЕТИ

Откъде: Франция/САЩ

Кога: 21 юли

Кой и какво: Люк Бесон и цяла банда звезди, които привидно няма как да имат нещо общо: Итън Хоук, манекенката Кара Делевин, Джон Гудман, певицата Риана, Рутгер Хауер, Клайв Оуен. Базирана на френски комикс, историята разказва за специален агент Валериан и партньорката му Лаурелин, които разследват междугалактическата империя Алфа.

ДЮНКЕРК

Откъде: Великобритания/Франция/САЩ/Холандия

Кога: 21 юли

Кой и какво: Кристофър Нолън режисира епичната история на операция „Динамо“ – евакуирането на британски, белгийски и френски войници от северния френски град, след като са

блокирани там от немската армия. Нолан снима на реалните места на събитията, като използва истински плавателни съдове и самолети от времето на Втората световна война. За допълнителния тествостерон допринасят Том Харди, Килиън Мърфи и Кенет Брана в почти 100% мъжкия (логично) актьорски състав.

BORG

Откъде: Швеция

Кога: 15 септември

Кой и какво: Шведският режисьор Янус Метс пренася на екран едно от най-известните съперничества в тениса – между шведа Бьорн Борг и американеца Джон Макенроу. Свещир Гуднасон е Борг, а Шая Лебюф – Макенроу. В ролята на легендарния

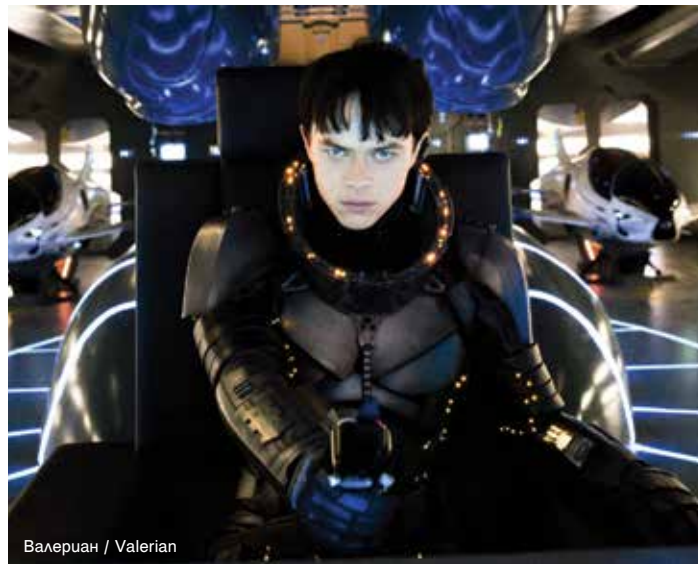
треньор на Борг Ленарт Бергелин е Стелан Скарсгаард, който се завръща в шведското кино след почти 10 години в Холивуд.

SUBMERGENCE

Откъде: САЩ

Кога: някъде през 2017

Кой и какво: Формално от САЩ, това е новият филм на Вим Вендерс, а в главните роли са шотландец (Джеймс Макавой), англичанка (Шарлот Рамплинг) и шведка (Алисия Викандер). Както повечето филми на германския режисьор, и тук сюжетът не може да бъде разказан току-така. Млад мъж е заложник на джихадисти в Африка, млада жена се гмурка в Гренландско море, а двамата са се запознали година по-рано във Франция. ■

Валериан / Valerian

И НЯКОЛКО ФИЛМА С ПОЗНАТИ ГЕРОИ:

- **Логан**, 3 март
- **Kong**: Skull Island, 10 март
- **Пазителите на галактиката 2**, 5 май
- **Карибски пирати: Мъртвите не говорят**, 26 май
- **Спасители на плажа**, 16 май
- **Kingsman: The Golden Circle**, 16 юни
- **Трансформърс: Последният рицар**, 23 юни
- **Спайдърмен: Завръщане у дома**, 7 юли
- **Блейд Рънър 2049**, 6 октомври
- **Тор: Разгарок**, 27 октомври
- **Лигата на справедливостта**, 17 ноември
- **Междувъздушни войни: Епизод VIII**, 15 декември

AND A FEW FILMS WITH FAMILIAR CHARACTERS:

- **Logan**, March 3
- **Kong**: Skull Island, March 10
- **Guardians of the Galaxy 2**, May 5
- **Pirates of the Caribbean: Dead Men Tell No Tales**, May 26
- **Baywatch**, May 16
- **Kingsman: The Golden Circle**, June 16
- **Transformers: The Last Knight**, June 23
- **Spider-Man: Homecoming**, July 7
- **Blade Runner 2049**, October 6
- **Thor: Ragnarok**, October 27
- **Justice League**, November 17
- **Star Wars: Episode VIII**, December 15

The New Cold War

This year, film will be a battle between Hollywood and Europe

By CRISTINA NIGOHOSEAN / Photography ARCHIVES

Hollywood against the Old Continent – this is how we can briefly synthesize the upcoming film year. THE INFLIGHT MAGAZINE has selected the 2017 titles which best characterize the two opposing sides. Get your popcorn ready.

DALIDA

Where from: France

When: January 17

Who and what: The film's director, Lisa Asuelos, also wrote the script about the dramatic life of the 1960s French music icon Dalida. Having survived the suicides of three of her partners, she then took an overdose of barbiturates in 1987, only to cemented her cult status. Dalida's role is played by Italian Sveva Alviti.

ATTRACTION

Where from: Russia

When: January 26

Who and what: A sci-fi action movie, but not quite – a UFO crashes in a large Russian city. While most people are terrified of the aliens, some start questioning their own existence. It's directed by Fyodor Bondarchuk, the son of Soviet cinema legend Sergey Bondarchuk, and the cast includes an old favorite of ours – Oleg Menshikov.

TULIP FEVER

Where from: UK/USA

When: February 24

Who and what: One of the most popular actresses as of late, Alicia Vikander, is the young wife of not so young Christopher Waltz in 17th century Amsterdam. Waltz commissions a handsome artist (Dane DeHaan) to paint a portrait of his spouse, which progresses in an interesting way. Justin Chadwick directed the drama.

STEPHEN KING X2

Where from: USA

When: February 24, September 8

Who and what: This year will have two titles based on the work by the master of horror. At the beginning of the year we'll see "The Dark Tower" starring Idris Elba as Roland The Gunslinger, who hunts down his enemy – the Man in black (Matthew McConaughey). September is the time for the blood-chilling classic "It" about the clown who hunts down and kills children. Bill Skarsgard (Stellan's son and Alexander Skarsgard's brother) is cast as the villain.

BEAUTY AND THE BEAST

Where from: USA

When: March 17

Who and what: Emma Watson sets out to add a more feminist touch to the well-

known fairy tale about the girl who falls in love with a horrible, but kind-hearted beast. The monster/prince is Dan Stevens, and Luke Evans is the man ready to destroy him. It's a pity that due to dubbing we won't be able to hear Ewan McGregor, Stanley Tucci and Emma Thompson's voices as some of the Beast's household objects.

WONDER WOMAN

Where from: USA

When: June 2

Who and what: Finally, a feminist superhero has appeared on the big screen as the human Diana. She's a woman warrior brought up on a remote island, who accidentally finds out about a great world conflict and rushes to dispense justice. Gal Gadot is the emancipated wonder woman, and the director is Patty Jenkins who created "Monster," starring Charlize Theron.

VALERIAN AND THE CITY OF A THOUSAND PLANETS

Where from: France/USA

When: July 21

Who and what: Luc Besson and a whole gang of stars, who seemingly can't have anything in common: Ethan Hawke, model Cara Delevigne, John Goodman, singer Rihanna, Rutger Hauer, and Clive Owen. Based on French comics, the story is about special agent Valerian and his partner Laureline who investigate the intergalactic empire Alpha.

DUNKIRK

Where from: UK/France/USA/the Netherlands

When: July 21

Who and what: Christopher Nolan directed the epic story of Operation Dynamo – the evacuation of British, Belgian and French soldiers from the northern French city, after being trapped by the German army. Nolan filmed at the actual locations of the events, using authentic World War II ships and airplanes. Tom Hardy, Cillian Murphy and Kenneth Branagh contribute to the additional testosterone in the almost all-male (logically) cast.

BORG

Where from: Sweden

When: September 15

Who and what: Swedish director Janus Metz takes one of the most celebrated tennis rivalries – between Sweden's Bjorn Borg and USA's John McEnroe – to the screen. Sverir Gudnason plays Borg and Shia Leboeuf plays McEnroe. Stellan Skarsgard, who returns to Swedish cinema after nearly 10 years in Hollywood, plays Borg's legendary coach Lennart Bergelin.

SUBMERGENCE

Where from: USA

When: sometime in 2017

Who and what: Formally American, this is Wim Wenders' latest film, starring a Scot (James McAvoy), and Englishwoman (Charlotte Rampling) and Swede (Alicia Vikander). Like most films by the German director, the story is so complex we cannot explain it in just a paragraph. A young man is a jihadi hostage in Africa, a young woman dives in the Greenland Sea, and the two have met a year earlier in France. ■

От залез до залез

Трънският манастир пази спомена за последните дни на средновековна България. Но дали ние ще успеем да опазим него?

Текст КОНСТАНТИН ТОМОВ / Фотография КОЛЕЛА

Гледката от тази снимка е позната на хиляди българи, които използват уикендите да отскочат до съседна Сърбия за по една плескавица.

ПОГАНОВСКИЯТ МАНАСТИР, на петнайсетина километра от днешната държавна граница, е построен от Велбъждкия геспот Константин Драгаш в края на XIV век, при залеза на последните останки от Второто българско царство.

Той е сред най-красивите, но и най-добре запазените паметници на тази мрачна епоха. Най-хубавите икони от него днес се съхраняват в крипата-музей на храма "Свети Александър Невски" в София.

НО МАЛЦИНА ОТ ТУРИСТИТЕ, които се отбиват да запалят свещичка тук, пого-

зират, че този удивителен храм има свой близък и от българската страна на границата: манастирът "Свети Архангел Михаил" край Трън. Или по-точно каквото е оцеляло от него.

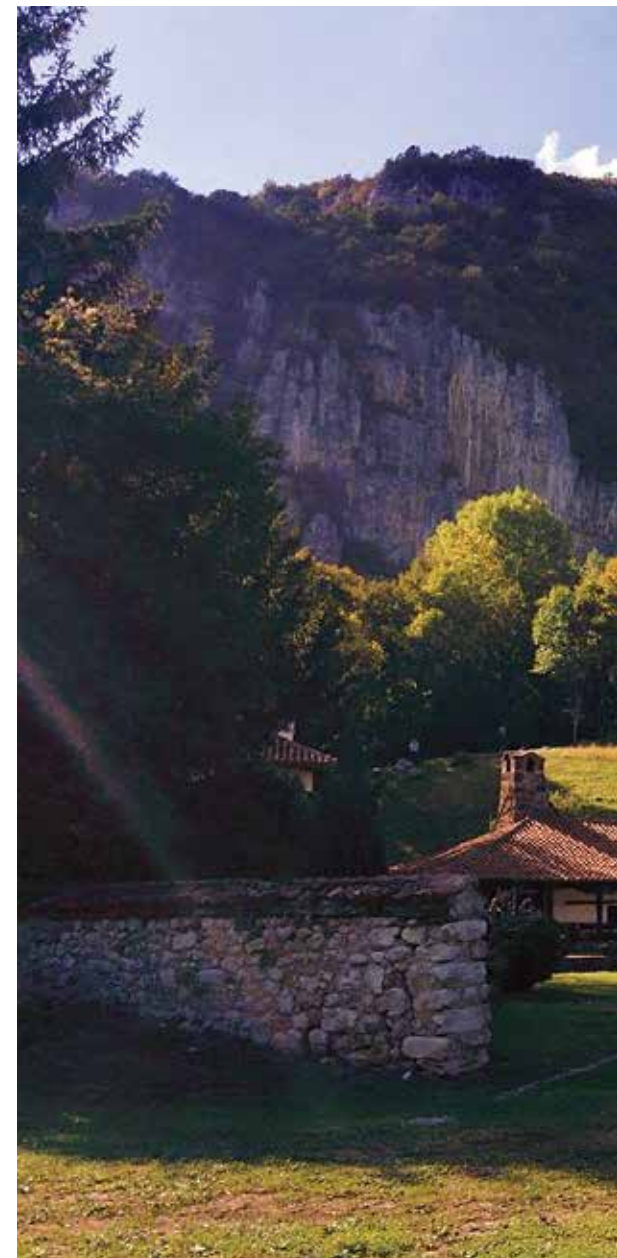
При това този манастир не е кой знае колко недостъпен. Просто тръгнете от Трън по асфалтовия път към ждрелото на Ерма. Трънската община твърди, че е прокарала път до манастира, но всъщност става дума за направена с булдозер просека през гората. Ще ви трябва добър офроуд автомобил, за да прекосите реката и да си пробвате късмета с него.

ПО-РАЗУМНО Е ДА ХВАНЕТЕ пътеката, която започва под единия от мостовете над Ерма и е указана с табела. Изкачването е мъчително стръмно, но кратко. Пътеката ще ви преведе през това извор-

че под трите бука, което тукашните хора смятат за лековито, и после ще ви разкрие гледката към манастира.

В началото на миналия век тази гледка е била далеч по-внушителна. Манастирът е бил богато книжно средище, със собствено килийно училище, а също и подслон за дейците на освобождението. Тъкмо тук е основан Трънският революционен комитет. Но сега от цялото това богатство е останала само църквата. Поругана и от хора, и от животни, покрита с полуграмотни графити и загубила почти изцяло фантастичните стенописи, които някога са я покривали.

ЗА ЖАЛОСТ НЕ ЗНАЕМ ТОЧНО кога е построена тази обител. Манастирският архив е отнесен от сръбски учени в началото на XX век и е изчезнал без следа. Архите-

Погановският манастир / Roganovo Monastery

Входът на храма в Трънския манастир
The church entrance at Trn Monastery

"Угасващи съкровища" е съвместен проект на "КОЛЕЛА", автомобилното предаване на Bulgaria ON AIR, и Dacia България

ктурните белези сочат същата епоха като в Поганово - втората половина на XIV век. Макар че някои елементи, като плочите по пода и олтарния камък, са много по-древни - вероятно от тракийско светилище. Латинският надпис на камъка го посвещава на Казебонос - божество, което според италианския историк Ливьо Дзербини се среща и другаде в бившите Дунавски провинции на Римската империя.

ОТ МЛАДОСТТА НА МАНАСТИРА са оцелили няколко късчета от фрески около олтара. Останалите стенописи, също в доста лошо състояние, са от преизписването на храма през 1643 година. Неговата дата е известна благодарение на надпис от настоятелите, описан от Константин Иречек. Но и той е заличен от сръбски учени. Преди да ви обземе патриотично възму-

Манастирският архив е отнесен от сръбски учени в началото на XX век и е изчезнал без следа

щение обаче, спомнете си как изглежда Погановският манастир днес, опазен от сръбската държава. И вижте както е останало от Трънския след безразличието на народната власт и иманярските своеволия в хаоса след нея.

ВСЕ ПАК И ЗА "СВ. АРХАНГЕЛ МИХАИЛ" има надежда. В последните години са намечени средства за ремонт на покрива. Сега се подготвя проект за по-нататъшно възстановяване с европейски средства. Можем само да стискаме палци той да успее и да бъде изпълнен съвестно, а не само с цел да се усвоят парите, каквито случаи вече сме виждали. Защото иначе единственото, което ще ни остане, е да прескачаме до комшиите за по една плескавица. И за да хвърлим последен поглед на онава, което сме имали, но сме пропилели. ■

From Dusk Till Dusk

Tran Monastery preserves the memory of the last days of mediaeval Bulgaria. But will we manage to preserve the monastery?

The view in the photo is known to thousands of Bulgarians who use the weekends to pop over to neighbouring Serbia for a pljeskavica.

POGANOVO MONASTERY, some 15 km from today's state border, was built by the Velbazhd Despot Konstantin Dragaš a at the end of the 14th century, during the decline of the last remains of the Second Bulgarian Kingdom.

It is among the most beautiful, and also best preserved monuments from this dark age. Its finest icons are now kept in the crypt museum of the St. Alexander Nevsky Cathedral in Sofia.

BUT NOT MANY OF THE TOURISTS who stop to light a candle here, suspect that this amazing monastery has its own twin on the Bulgarian side of the border: the St. Archangel Michael Monastery near Tran. Or, more precisely, what has survived of it.

The monastery is not particularly inaccessible. Just take the asphalt road from Tran to the Erma gorge. Tran municipality claims to have built a road to the monastery, but what it actually amounts to is simply a track through the woods cleared by a bulldozer. You'll need a good off-roader to cross the river and try your luck with it.

A BETTER IDEA IS TO OPT for the path which leads from under one of the bridges across the Erma river and is signposted. The climb is terribly steep, but thankfully short. The path leads through the spring below the three beeches, which the locals believe has healing properties, before a view of the monastery is revealed.

In the beginning of the last century, this view was far more impressive. The monastery was a rich literary centre, with its own school, and often provided shelter for activists of the Liberation. It is also where the Tran Revolutionary Committee was founded.

But from all this wealth, only the church remains today. Desecrated by both people and animals, covered

in semi-literate graffiti, and having lost almost all of the fantastic murals that once covered it.

UNFORTUNATELY, WE DON'T KNOW EXACTLY when it was built. The monastery archives were removed by Serbian scholars in the early 20th century and disappeared without a trace. The architecture suggests the same period as in Poganovo – the second half of the 14th century. Although some elements, such as the floor tiles and altar stone, are much older – probably borrowed from a Thracian sanctuary. The Latin inscription on the stone is dedicated to Kazebonos – a deity, which according to Italian historian Livio Zerbini, is also seen elsewhere in the former Danubian provinces of the Roman Empire

SURVIVING FROM THE EARLY YEARS OF THE MONASTERY are a few fragments of frescoes around the altar. The rest of the murals, also in pretty bad condition, date from 1643 when the monastery was repainted. The exact date is known thanks to an inscription of the trustees, described by Konstantin Jireček. But that too, has been obliterated by Serbian scholars. But before you're gripped by patriotic indignation, remember what Poganovo Monastery looks like today, preserved by the Serbian state. And see what remains of Tran Monastery after the indifference of people's rule and the looting and chaos following it.

STILL, THERE IS HOPE EVEN FOR ST. ARCHANGEL MICHAEL. Funds have recently been secured for the roof repairs. A project is underway for the continued restoration with EU funds. Let's keep our fingers crossed that it will be approved and executed conscientiously, and not only for the sake of getting the money, as has been the case before. Because otherwise there will be nothing left but to pop over to our neighbours for a pljeskavica. And to take a last look at what we had, but squandered. ■

Трънският манастир
The Tran monastery

By KONSTANTIN TOMOV / Photography KOLELA

DENTAL CLINIC

EO Dent

И ДЕНТАЛЕН ТУРИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ

Подарете си красива усмивка в EO Дент и решете своите проблеми със зъбите за една седмица в България.

Цялостна грижа – от избелване до имплантология, 3D-диагностика, лечение с лазер, фасети и циркониеви конструкции. Всичко това е реалност в дентални клиники EO Дент.

Вече 15 години – опит, доверие и сигурност.

EO Дент е клиниката, която преобрази усмивката на Силвестър Сталоун и на още много групи известни личности.

ПЪРВАТА БЪЛГАРО-НЕМСКА
ИМПЛАНТОЛОГИЧНО-ХИРУРГИЧНА
ДЕНТАЛНА КЛИНИКА

THE FIRST BULGARIAN-GERMAN
DENTAL SURGERY AND
IMPLANT CLINIC

EO DENT AND DENTAL TOURISM IN BULGARIA

Treat yourselves to a beautiful smile at EO Dent and find a solution to your teeth problems during one week in Bulgaria.

Complete care for your smile – from teeth whitening to implant dentistry, 3D diagnostics, laser treatment, veneers and zirconia constructions – all this is a reality in the EO Dent dental clinics.

Already 15 years of experience, confidence, and security.

EO DENT is the clinic that transformed Sylvester Stallone's smile – and many other celebrities, too.

www.eo-dent.com info@eo-dent.com EODent
мел./tel.: +359 888464666, +359 888615487, +359 884434363

В куфара на Йордан Абаджиев

Йордан Абаджиев е управител на основаната през 1993 година мебелна къща "Нидо", която е сред лидерите на българския пазар. Един от последните смели проекти на Абаджиев е „Къща на колела Home'n'Roll – NK09“. Нещата, които винаги носи в куфара си:

Парфюм - Issey Miyake. В това отношение съм традиционалист, това е любимият ми аромат вече от 20 години.

Сако - G-Star Raw. То винаги е в унисон със спортно-елегантния ми стил.

Джапанки - Superdry. Подарък са от близка моя приятелка. Японска марка, този конкретен модел е любим на сърфистите.

Пари в брой. Дори и в наши дни не може да се разчита само на карти.

Снимки - на децата и съпругата ми. Стоят в портфейла, за да бъдат винаги до мен, когато пътувам.

Ножичка Solingen: Подарък от брат ми Сотир. ■

In the Suitcase of Jordan Abadzhiev

Jordan Abadzhiev is manager of the Nido furniture stores, founded in 1993, which is among the leaders on the Bulgarian market. One of Abadzhiev's latest bold projects is "House on Wheels Home'n'Roll – NK09". The things he always carries in his suitcase:

Perfume – Issey Miyake. In this regard I'm a traditionalist. This has been my favourite fragrance for 20 years now.

Jacket – G-Star Raw. It's always in tune with my casual style.

Superdry Flip Flops. A gift from a close friend of mine. A Japanese brand, this particular model is surfers' favourite.

Cash. Even nowadays one can't rely only on cards.

Photos – of my wife and children. I keep them in my wallet, so that they're always with me when I travel.

Solingen Scissors. A gift from my brother Sotir. ■

Sams^onite

BY YOUR SIDE

ПАЗАРУВАЙ С КРЕДИТНА КАРТА ОТ ЦКБ И ПЪТУВАЙ С „БЪЛГАРИЯ ЕР“

- Гратисен период до 60 дни при пазаруване
- Безплатна застраховка при пътуване в чужбина
- Без такси при покупки в страната и чужбина
- Бързи и удобни безконтактни плащания

- **5% отстъпка** при покупка на стоки с картата на борда на самолетите;
- Безплатен превоз на **два багажа**, всеки с тегло до 23 кг, при полет с опериращ превозвач „България Ер“:
За да се възползваш от тази възможност, след покупката на самолетен билет с карта VISA „CCB – Bulgaria Air“ е необходимо да се свържеш с Call Center на „България Ер“ на тел.: 02/ 40-20 400;
- Отстъпка от пълната стойност на самолетния билет при заплащането му с карта VISA „CCB – Bulgaria Air“ в България или на www.air.bg – **5%** при плащане с карта VISA Gold „CCB – Bulgaria Air“ или **3%** при плащане с карта VISA Classic „CCB – Bulgaria Air“. Отстъпката е под формата на Cash Back по картата.

Централна Кооперативна Банка
Важният си ти.

0800 11 400
www.ccbank.bg

1.

2.

3.

ПРОЛЕТ ПРЕЗ РОЗОВИ ОЧИЛА

От пастелно бебешко през сържано малиново до крещящата фуксия – дизайнерите виждат новия сезон в оптимистични цветове

Понякога клишетата са неизбежни, затова ще го кажем: розовото е новото черно. И какво по-обещаващо от това за 2017, след като предишната година приключи в не особено светли краски в почти всички сфери на обществения живот. Могата обаче винаги е имала способността да „предрича“ тенденции не само в грехите. Затова и масираната розово-червена вълна в колекциите за пролет-лято 2017 успява значително да повдигнат настроението ни.

Още с първите дефилета в Ню Йорк ярките цветове избухнаха с гърм и трясък пред облечената предимно в класическо бежово и вечно черно аудитория. Последваха ги Лондон, Милано и Париж. На фона на пъстрата смес от тропически тонове най-ярко се открояваше розовото. Valentino, Balenciaga, Marc Jacobs, Céline, Givenchy, Bottega Veneta ни дадоха да разберем, че това ще е цветът на 2017. Е, може да го допълните с малко зеленикаво, както пък е нюансът на годината според въздъсещия Институт

по цветовете Pantone. Но гори и мой включи в палитрата си от общо 10 цвята на 2017 два нюанса розово – бледото Pale Dogwood и госта по-жизнерадостното Pink Yarrow.

Има ли някакви „клопки“, с които да внимаваме, когато носите този цвят? Различните нюанси на розовото и червеното могат да са госта коварни към тена ви. Затова добре преценете дали изглеждате добре с почти прозрачното пудрено, розовото на захарния памук или пък с цикламеното. Може за вас да са по-подходящи по-топлите червеникави нюанси като цвят „съомга“ или светло коралово. Няма как да разберете това без проба. А с какво да го съчетаем? Пуританите ще ви кажат да изберете една ярка част от тоалета си и да гържите всичко останало на неутрална територия. Ние обаче бихме се хвърлили с главата напред в тази жизнелюбна тенденция – носете розовото с червено, с ярко синьо или с виолетово, както го предложиха от Balenciaga. Ще посмеете ли? ■

4.

1. Prada
2. Balenciaga
3. Rachel Zoe
4. Narciso Rodriguez
5. Tibi
6. Rosie Assoulin
7. Lisa Marie Fernandez
8. M2Malletier
9. Modern Muse Le Rouge Gloss
om Estee Lauder
10. Repetto

5.

8.

6.

9.

SPRING THROUGH ROSE-COLORED GLASSES

From pastel pink to deep raspberry to bright fuchsia - designers see the new season in a span of optimistic colors

Sometimes clichés are inevitable, so we are just going to say it: pink is the new black. And what's more promising for 2017 than that, especially when 2016 ended rather bleakly in nearly all aspects of public life. Fashion, however, has always had the ability to foresee the future, not only with clothes. This year's spring/summer collections, with their prevailing pink-red wave, have considerably lifted our spirits.

With the first défilés in New York, the bright colors rushed out in front of an audience that was mostly dressed in classic beige and black. London, Milan and Paris followed the trend. Amid the varicolored mix of tropical

hues, pink stood out mostly vividly. Valentino, Balenciaga, Marc Jacobs, Céline, Givenchy, and Bottega Veneta all solidified the fact that this will be the color of 2017. You can add a little greenery, which is the shade of the year as per the ubiquitous Pantone Color Institute. Two shades of pink was included in its palette of ten colors for 2017 – unobtrusive Pale Dogwood and festive Pink Yarrow.

Are there any pitfalls to avoid while wearing this color? Various shades of pink and red can be quite tricky on your complexion. So, consider whether you would look good in an almost transparent powder pink, pink cotton candy or cyclamen. Perhaps, a warmer shade of red, such as salmon or light coral, would be more suitable for you. You won't know without trying, though. And what should you wear along with these colors? Puritans will tell you to choose one bright part of your outfit and to leave everything else neutral. But we would jump head-first into this life-asserting trend - wear pink with red, with bright blue or violet, as it was suggested by Balenciaga. Do you dare? ■

7.

10.

ДОБРИЯТ КРАИ ОПРАВЯ ВСИЧКО

От сладолега до гъвката и от кагауфа до крем брjоле:
историята на десетте най-прочути десерта

Текст МАРГАРИТА СПАСОВА / Фотография КОЛЕЛА

Думата десерт буди асоциации с вълшебни неща като благоуханни есенци, прясна сметана, плодове, шоколад - но всъщност произлиза от тривиалния френски глагол *desservir*, тоест раздигам масата. Десерт наричали всички сладки и солени блюда, които се поднасяли след основното ястие - плодове, сирена и сладкиши. Предполага се, че

традицията вечерята да завършва с десерт се заражда в Европа през XIX век, когато търговията със захар процъфтява. Въпреки че сладкарството изкуство е поделено на няколко „географски зони“ и столици, не е трудно да се проследят тенденциите на културен и вкусов обмен между Изтока и Запада. ▶

▶ СЛАДОЛЕД

Историята недовусмислено сочи сладоледа като най-популярния изискан десерт в древния свят. В Месопотамия, Китай и Елада заможните граждани се разхлаждали със сладолед, приготвен от сняг, мед, плодове и орехи. За целта съществували специални хранилища, където се съхранявал събраният през зимата сняг. Персите усъвършенствали рецептата, като добавили розова вода, шафран и препечени тествени конци- прототип на кадаифа. Първата машина за сладолед е изобретена в Китай много преди появата на хладилника, а първата рецепта за сладолед е публикувана в английска кулинарна книга през 1718 г. Сладоледът и „крем-сода“ (от ice cream soda) стават любими лакомства на американците през XIX век, когато алкохолът и разхладителните напитки са синоним на порока. Един анекдот разказва, че вафлената фунилка за сладолед се появила през 1904 в Ню Йорк, когато някакъв уличен търговец останал без картонени купички и се обърнал за помощ към свой колега, продавач на сирийски вафли.

ШОКОЛАД

Откриването на шоколада се приписва на Христофор Колумб, макар че не друг, а знаменитият конкистадор Ернан Кортес донеся в Испания какаовите зърна и рецептата за приготвянето на шоколад. Маите почитали диворастящото какаово дърво още преди новата ера, използвали зърната като своеобразна валута и приготвяли от тях силна, горчива напитка, подправена само с люта чушка. Ацтеките вярвали, че напитката е източник на богатство, смелост и сила, тъй като растението било дар от върховния бог - пернатия змей Кетцалкоатл. Силният тръпчив вкус не се понравил особено на аристократите в испанския двор, затова добавили захар и ароматни подправки. Днес напитката почти е запазила своето оригинално име – косоколатъл (горчива течност), а научното название на какаовите зърна Теоброма Сасао означава „какао, храна на боговете“. Подобно на повечето екзотични подправки и продукти, шоколадът първоначално се използвал предимно за медицински цели, за лечение на любовна немощ и меланхолия.

МАРЦИПАН

На немски гумата марципан означава „мартенски хляб“ - аристократичен десерт от стрити бадеми и пудра захар, на който са посветени няколко музея в Европа. Легендата разказва, че италианците измислили марципана през X век, когато реколтата на всички зърнени култури била напълно съсипана от някаква болест и единствено бадемовите насаждения дали добър урожай. Според друга версия сицилианците наследили рецептата от сарацините, а испанците твърдят, че оригиналният сладкиш е донесен от маврите.

ОРИЕНТАЛСКИ СЛАДКИШИ

Ориенталските или „турски“ сладкиши днес са популярни в целия свят и извикват образи на одалиски, хранени с мед и орехи и арабски поети, обгърнати в облаци ароматен дим. В древността, когато захарта била рядкост, източните специалитети стрували по-скъпо от златото. Арабите им приписвали магическа сила и им давали поетични, често еротични названия. Първите рецепти за рахат-локум, приготвян от плодов сок, розова вода, мед, стрити бадеми и нишесте, и баклава с мед и различни видове ядки, са на няколко хиляди години. Халвата се появила през V век пр. Христа в Иран и се приготвяла от захар, ядки и корен от сапонария. По-късно се появяват разновидности на основата на маслодайни семена като сусам, слънчоглед и мак, стафиди и шира. Нуга приготвяли от захарен сироп с яйчен белтък, захаросани плодове и ядки, ванилия и лимониви кори, и единствено за празненствата на падишаха.

ТИРАМИСУ

Това е несъмнено най-известният италиански десерт. Названието се превежда приблизително като „вдигни ме на върха“ и съгласно официалната версия описва приповдигнатото настроение, което обзема похапващия. Знаменитият десерт се зародил почти случайно в края на XVII век в Северна Италия, когато тосканският херцог Козимо III di Медичи решил да посети Сиена. Решени да смят изискания гост, местните сладкари проявили фантазия и приготвили неவிждано блюдо, което нарекли zuppa del diavolo, „супата на херцога“. Но десертът получил своето съвременно име благодарение на венецианските куртизанки, които забелязали неговото специфично свойство да повдига настроението и силите на техните покровители. Макар да присъства в менюто на всяка достойна сладкарница по света, истинско тирамису можете да опитате само на Апенинския полуостров, с автентично сметаново маскарпоне, ефирни бишкоти савоярди, вино марсала, пресни яйца и ароматно кафе.

МАКАРОН

Традиционен макаронът се смята за френски специалитет, макар че една от легендите за създаването му ни отвежда в италиански манастир през IX век, където монасите приготвяли сладки от бадемово брашно. Етимологията на гумата води към италианския глагол атмассаге, стривам, разстилам. Сладкишът дебютира във френския двор благодарение на Катерина Медичи, която пристига в Париж със свита от италиански сладкари, натоварени да подготвят блюдата за 30-дневните пиршества по случай нейната сватба с бъдещия крал Анри. По-късно две бенедиктински монахини, сестра Маргьорит и сестра Мари-Елизабет, бягат от гоненията на Френската революция и се установяват в Нант, където пекари и продават „италианските бисквитки“, слепени с конфитюр.

ЕКЛЕРИ

И ако произходът на макарона е донякъде спорен, френските корени на еклера са неоспорими. Малък, въздушен и невероятно вкусен, с пълнеж от маслен крем и шоколадова глазура, еклерът покорява сърцата на гастрономите по целия свят. Името на сладкиша означава мълния - метафора на светкавичната бързина, с която трябва да се приготвя. Еклерът възниква в края на XVIII век под вещите ръце на френския сладкар Мари-Антоан Карем, наричан „готвач на кралете и крал на готвачите“. През XIX век еклерът набира огромна популярност, а през 1884 оригиналната рецепта се появява в кулинарните книги.

КРЕМ БРЮЛЕ

В превод от френски сгѐте brûlée означава „загоряла сметана“.

Класическият десерт представлява съгъстена на тих огън сметана с коричка от карамел. В Испания съществува подобен десерт, известен като каталунски крем или крем „Свети Йосиф“, като единствената разлика е, че се приготвя от кондензирано, съгъстено мляко. Французите обаче са уверени, че бриолето е измислено от Франсоа Меселяно, придворен готвач на Орлеанския херцог, който публикува рецептата в своята кулинарна книга, издадена през 1691 година.

ЩРУДЕЛ

Утрините дори в най-малкото австрийско градче са пропити с уханье на ябълки и канела... прецизни сладкари пекаат щрудел, който да подслади сутрешното кафе на местните жители. Името означава „вихър, водовъртеж“ и описва отлично спиралата от хлядолистно тесто с нежен плодов пълнеж. Класическият щрудел обикновено е с ябълки (apfelstrudel), но вишневият също заслужава внимание. Сладкишът получава названието си през 18 век, макар че австрийските кулинари започват да приготвят прототипа през 1696 г., а рецептата се пази в Градската библиотека на Виена. Кулинарните изследователи твърдят, че сладкишът произхожда от Византия, но добил популярност през управлението на Хабсбургите и бързо завладял позиции в цяла Централна и Югоизточна Европа.

ДЪВКА

И макар че историите на такива знаменити десерти като тортата Сахер, култовия Банофи пай, ирландската торта Гинес и аржентинската амброзия гулсе де лече са не по-малко увлекателни, ние ще отделим внимание на ... гъвката! Историата на американското лакомство, което завладява следвоенна Европа и надминава по продажби всяко друго сладкарско изделие, гласи, че преди малко повече от един век прочутият генерал Антонио де Санта Ана, който по онова време бил изгнаник в Ню Йорк след Мексиканската революция, донесъл със себе си 250 kg чикъл – смола, добивана от виреещото в пустинята Юкатан гърво сапогийа. Замислената търговска сделка не се увенчала с успех, а междуременно генералът бил помилван и се върнал в Мексико, оставяйки стока на своя американски партньор Томас Адамс. Той започнал да продава нарязаната на тънки ивици смола като заместител на аптечната гъвка. Конкурентите надушили пазарната ниша и започнали да добавят към масата глюкоза и мента. Някой си Ригли инвестирал част от огромните печалби от продажбите си в рекламна кампания. Съвсем скоро цяла Америка гъвчела ароматните лентички. А със стъпването на американските части на Стария континент през 1917, гъвката превзела консервативното небце на европейците и родъжшила своето шествие по света. ■

World Luxury
Spa
Awards
WINNER 2015

RAMADA
SOFIA

VICTORIA SPA
SPA & FITNESS

THE BEST
SPA
IN SOFIA

Victoria spa is the biggest spa in Sofia,
situated in Ramada Princess hotel on
3500 sm .

For more information and reservations please dial :

+ 359 895 79 29 38

www.victoria-spa.com

All's Well That Ends Well

From ice cream to chewing gum and from kadayif to creme brulee: the history of the 10 most famous desserts

By MARGARITA SPASOVA / Photography KOLELA

The word dessert is associated with magical things like fragrant essences, fresh cream, fruit, and chocolate, but the fact is, the word is derived from the trivial French verb *desservir* or to clear the table. Dessert was the name for all the sweet and savory dishes served after the main course – fruit, cheeses and sweets. It's assumed that the tradition to end dinner with dessert originated in 19th century Europe

when the sugar trade was booming. Although confectionery art is divided into several 'geographical areas' and capitals, it's not hard to trace the trend back to the cultural and flavor exchange between the East and the West.

ICE CREAM

Unambiguously, history considers ice cream the most popular fine dessert in the ancient

world. In Mesopotamia, China and Ancient Greece wealthy citizens used to refresh themselves with ice cream made from snow, honey, fruit, and walnuts. For just this purpose, there were special storehouses to keep the snow collected in the winter. The Persians perfected the recipe by adding rosewater, saffron and baked string-shaped dough – the kadayif prototype. The first ice cream machine was in-

vented in China long before the advent of the refrigerator, and the first ice cream recipe was published in an English cookbook in 1718. Ice cream and ice cream soda became America's favorite treats in the 19th century, when alcohol and soft drinks were synonymous with vice. According to an anecdote, the waffle ice cream cone was created in New York, in 1904, when a street vendor ran out of cardboard bowls and asked a colleague, selling Syrian waffles, for help.

CHOCOLATE

The discovery of chocolate is attributed to Christopher Columbus, however the famous conquistador Hernan Cortes brought cocoa beans and the recipe for chocolate back to Spain. The Mayans worshiped the wild-growing cocoa tree even before the time of Christ, used the beans as a currency, and prepared a strong, bitter drink spiced only with chili peppers. The Aztecs believed the beverage was a source of wealth, courage and strength as the plant was a gift from the supreme god – the feathered serpent Quetzalcoatl. The strong tart taste wasn't popular among the aristocrats in the Spanish court, so they added sugar and aromatic spices. Today, the drink has almost preserved its original name – xocolatl (bitter water), and the scientific name of the cocoa beans Theobroma Cacao, which means “cocoa, food of the gods.” Like most exotic spices and products, initially chocolate was primarily used for medicinal purposes, to treat love, impotence and melancholy.

MARZIPAN

In German the word marzipan means “March bread” - an aristocratic kind of dessert made of grated almonds and powdered sugar. There are even a few museums in Europe dedicated to marzipan. As legend has it, the Italians invented marzipan in the 10th century when all of the cereal crops harvests were completely ruined by a disease and only almond trees survived. According to another version, the Sicilians inherited the recipe from the Saracens, whereas the Spanish claim that the original dessert was brought by the Moors.

ORIENTAL SWEETS

Today, oriental or ‘Turkish’ sweets are popular worldwide and evoke images of odalisques, fed on honey and walnuts, and Arab poets, shrouded in clouds of aromatic smoke. In ancient times, when sugar was scarce, Eastern specialties cost more than gold. The Arabs ascribed them magical powers and gave them poetic, often erotic names. The early recipes, several thousand years old, of Turkish delight were made from fruit juice, rosewater, honey, ground almonds, and starch. Baklava was made with honey and various nuts. Halva appeared in the 5th century B.C. in Iran and

was made from sugar, nuts and soapwort root. Later, there were varieties based on oilseeds, such as sesame, sunflower and poppy, raisins and grape must. Nougat was made from sugar syrup with egg whites, sugared fruit and nuts, vanilla and lemon peels, and were reserved only for the Sultan's celebrations.

TIRAMISU

This is definitely the most famous Italian dessert. The name translates roughly as “pick me up” and describes the cheerful mood that overwhelms the person eating it. The fine dessert was created almost accidentally in the late 17th century in Northern Italy when Cosimo III de' Medici, Grand Duke of Tuscany, decided to visit Siena. Determined to amaze the distinguished guest, local confectioners were imaginative and made an unprecedented dish, called zuppa del duca, the “duke's soup.” However, the dessert got its modern name thanks to Venetian courtesans who noticed its specific ability to uplift their patrons' mood and energy. Although it's included on the menu of any worthy pastry shop around the world, you can taste real tiramisù only on the Italian Peninsula, with authentic cream mascarpone, airy ladyfingers Savoiardi, Marsala wine, fresh eggs, and an aromatic coffee.

MACAROON

Traditionally, the macaroon is considered a French specialty, though one of the legends about its creation takes us to an Italian monastery in the 9th century, where monks made almond flour sweets. The etymology of the word leads to the Italian verb ammaccare, meaning “to paste.” The biscuit made its debut in the French court thanks to Catherine de' Medici who arrived in Paris with a suite of Italian confectioners who had to prepare meals for the 30-day feasts to celebrate her marriage to the future King Henry. Later, two Benedictine nuns, Sister Marguerite and Sister Marie-Elizabeth, fled the French Revolution and settled down in Nantes, where they baked and sold “Italian cookies,” sandwiched with jam.

ECLAIRS

If the macaroon origin is somewhat controversial, the French roots of the éclair are undeniable. Small, airy and incredibly delicious, filled with butter cream and chocolate icing, the éclair conquered the gourmands' hearts all over the world. The name of the dessert means lightning – a metaphor for the lightning speed at which it must be prepared. The éclair was created in the late 18th century under the skillful hands of French pastry chef Marie-Antoine Careme, called “king of chefs and chef of kings.” In the 19th century the éclair gained tremendous popularity, and in 1884 the original recipe appeared in cookbooks.

CREME BRULEE

From French, crème brûlée means “burnt cream.” The classic dessert is thickened cream cooked over low heat, with caramel crust. In Spain there's a similar kind of dessert, known as crema Catalana or San Joseph; the only difference is that it's made of condensed, thickened milk. The French, however, believe that crème brûlée was invented by Francois Massialot, court chef of the Duke of Orleans, who included the recipe in his cookbook, published in 1691.

STRUDEL

Even in the smallest Austrian town, the mornings are saturated with the smell of apples and cinnamon... precise bakers make strudel to sweeten the morning coffee for the local residents. The name means “eddy, whirlpool” and perfectly describes the spiral of the thousand leaves dough with a soft fruit filling. The classic strudel is usually made with apples (apfelstrudel), but the sour cherry one is also worthy of attention. The pastry got its name in the 18th century, even though Austrian chefs started making the prototype in 1696 and the recipe is housed in the Vienna Public Library. Culinary researchers claim that the pastry comes from Byzantium, but gained popularity during the reign of the House of the Habsburg and quickly gained popularity across Central and South-East Europe.

CHEWING GUM

Even though the history of such famous desserts like the Sachertorte, the cult Banoffee Pie, the Irish Guinness cake and the Argentinian ambrosia dulce de leche are no less fascinating, we'll pay attention to ... chewing gum! The history of the American treat that conquered postwar Europe and outsold any other confectionery, states that for a little over a century the renowned General Antonio de Santa Anna, who at that time was exiled in New York after the Mexican Revolution, brought back 250 kg of chicle – resin, derived from the sapodilla tree that grew in the Yucatan desert.

The planned trade deal wasn't successful and meanwhile, the general was pardoned and returned to Mexico, leaving the goods with his American partner Thomas Adams. He started selling resin cut into thin strips as a substitute to the pharmacy gum. Competitors got wind of the market niche and started adding glucose and mint to the paste. A certain Mr. Wrigley invested some of the huge profits from his sales in an advertising campaign. Really soon the entire country was chewing the flavored strips. When US forces set foot on the Old Continent in 1917, chewing gum conquered the conservative palates of the Europeans and continued its journey throughout the world. ■

We deliver!

Throughout Europe for you

GLS transports over 430 million parcels per year throughout Europe.

Every day more than 14,000 employees and about 19,000 vehicles are on duty for 220,000 customers.

For you in Bulgaria in cooperation with

Graffit Gallery Hotel

65 Knyaz Boris I Blvd., 9000 Varna, Bulgaria
phone +359 52 989 900, fax +359 52 989 902
reservations@graffithotel.com
www.graffithotel.com

Празнувайте ВЕЛИКДЕН във Варна

ЕКСКЛУЗИВНА ОФЕРТА*

Двудневен пакет за двама в двойна стая
300.00 евро

*Със закуска *Великденски брънч *Релакс зона
*Късно напускане *Цена на човек в двойна стая – 150.00 евро

Офертата е валидна за периода 14.04. – 16.04.2017

Celebrating EASTER in Varna

SPECIAL DEAL**

2-day package for two in DBL room
EUR 300.00

**BB **Easter Brunch **Relax zone **Late Check-out
**Price per pax in DBL room – EUR 150.00

The offer is valid for the period 14.04. – 16.04.2017

MURSALITSA
Hotel

WINTER HOLIDAYS
in PAMPOROVO

February - **79.00 BGN**
March - **45.00 BGN**
per person, per day, HB

In the price are included: overnight,
breakfast and dinner, indoor pool,
relax area with sauna, steam bath
and fitness

Bulgaria, Pamporovo
tel: +359 309 54 000, +359 884 447 714
e-mail: reservations@mursalitsa.com
www.mursalitsa.com

ЯЙЦА, ТИГАН И ВЪОБРАЖЕНИЕ

Омлетът ни се струва съвсем простичко ястие, но човечеството е трябвало да чака до Просвещението, преди да го получи

Текст ЯСЕН БОРИСЛАВОВ / Фотография КОЛЕЛА

Може да звучи невероятно, но един от трудните изпити в кулинарните школи е приготвянето на омлет. При това не някакъв сложен, а най-обикновен - от три яйца, масло и щипка сол.

МАЙСТОРСКИ НАПРАВЕНИЯТ ОМЛЕТ трябва да е пухкав, свеж и леко жилав, да не е нито суров, нито препържен, за да се усеща нежната текстура на яйцата и чистотата на техния вкус. За да постигне всичко това, готвачът трябва добре да е овладял материала, т.е. да познава в тънкости начина, по който продуктите общуват с огъня. Какво друго ще има в омлета, е въпрос единстве-

но на въображение. Задължителните условия са пресни яйца, хубав тиган и щипка фантазия. Последната би могла да добава сирене или гъби, бекон, зелени подправки, трюфели и всякакви други неща. Омлетът може да е с определен национален профил като италианската фритата или испанската тортија.

НЕ СЕ ЗНАЕ КОГА И КЪДЕ е измислено това класическо ястие. Изглежда, е по-скоро модерно тъй като носи нещо от духа на европейското Просвещение. Става дума за интерпретативната свобода. ▶

Eggs, a Frying Pan and Imagination

An omelette seems like a really simple dish, but mankind had to wait until the Age of Enlightenment to get it

By YASEN BORISLAVOV / Photography KOLELA

It may sound incredible, but one of the tough exams at many cooking schools is making an omelette. Not a complicated one at that, but the most ordinary - three eggs, some butter and a pinch of salt.

A MASTERFULLY MADE OMELETTE should be fluffy, crisp and slightly tough, neither raw,

nor overcooked, in order to feel the soft texture of the eggs and their full flavor. To achieve all this, the cook must have mastered the material, i.e. to know in detail the way the ingredients work with the fire.

It's only a matter of imagination what else to add to an omelette. The necessities are fresh eggs, a good frying pan and a pinch of imagi-

nation. The latter could add some cheese or mushrooms, bacon, green herbs, truffles, and all sorts of other things. Omelettes can have a certain national profile, such as the Italian frittata or the Spanish tortilla.

IT ISN'T CLEAR WHEN AND WHERE this classic dish was created. It seems to be rather

modern, as it carries something from the spirit of the European Age of Enlightenment. It's all about interpretive freedom.

According to the prestigious Oxford Companion to Food (1999) the word omelette is of French origin and came into use in the 16th century. Regarding the same issue "Larousse Gastronomique" claims that the word derived from the French lamelle (plate, sliver), which was distorted over time to appear nearly complete as aumelette in the popular cookbook "Le Cuisinier Francois," published in Paris in 1651. The fully complete word omelette appeared for the first time at the outbreak of the French Revolution in the book "La Cuisine Bourgeoise," published in 1784.

IN FACT, SOME SIMILAR DISHES, based on eggs, milk and cheese have been known as early as Antiquity, especially in Italy, which is why some authors agree that the origin of the omelette is in fact Roman, and associate the word with the Latin ova mellita (an ancient Roman egg dish cooked with honey on a hot plate). In an English 14th century source there are also descriptions of egg recipes with green herbs fried in butter, which can be considered prototypes of the modern European omelette.

IN THE 17TH CENTURY the so called omelette du cure, or priest's omelette, became especially popular among the European aristocracy. It was made with carp roe and tuna caviar and the celebrated early 19th century French gourmand and gastronomic philosopher Brillat-Savarin lavished its praise.

A 1685 English cookbook, "The Accomplish Cook," has the following recipe (we kept the original style): "Break six, eight, or ten eggs more or less, beat them together in a dish, and put salt to them; then put some butter a melting in a frying pan, only on one side of bottom. You may sometimes make it green with juice of spinage and sorrel beat with the eggs, or serve it with a little vinegar and sugar boiled together. Beat the eggs, and put to them a little cream, a little grated bread, a little grated lemon-peel..." This recipe clearly illustrates the aforementioned interpretive freedom – the same freedom that, according to most modern historians, turned out to be the major driving force of the entire European Age of Enlightenment.

IN THIS RESPECT, LET'S MENTION that Jean-Jacques Rousseau was a great connoisseur of omelettes and reportedly, knew how to flip them in the air like pancakes. Allegedly, Napoleon was also keen on the dish. After tasting a simi-

lar local specialty during a military campaign, he ordered all the eggs nearby to be collected and made the fish for the soldiers. Austrian Emperor (Kaiser) Franz Joseph was also a great omelette fan. The so-called Kaiser omelette, known from some older cookbooks, is associated with him. Unlike other omelettes, it's a type of dessert. It's made with eggs, flour, sugar, raisins and cinnamon.

The omelette de mere Poulard was particularly popular towards late 19th century. What's special about it is that the whites and the yolks are beaten separately, before putting them in the pan. By the way, poularde means hen in French.

LONG AFTER THE OMELETTE had already been permanently present on the European table, in all sorts of variations, the search for its history also began. It's impossible to have no history. A dish without a history doesn't have its own identity. The most popular version of the birth of omelette is related to a 19th century German prince, was once wandering and hunting through the woods, got hungry. He ended up in a poor village hut where the amazed hosts had nothing but eggs to offer and made an omelette for the royalty. The prince liked the dish very much and he ordered it to be included on the palace menu. What's impressive about this story is its perfect banality. There are at least 10 other popular dishes with similar legends – a monarch gets hungry while hunting, he needs to eat something and it turns out to be a culinary masterpiece. Perhaps they could come up with a more interesting story.

REMARKABLE CULTURAL FLEXIBILITY is typical of the modern omelette. It offers a wide range of interpretive possibilities, not only in terms of their content, but also regarding the size. In Abbeville, Louisiana, a Giant Omelette Celebration has been held for about 30 years, every first weekend in November. It's made with 5,000 eggs, 6 liters of butter, 25 liters of milk, and 10 kg of green herbs.

In Bulgaria, a similar Rabelaisian omelette was prepared in Shumen in May 2015. At that time 1,200 eggs, 30 kg of mushrooms, 20 kg of bacon were put in a giant specially prepared frying pan. Before being eaten, the omelette set a Balkan record.

IN TURNS OUT THAT ANOTHER KIND of omelette excessiveness is also possible. Perhaps, following the Enlightenment understanding of this dish as a free interpretation territory, a few years ago a famous New York hotel included a \$1,000 omelette on its breakfast menu. It was prepared with 6 eggs, onion, butter, cream, lobster, and 280 grams of caviar. "It's outrageous! At first I thought it was the calorie count," an American woman complained in the New York Daily News. She obviously thought that even with omelettes, interpretive freedom had to be within some reasonable limits. ■

► Според авторитетния Oxford Companion to Food (1999) гумата omelette е с френски произход и е влязла в употреба през XVI век. По същия въпрос "Larousse Gastronomique" настоява, че гумата е произлязла от френското lamelle (пластина, люспа), което с времето е било деформирано, за да се появи в почти завършен вид като aumelette в известната готварска книга "Le cuisinier francois", издадена в Париж през 1651 година. Напълно завършена гумата omelette се появява за пръв път в навечерието на Френската революция в книгата "La cuisine bourgeoise", печатана през 1784.

ВСЪЩНОСТ НЯКАКВИ ПОДОБНИ ЯСТИА

на основата на яйца, мляко и сирене са били известни още от античността, особено на Апенините, поради което отделни автори приемат, че произхождат на омлетта всъщност е римски, а гумата свързват с латинското ova mellita (гревно римско ястие от яйца, сготвени с мед върху нагорещена плоча). В английски извори от XIV век също се срещат описания на ястия от яйца и зелени подправки, изпържени в масло, които могат да се приемат за първообрази на модерния европейски омлет.

ПРЕЗ XVII ВЕК ОСОБЕНО ПОПУЛЯРЕН

сред европейската аристокрация е бил т.нар. omelette du cure или попски омлет. Приготвял се е с хаувер от шаран и риба тон и е бил щедро хвален от знаменития френски гурман и кулинарен философ от началото на XIX век Брија Саварен.

Една английска готварска книга от 1685 - "The Accomplisht Cook" - предлага следната рецепта (запазваме оригиналния изказ): "Счупи шест, осем или десет яйца, повече или по-малко, разбий ги заедно в съд и ги посоли и сложи масло в тигана за пържене и го загрей и пържи омлета повече или по-малко според както ти харесва само от едната страна. Можеш да го направиш със зелен сок от спанак или киселец в яйцата, или да го сервираш с малко оцет и захар, сварени заедно. Или разбий яйцата и им сложи малко сметана, трохи от хляб и ситно настъргана лимонова кора..."

Тази рецепта ясно илюстрира вече споменатата интерпретативна свобода - същата свобода, която според повечето модерни историци се е оказала и основна движеща сила на цялото европейско Просвещение.

НЕКА В ТАЗИ ВРЪЗКА СПОМЕНЕМ, че Жан-Жак Русо е бил голям ценител на омлетите и според някои сведения умее сръчно да ги обръща във въздуха като палачинки. Твърди се, че Наполеон също имал влечение към това ястие. След като опи-

тал подобен местен специалитет по време на военен поход, наредил да се съберат всички яйца в околността и ястието да се приготви и за войниците. Голям любител на омлетите бил също и австрийският кайзер Франц Йосиф. С него е свързан и т.нар. кайзерски омлет, познат от някои по-стари готварски книги. Той, за разлика от другите омлети, е десерт. Прави се с яйца, брашно, захар, стафиди и канела.

Твърде популярен към края на XIX век е бил т.нар. омлет на майка Пулар (omelette de mere Poulard). Особено при него е, че белтъците и жълтъците се разбиват отделно, преди да влязат в тигана. Между другото roularde на френски означава кокошка.

ДЪЛГО СЛЕД КАТО ОМЛЕТЪТ

вече е бил трайно настанен на европейската трапеза, при това в най-различни версии, започнало и издирването на неговата история. Няма как без история. Ястие без история няма собствена идентичност. Най-популярната версия за раждането на омлета е свързана с някакъв германски княз от XIX век, който, скитайки на лов из горите, веднъж огладнял. Със свитата си се озовал в бедна селска хижа, където смяните домакини нямали нищо друго за ядене освен яйца и приготвили омлет за височайшата особа. Ястието много се харесало и князът наредил да влезе в дворцовото меню. Впечатляващо в тази история е нейната свършена баналност. Известни са поне десет известни ястия легендарни по същата схема - монарх огладнява по време на лов, търсят му нещо, с което да го нахранят, оказва се кулинарен шедьо-

вър. Сигурно е могло да се измисли и по-интересна история.

ХАРАКТЕРНА ЗА МОДЕРНИЯ

омлет е една забележителна културна гъвкавост. Той предлага щедри интерпретативни възможности не само по отношение на съдържането си, но и по отношение на обема. В град Айбвил, щата Луизиана от тридесетина години всеки първи уикенд на ноември има празник на гигантския омлет (Giant Omelette Celebration). Прави се от 5000 яйца, 6 литра масло, 25 литра мляко и 10 кг зелени подправки.

У нас подобен раблезиански омлет беше направен през май 2015 в Шумен. В специално подготвения за случая гигантски тиган тогава влязоха 1200 яйца, 30 кг гъби, 20 кг бекон и т.н. Преди да бъде изяден, омлетът беше отчетен като балкански рекорд.

ОКАЗВА СЕ, ЧЕ ОКОЛО ОМЛЕТА

е възможна и друг вид чрезмерност. Вероятно следвайки просвещенското разбиране за това ястие като територия на свободните интерпретации, преди няколко години известен нюйоркски хотел беше включил в менюто си за закуска омлет за 1000 долара. Приготвяли го от 6 яйца, планински лук, масло, сметана, месото на цяла лангуста и 280 г черен хаувер. "Това е скандално. Отначало помислих, че става гума за броя на калориите", оплаква се по този повод възрастна американка на страниците на "Ню Йорк дейли нюз". Тя очевидно е смятала, че интерпретативната свобода дори при омлета все пак трябва да има някакви разумни граници. ■

Медицински комплекс „Доверие“

София, ж.к. Овча купел 2, ул. Фридрих Грюнангер №2
тел.: 02 40 36 100; 02 40 36 143
www.mbal.doverie.bg
info@mbal.doverie.bg

В МБАЛ „Доверие“ оперират с “космическия кораб” на хирургията - робота „Да Винчи“. Категоричните предимства на роботизираната хирургия в сравнение с отворените операции включват: намаляване значително риска от травма на околните структури и последвали усложнения от хирургичното лечение, по-малка кръвозагуба, по-ниско ниво на следоперативна болка, по-къс болничен престой, по-бързо възстановяване и връщане към нормален ритъм на живот, като същевременно се запазва качеството на живот на пациента. С роботизираната система „Да Винчи“ се извършват радикални операции при онкологични заболявания, операции при заболявания на женските полови органи, заболявания на простатната жлеза, уролитиаза, заболявания на пикочния мехур, уретрата, мъжки полови органи, заболявания на бъбреците. Ние предоставяме на пациентите си медицинско обслужване от световна класа - екипът ни се състои от доказани висококвалифицирани специалисти с изключителни умения и опит.

At the Doverie Multiprofile Hospital for Active Treatment they use the Da Vinci robotic surgical system – the “spacecraft” of surgery – to perform operations.

The unquestionable advantages of robotic surgery, compared to invasive surgery include: significantly reducing the risk of injuring the surrounding structures and subsequent surgical treatment complications, less blood loss, lower level of postoperative pain, shorter hospital stay, faster recovery and return to the normal rhythm, while preserving the patient's quality of life.

Radical surgery is done using the Da Vinci robotic system for oncologic diseases, female reproductive system diseases, prostate diseases, urolithiasis, bladder, urethra, male reproductive system and kidney diseases.

We provide our patients with world-class medical services – our team consists of renowned highly-qualified professionals with exceptional skills and experience.

Център по дентална медицина Свети Георги

ул. Константин Иречек 20, София, България
тел. 02/954 47 83, тел./факс 02/952 41 94
моб. тел.: 0886 129 213, 0898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

Ако имате два свободни дни в София, идете на зъболекар дори да смятате, че не ви е необходимо. Повечето българи, които живеят в чужбина, редовно се прибират с единствената цел да си лекуват зъбите в България, където стоматолозите не само се справят доста добре, но и за по-малко пари.

В денталния център на с-р , специализирал ендодонтия, парадонтология и имплантология в Австрия, Италия, Швейцария и Франция, може да получите и козметични услуги. Една от възможностите е да си избелите зъбите по най-популярните в Европа технологии или просто да си направите профилактичен преглед. Новост в центъра е лечението с лазерен апарат без болка и без анестезия.

St. George Dental Services Centre

20 Konstantin Irechek Str., 1000 Sofia, Bulgaria
phone: +359 2/ 954 47 83, phone/fax: +359 2/952 41 94
cell phone: +359 886 129 213, +359 898 526 082
e-mail: dc_st.george@abv.bg

If you have a couple of days to spare in Sofia then you should visit a dentist – even if you don't think you need to. The majority of Bulgarians who live abroad regularly return with the single aim of having their teeth taken care of in a country where the dentists not only perform a very decent job, but also charge a lot less. At Dr. Tsalov's Dental Services Centre you can also have cosmetic treatments. Dr. Tsalov has studied endodontics, paradontology, and implantology in Austria, Italy, Switzerland and France. Therefore, you will have the opportunity to have your teeth whitened with the latest European technology, or simply have a check-up. Laser treatment, which is performed without anesthesia and is completely painless, is one of the centre's more novel procedures.

Motto

София, ул. Аксаков №18
тел. 02/ 987 27 23

Историята на всеки съвременен град е запечатана в забележителностите, които го характеризират на географската карта. Има и друга история, която често пъти е много по-любопитна и лична – онази, която пишат хората в заведенията, превърнали се от години в градска легенда. Едно такова място винаги е съчетавало добрия вкус в музиката, храната и компанията, и от дълго време се е превърнало в култово и любимо за всеки, който иска да бъде част от интересната градска тълпа.

Клуб Мото е градски пристан за всеки, който иска да бъде някой или да срещне интересни събеседници, да научи най-новите софийски клюки, да разбере всичко за хитова книга, филм или театрална постановка. Удоволствието от приятния разговор е допълнено от елегантното меню, добрата селекция от напитки и хубава музика - от онази, която не те ангажира непременно да влезеш в ритъм, а по-скоро отзвучава леко встрани, като хармоничен фон на преживяването. Спокойствието и уютът са превърнали Клуб Мото не само в предпочитано, но в задължително място за всеки, който иска да усети истинската атмосферата на София и да научи най-тайните ѝ истории.

Spaghetti Company

Сердика център, бул. Ситняково №48
тел. 02/ 841 28 18

ЦУМ – етаж 1, тел: 02/ 926 0427

Mall Bulgaria 102 ет 3 до кино Арена

бул. Витоша 150, тел: 02/ 88 10 100

Работно време: *понеделник - неделя от 10:00 до 00:00 ч.*

spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista и ТИ!

Мястото, известно с изключителна италианска кухня. Обстановката, която вдъхновява срещите, които винаги оставят у теб чувството, че си в сърцето на града!

Всеки от ресторантите Spaghetti Company носи свое собствено усещане. Независимо къде те отведжат пътищата на София, в ресторантите от веригата намиращ себе си сред изискана и творческа обстановка, модерен дизайн и оригинална италианска кухня, специално създадена под черпака на Маестро Марко Лукиари.

Домът на италианската кухня е наблизо. Тук е, за да намиращ винаги себе си, приятели, делови партньори или нови срещи. Кухнята ни е палитра от италиански вкусове. Към това добавяме специална селекция от вина, музика и събития. Можеш да споделиш тук всяко късно сутрешно кафе, работен обяд, лежерен следобед или дълга вечеря. И всеки път ще бъде различно.

И както казва нашият главен готвач Марко Лукиари – „Има неща, за които няма сезони“. Има и такива места. Spaghetti Company е едно от тях.

Spaghetti Company

SERDIKA CENTER, 48 Sitnyakovo Blvd
phone: +359 2/ 841 2818

ТЗУМ – floor 1, phone: +359 2/ 926 0427

Mall Bulgaria 102 floor 3 near Arena cinema

150 Vitosha Blvd., phone: +359 2/ 88 10 100

Working time: *Monday-Sunday 10:00 am – 12:00 pm*

spaghetticompany@mail.bg

Pizza, pasta, modernista and YOU

The place, famous for exquisite Italian cuisine. The atmosphere, inspiring meetings that always leave you feeling in the heart of the city!

Each of the Spaghetti Company restaurants brings its own touch. No matter where Sofia roads take you, in the restaurant chain you find yourself amongst elegant and creative atmosphere, modern design and original Italian cuisine especially prepared by Maestro Marco Luchiar's ladle.

The home of Italian cuisine is nearby. It's right here, so you can always find yourself, friends, business partners or new encounters. Our cuisine is a palette of Italian flavours. We add a special selection of wine, music and events. Here you can share every late morning coffee, business lunch, a casual afternoon or a long dinner. It will be different each time.

As our chef Marco Luchiar says – "There are things of no particular season". There are such places. Spaghetti Company is one of them.

Комплекс жие с видом на море
ПЕРВАЯ ЛИНИЯ

Luxurious complex
FIRST LINE

Carpe Diem
complex

BALCHIK

Carpe Vita
complex

STS. CONSTANTINE AND HELENA

Oазис спокойствия и тепла
300 М ОТ БЕРЕГА МОРЯ

Oasis of peace and comfort
300 M TO THE SEASIDE

*ЛЮКСОВОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО *ДВУХ- И ТРЕХКОМНАТНЫЕ КВАРТИРЫ
С ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ПЛАНИРОВКОЙ *ОТЛИЧНАЯ ИНВЕСТИЦИЯ
*ИНВЕСТИЦИОННО-СТРОИТЕЛЬНАЯ КОМПАНИЯ С БОЛЬШИМ ОПЫТОМ
И ОТЛИЧНОЙ РЕПУТАЦИЕЙ

*LUXURY CONSTRUCTION *ONE - AND TWO - BEDROOM APARTMENTS
WITH FUNCTIONAL DISPOSITION *EXCELLENT INVESTMENT
*INVESTMENT CONSTRUCTION COMPANY WITH EXPERIENCE
AND A GREAT REPUTATION

MY-HOME.BG

+359 885 190390 | +359 888 603351

The 1 Exclusive

София,
ул. "Ген. Йосиф Гурко" №4
тел.: 0882 211 111
www.the1.bg

Един иновативен клуб с изискан стил отвори врати в нощна София- магически огледала, Madrix Light Show система, LED екрани и модерен саунд.

THE 1 EXCLUSIVE е елитен поп фолк клуб в центъра на столицата, който отговаря на високите потребности на своите клиенти. На тях се предлага най-ексклузивната услуга, добра ценова политика, залага се на ритуалното сервиране и продажбата на скъпи напитки. Гостите се посрещат от специален фейсконтрол и любезни хостеси. За екипа на THE 1 EXCLUSIVE най-важната инвестиция са клиентите и това да прекарат наистина незабравими моменти в клуба, независимо дали имат повод за празнуване или просто са решили да излязат да се забавляват.

THE 1 EXCLUSIVE - Ще видите повече, отколкото си спомняте и ще си спомняте повече, отколкото сте видели!

КАПАЦИТЕТ: 500 човека, 150 седящи места

ЕНТЪРТЕЙМЪНТ: модерна сцена, диджеи, балет с тематична хореография и дизайнерски костюми, гостуващи фолк изпълнители от България и балкански фолк-звезди

The 1 Exclusive

4, General Yosif Gurko Str.,
Sofia, Bulgaria
phone: +359 882 211 111
www.the1.bg

An innovative club in fine style has opened its doors in Sofia by night - magic mirrors, Madrix Light Show system, LED displays and modern sound.

THE 1 EXCLUSIVE is an elite pop folk club in Sofia city centre, meeting their customers' high expectations. They're really offered the most exclusive service, good pricing policy, they insist on ritual serving and selling expensive drinks.

Guests are welcomed by special face control and kind hostesses. Customers are the most important investment for THE 1 EXCLUSIVE team and help them spend really unforgettable moments in the club, regardless of having a reason to celebrate, or those

who have just decided to go out and have fun.

THE 1 EXCLUSIVE - You'll see more than you can remember and you'll remember more than you've seen!

CAPACITY: 500 people, 150 seats

ENTERTAINMENT: state-of-the-art stage, DJs, ballet with theme choreography and designer costumes, guest folk performers from Bulgaria, as well as Balkan folk-stars

Bedroom Premium Club

София, ул. Леже 2
телефон: 0888 764 422, 0888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

bedroom
PREMIUM CLUB

Bedroom Premium Club

2, Lege Street, Sofia, Bulgaria
Phone: +359 888 764 422, +359 888 860 666
e-mail: reservation@bedroom.bg
www.bedroom.bg

Един от най-атрактивните клубове в центъра на София е Bedroom Premium Club. С неповторимия си дизайн, гостуването на световноизвестни диджеи и постоянно присъствие на популярни личности, той е притегателен център за ценителите на лукса и забавленията.

Клубът отговаря на най-високите европейски стандарти - първокласно обслужване, перфектен звук, мултимедийно шоу, VIP зона, служители, паркиращи автомобилите...

Bedroom Premium Club напомня на античен храм, а бъдещето е добавено към миналото с нови архитектурни елементи в синтетичен модерен раштер, екрани с 3D video mapping, метални перфорирани пана.

Използваните материали са дърво, метал, камък, стъкло, естествена

кожа, натурален текстил. Акцент в интериора е таванът на клуба, който е уголемена проекция на картината "Shhh", в която са събрани забранени образци от еротичното изкуство. Клубът притежава динамично осветена сцена с интегриран catwalk, който дава възможност за разгръщане на мащабна балетна хореография.

Bedroom Premium Club предлага на своите гости богат ентъртеймънт, авангардни шоу-спектакли, екстравагантни костюми, високотехнологични светлинни ефекти, допълнен с перфектен звук и мултимедийно шоу!

Амбициите на Bedroom Premium Club е в създаването на собствена публика и издигането на нощния живот у нас до най-високи стандарти!

One of the most attractive clubs in Sofia city center is Bedroom Premium Club. With its unique design, guest world famous DJs and the permanent presence of celebrities, it attracts luxury and entertainment lovers.

The club meets the highest European standards - first class service, perfect sound, multimedia show, VIP area, valet parking...

Bedroom Premium Club reminds of an ancient temple and the future is added to the past with new architectural elements in synthetic modern raster, 3D video mapping screens, metal perforated panels.

The materials used are wood, metal, stone, glass, genuine leather, natural textile. The emphasis in the interior design is the ceiling of the club, which is an enlarged reproduction of the painting "Shhh", gathering erotic art forbidden examples. The club has a dynamically lit stage with an integrated catwalk, which enables the unfolding of large-scale ballet choreography.

Bedroom Premium Club offers its guests great entertainment, avant-garde shows, extravagant costumes, high tech lighting effects, complemented by perfect sound and a multimedia show!

Bedroom Premium Club's ambitions are in building its own audience and the rise of Bulgarian nightlife to the highest standards!

Spaghetti Kitchen*Bar

София, площад Св. Неделя 3
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
тел.: 089 304 66 66

Ако трябва да забодем карфица в центъра на София, ще бъде точно тук – на площад Света Неделя 3, при чисто новият Spaghetti Kitchen*Bar. Отправяйки се към парадния вход, виждаме едно съвсем различно място - интериор на няколко нива и съвсем различни зони с много акценти и детайли, живеещи в пълна хармония. Вкусната обиколка на мястото започва с това, с което обикновено свършваме – десерта. На входа ни посреща витрина с авторски десерти, приготвени на място от майстор сладкарите на Spaghetti Kitchen.

Ако си решил да преоткриеш италианската храна, просто се отдай на прясна паста и добре препечена по ръбчетата пица в Morello фурната. Разбира се, Италия не е самотна на вкусната карта, която стои пред нас. Тръгваме на околосветско пътешествие с японското патешко, норвежка съомга, октопод от Санторини, както и няколко предложения от българската кухня. Зоната с прошуто бара пък е прекрасно място за вино и тапаси. Новаторските коктейли, които се предлагат, са истинско произведение на алкохолното изкуство. Накратко – Spaghetti Kitchen*Bar е мястото, на което можеш да се срещнеш с приятели, да хапнеш хубава храна или да пиеш любимия си коктейл в приятна атмосфера.

SPAGHETTI KITCHEN★BAR

EAT • DRINK • SOCIALIZE

Spaghetti Kitchen*Bar

3, Sveta Nedelya Square, Sofia
www.spaghetti-kitchen.bar
e-mail: office@spaghetti-kitchen.bar
phone: +359 89 304 66 66

If we need to put a pin in downtown Sofia, it will be right here – at 3 Sveta Nedelya Square, at the brand new Spaghetti Kitchen*Bar. Heading for the front door, we see a completely different place – interior on several levels and completely different zones with a lot of highlights and details, living in perfect harmony.

The delicious tour of the place begins with what we usually end with – dessert. A window with original desserts, prepared here by Spaghetti Kitchen's pastry chefs, welcomes us at the entrance.

If you've decided to rediscover Italian food, just indulge in fresh pasta and crispy pizza round the edges in the Morello oven. Italy, of course, is not alone on the delicious map we have in front of us. We set off on a round-the-world trip with Japanese duck, Norwegian salmon, Santorini octopus, as well as a few offers from the Bulgarian cuisine. What's more, the prosciutto bar zone is a great place for vino

and tapas. The innovative cocktails they offer are a real work of the alcoholic art. In a nutshell – Spaghetti Kitchen*Bar is the place where you can meet friends, eat good food or have your favorite cocktail in a pleasant atmosphere.

Spaghetti kitchen

София, ул. 6-и септември №9
Резервации тел.: 0890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

Няма как да преминете по улица „6-и септември“ и да останете безразлични към вида на този наистина необикновен ресторант. Какво го прави такъв, ще разберете в момента, в който прекрачите прага му. С една единствена крачка забравяте за работната суматоха на големия град и се пренасяте в един друг сюжет с въздушна атмосфера и безброй кулинарни предложения. Тук ще откриете приятна комбинация от съвременен дизайн в обзавеждането, изискано меню с интернационална кухня и отпускателна музика. От месец ноември се открива и отопляема външна градина. Заведението впечатлява и с деликатно лично отношение към клиента и усещане за домашен уют. Всичко това превръща Spaghetti Kitchen в най-модерното и желано място в София.

SPAGHETTI KITCHEN★

ITALIAN FOOD AMERICAN GRILL

Spaghetti kitchen

9, 6th of September Str., Sofia, Bulgaria
Reservations: +359 890 5 66666
office@spaghetti-kitchen.com
www.spaghetti-kitchen.com

It is not possible to pass 6th of September Street and to remain indifferent to the appearance of this unusual restaurant. You will understand what makes it so unusual the minute you cross its threshold. Only one step and you forget about the busy turmoil of the city, and move into another reality that has a magic atmosphere and countless culinary propositions. Here you will find a pleasant combination of contemporary interior design, exquisite international cuisine and relaxing music. The restaurant also impresses with its delicate personal attitude towards the customer and the feeling of home comfort. All this makes Spaghetti Kitchen the most modern and desired place in Sofia.

ВАЖНО!

ПРЕВОЗ НА БЕЗПЛАТЕН БАГАЖ ПО ПОЛЕТИТЕ НА БЪЛГАРИЯ ЕР НОВА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ ЕР

България Ер въвежда по линиите си нови правила за превоз на багаж за билети, издадени на/след 02 май 2011 г. Новата система, **PIECE CONCEPT**, се базира на броя, теглото и размерите на чекирания багаж.

РЕГИСТРИРАН / ЧЕКИРАН БАГАЖ

Всеки пътник има право да превози в багажниците на самолета безплатен багаж, както следва:

1. Общи правила – Международни и Вътрешни линии:

Класа на обслужване	Норма на безплатен багаж
Бизнес класа	2 броя – макс. до 23 кг и до 158 см всеки един
Икономическа класа	1 брой - макс. до 23 кг и до 158 см

2. Изключения:

Златна карта на бонусната програма	Плюс 1 брой – макс. до 23 кг и до 158 см
За притежатели на ко-брендирана карта България Ер и ЦКБ	Безплатна норма чекиран багаж – 2 броя до 32 кг
За притежатели на карта VISA Platinum	Безплатна норма чекиранбагаж – 2 броя до 23 кг. всеки
Моряци	Плюс 1 брой – макс. до 23 кг и до 158 см
Бебета от 0-2 години	1 брой – макс. до 10 кг и до 115 см

Максималният размер е сумата от външните размери на дължината, височината и широчината на багажа - /l+h+w/.

Пътникът може да превозва и повече от безплатната норма багаж срещу допълнително заплащане.

3. Такси за свръхбагаж - Международни линии:

За по-тежък багаж - между 23 кг - 32 кг	EUR 50
За по-обемист багаж - между 158 см – 203 см	EUR 70
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг x 158 см	EUR 50
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг x 158 см	EUR 100

4. Такси за свръхбагаж - Вътрешни линии:

За по-тежък багаж - между 23 кг - 32 кг	EUR 20
За по-обемист багаж - между 158 см – 203 см	EUR 30
Допълнителна бройка - втори багаж до 23 кг x 158 см	EUR 20
Допълнителна бройка – трети багаж до 23 кг x 158 см	EUR 50

Багаж с тегло над 32 кг може да се превозва само като карго.

5. Специални категории багажи:

Спортна екипировка	Включва се в безплатната норма багаж, при условие че е до 23 кг и до 200 см. Счита се като брой багаж. Изключение: - Международни полети: Един чифт ски на пътник – прилага се фиксирана такса от EUR 30. - Вътрешни полети: Един чифт ски на пътник - прилага се фиксирана такса от EUR 20.
Домашни любимци в пътническата кабина /PETS/: Максимално тегло на животното и клетката – до 8 кг. Максимални размери на клетката – 48 x 35 x 22 см. Приемат се само кучета и котки.	Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от EUR 50.
Животни в багажника /AVIH/: Максимално тегло на животното и контейнера – 32 кг. Максимални размери на контейнера – 110 x 80 x 76 см.	Не се включва в безплатната норма багаж. Заплаща се такса от EUR 80.

РЪЧЕН / КАБИНЕН БАГАЖ: 1 брой – до 10 кг.

Размери - до 55 x 40 x 23 см, с максимален сбор от трите измерения до 115 см.

За смесени превози с участието на България Ер и други партньорски авиокомпании в маршрута могат да бъдат прилагани други условия за багаж.

IMPORTANT!

CARRIAGE OF FREE OF CHARGE BAGGAGE ON BULGARIA AIR FLIGHTS NEW BAGGAGE POLICY OF BULGARIA AIR

Bulgaria Air introduces its new rules for baggage carriage on its destinations for all tickets, issued on / after 02 May 2011. The new policy, PIECE CONCEPT, is based on the quantity, weight and dimensions of the checked-in baggage.

CHECKED-IN BAGGAGE

Each passenger has the right to transport in the aircraft free of charge baggage, as follows:

1. General Terms – International and Domestic Flights:

Booking Class	Terms for free of charge baggage
Business Class	2 PC - up to 23 kg and 158 cm each
Economy Class	1 PC - up to 23 kg and 158 cm each

2. Exceptions:

Gold Bonus Program Card	Plus 1 PC - up to 23 kg and 158 cm
Holders of Co-branded - Bulgaria Air-CCB Bank	Free bag allowance - 2 PC up to 32 kg
Holders of VISA Platinum card	Free bag allowance - 2 PC to 23 kg each
Marines	Plus 1 PC - up to 23 kg and 158 cm
Infants from 0-2 years old	1 PC - up to 10 kg and 115 cm

The maximum allowed size is the sum of external length, height and width of the baggage /l+h+w/.

The passenger can transport more than the free of charge terms for an additional charge.

3. Extra Baggage Fees - International Flights:

Overweight /between 23 kg and 32 kg/	EUR 50
Oversize /between 158 cm - 203 cm/	EUR 70
Extra piece - second piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 50
Extra piece - third piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 100

4. Extra Baggage Fees - Domestic Flights:

Overweight /between 23 kg and 32 kg/	EUR 20
Oversize /between 158 cm - 203 cm/	EUR 30
Extra piece - second piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 20
Extra piece - third piece up to 23 kg x 158 cm	EUR 50

Baggage with weight of more than 32 kg is subject to Cargo transportation.

5. Special baggage items

Sports Equipment	It is subject to free of charge carriage in case the baggage is up to 23 kg and to 200 cm. It is considered as a piece of baggage. Exception: - International Flights: Pair of ski for passenger – fixed fee of EUR 30 is applied. - Domestic Flights: Pair of ski for passenger – fixed fee of EUR 20 is applied.
Pets in the aircraft cabin /PETC/: Maximum weight of the pet and cage - up to 8kg. Maximum dimensions of the cage – 48 x 35 x 22 cm. Only dogs and cats are allowed.	Is not included in the free of charge baggage norm. Fee of EUR 50 is applied.
Animal in the baggage compartment /AVIH/: Maximum weight of the animal and the container – 32 kg. Maximum dimensions of the container – 110 x 80 x 76 cm.	Is not included in the free of charge baggage norm. Fee of EUR 80 is applied.

HAND/CABIN BAGGAGE: 1 PC - up to 10 kg.

Dimensions – 55 x 40 x 23 cm, with maximum sum of all dimensions up to 115 cm.

For code-share flights with Bulgaria Air and other partner airlines in the route can be applied other baggage policies.

ГОТОВИ ЗА ПОЛЕТ

FIT TO FLY

Предлагаме ви няколко полезни съвета за това как да се чувствате добре по време на полета и след него. Изпълнявайте упражненията бавно и дишайте равномерно.

These handy exercises enable you to stay in top form – both during and after the flight. Perform each move with steady, even breathing.

Хогила

10 пъти

Поставете петите на пода и повдигнете нагоре пръстите на краката. После опрете пода с пръсти и повдигнете петите.

Глезени

15 пъти

Правете кръгови движения първо с единия крак, а после с другия.

Колене

30 пъти

Повдигнете единия крак, докато не усетите напрежение в бедрото.

Рамене

5 пъти

Поставете ръцете на бедрата и започнете да описвате кръгови движения с раменете.

Крака

10 пъти

Наведете се леко напред. Обгърнете с ръце коленете и ги повдигнете на нивото на гърдите. Загържете така 15 секунди.

Гръб и ръце

15 пъти

Поставете и двете стъпала на пода и стегнете корема. Наведете се напред, докато ръцете ви не опрат пръстите на краката.

EN

Feet

10 times

Placing your heels on the floor, stretch your toes upwards. Then, keeping your toes on the floor, raise your heels upwards.

Ankles

15 times

Rotate your foot – first in one direction and then the other.

Knees

30 times

Raise your legs, tensing the muscles in your thighs.

Shoulders

5 times

With your hands on your thighs, rotate your shoulders in a circular motion.

Legs

10 times

Bend forward slightly. Wrap your hands around one knee and raise it to your chest. Hold for 15 seconds. Repeat with the other knee.

Back and arms

15 times

Place both feet flat to the floor and hold your stomach in. Bend forward, moving your hands down your legs.

Да се лети не е страшно

- Статистиката сочи, че летенето със самолет е далеч по-безопасно от много други дейности
- Екипажът на вашия самолет е висококвалифициран и с богат опит
- Самолетите на България Ер са с безупречна поддръжка и могат да устоят на всякаква турбуленция
- Опитайте да се отпуснете – вдишайте дълбоко през носа и задръжвайте въздуха няколко секунди, преди да го издишате

EN

Relax!

- Statistics show that flying is much safer than many situations in daily lives
- The crew in control of the plane is highly trained and experienced
- Bulgaria Air aircraft are thoroughly maintained and designed to withstand various forms of turbulence
- Try to relax – breathe in deeply through your nose, hold for three seconds before exhaling slowly

По време на полет

- Усещате болка в ушите? Запушете носа, затворете устата и започнете да преглъщате или да се опитвате да изкарате въздуха, без да отваряте уста. Дъвченето на дъвка също помага
- Стимулирайте кръвообращението си, като се разходите по пътеката в самолета
- Избягвайте да седите с кръстосани крака, защото това може да ограничи кръвообращението
- Може да се почувствате по-удобно, ако свалите обувките
- Пийте повече вода и по-малко алкохол, чай или кафе

EN

During the flight

- Ear pain? Pinch your nose shut, close your mouth and swallow or blow out against your closed mouth. Alternatively, chew some gum
- Stimulate your circulation by walking around the cabin and stretching
- Avoid sitting with your legs crossed as this restricts circulation
- Removing your shoes may provide you with more comfort
- Drink plenty of water and not too much alcohol, tea or coffee

Как да се приспособим по-бързо към часовите разлики

- Опитайте се да настроите биологичния си часовник към времевата зона на бъдещата ви дестинация, като вечерта преди по-лети си легнете един час по-рано или по-късно
- Не прекалявайте с тежката храна и не пийте твърде много алкохол или кафе вечерта преди полета
- Яжте богати на протеин храни в подходящи за новата часова зона отрязъци от денонощието
- Когато пристигнете на избраната от вас дестинация, направете си кратка разходка
- Прекарайте поне 30 минути на дневна светлина

EN

Reducing jetlag

- Begin adjusting your body clock to the time zone of your destination the night before departure by going to bed earlier or later
- Don't consume too much food the night before you leave, or drink too much coffee or alcohol
- Eat protein-rich meals at times that are normal for your new time zone
- At your destination, take light exercise – such as a walk
- Spend at least 30 minutes in daylight

УДОБСТВО И БЕЗОПАСНОСТ ВЪВ ВЪЗДУХА

YOUR COMFORT AND SAFETY IN THE AIR

Вашето здраве

Ако имате притеснения за здравето си, свързани с пътуването, и особено ако страдате от дихателни или сърдечно-съдови заболявания, посетете лекаря си преди заминаване. Аптеките могат да ви предложат лекарства без рецепта, но нашият съвет е винаги да се консултирате с лекар, който е най-подходящ за вас.

Вашият багаж

Избягвайте тежкия ръчен багаж. Носенето му може да претовари организма ви. Да седнеш в креслото уморен и загъхан, означава да започнеш пътуването си зле. В ръчния багаж носете само основното, което ще ви трябва по време на полета.

Срокът за явяване на летището

Опитайте се да пристигнете на летището рано. Оставете си достатъчно време за формалности, пазаруване и отвеждане към самолета. Времето за регистриране на пътниците е различно на различните летища и може да варира според дестинацията. Добре е да се информирате предварително за часа, в който трябва да сте на летището.

Вашата сигурност

Запознайте се с изискванията за сигурност и ги спазвайте.

Не се съгласявайте да пренасяте чужд багаж. Не оставяйте багажа си без надзор.

Слагайте ножове, ножици и остри предмети в куфара, който предавате за транспортиране в багажника на самолета. Ако са в ръчния ви багаж, летищните служби за сигурност ще ви забранят да ги качите в самолета.

Вашият ръчен багаж

Сложете тежките предмети под седалката пред вас, а леките – в багажните отделения над седалките. Не блокирайте с багаж пътя към аварийните изходи и пътеките между креслата. Отваряйте багажниците над седалките внимателно – ако съдържанието им е разместено по време на полета, при отваряне от тях може да паднат предмети.

Пушенето

Пушенето в самолета е опасно. Забранено е на всички

България Ер ви желае безопасен и удобен полет. Висококвалифицираните ни летци, стюардеси и стюарди са обучени да осигурят безопасността ви. Ето някои основни моменти от безопасността, с които може да се запознаете, докато почивате и се наслаждавате на полета на България Ер.

Bulgaria Air wishes you a safe and comfortable journey. Our highly trained flightdeck and cabin crews are here to take care of your safety. While relaxing and enjoying Bulgaria Air's inflight service, you may consider the basic points that follow.

полети на България Ер. На кабинния екипаж е наредено да следи за изпълнението на забраната. Не пушете в тоалетните, които са оборудвани с датчици за дим.

Упътванията за безопасност

Преди заминаване и пристигане кабинният състав на България Ер ще ви запознае с правилата за безопасност в самолета. Упътването включва сведения за предпазните колани, кислородните маски, изходите, аварийното напускане на самолета, спасителните жилетки. Молим за вашето внимание по време на демонстрацията. Разгледайте инструкцията за безопасност в самолета, която е в джоба на седалката пред вас.

Кабинен екипаж

Кабинният екипаж на България Ер се грижи да ви обслужва отлично и да осигурява безопасността по всяко време. Не се притеснявайте да повикате стюардесите и стюардите, като използвате разположения над креслото ви бутон, да споделяте коментарите си с тях и да ги убедомявате за потребностите си.

При пристигане

Пазете багажните си купони, за да намерите лесно багажа си. Отгледете малко време, за да се аклиматизирате след пристигането си.

in, shop and board. Check-in times vary from airport to airport and from destination to destination. Please, inform yourself well in advance to avoid delays/cancellations.

Your security

Do read and follow the security requirements. Do not agree to carry other people's items with you. Never leave your luggage unattended. Store personal knives, scissors and other sharp objects safely inside your suitcase or hold luggage. If you do not, airport security staff will stop you taking them aboard in your cabin luggage.

Your hand luggage

Please store heavy items underneath the seat in front of you. Stow lighter items in the overhead luggage racks. Please ensure you do not block access to the emergency exits, and do not block the aisle. Please open the overhead lockers with caution: items there may have become disturbed and may fall onto the seats below.

Smoking

Smoking onboard is dangerous. All Bulgaria Air flights are non-smoking and cabin crew are under strict instructions to monitor observance. Please do not smoke in the lavatories; they are equipped with smoke sensors.

The safety briefing

Before departure and on approach, Bulgaria Air cabin crew will demonstrate the rules of safety on board our aircraft. The briefing includes information on your seatbelt, how to use your oxygen mask, how to locate exits, how to leave the aircraft in an emergency, and how to use your lifejacket. Please spare a moment to watch their demonstration.

Please also consult the illustrated Safety on Board leaflet in the seat pocket in front of you.

Your cabin crew

The Bulgaria Air flight attendants are on board to provide you with top class inflight service and ensure your safety at all times. Please do not hesitate to use the overhead attendant call button and share comments or request service from your flight attendant.

At the destination airport

Have your luggage identification tags ready to help you find your luggage. Give yourself some time for initial acclimatisation with the weather and environment of your destination.

Your health

If you have any medical concerns about making a journey, or if you suffer from a respiratory or heart condition, see your doctor before traveling. There are over-the-counter medicines available, but we recommended always consult a doctor to determine which are suitable for you.

Your luggage

Try to travel light. Carrying heavy bags can cause considerable stress you may not be used to. Arriving at your sit exhausted and perspiring is not a good start to your journey. In your hand luggage, carry only essential items which you will genuinely need during the flight.

Your check in deadline

Arrive early at the airport. Give yourself plenty of time to check

Уважаеми пътници,

В съответствие с директива на Европейската комисия 68/2004 от 15 януари 2004г., в охраняемите зони на летищата и в ръчния багаж не бива да се слагат предмети, с които е възможно или изглежда възможно да се причини нараняване. Сред забранените предмети са:

- всякакви видове огнестрелно оръжие;
- катапулти и харпуни;
- имитации на огнестрелно оръжие, в това число детски играчки;
- оръжейни части, с изключение на уреди за телескопично виждане;
- пожарогасител;
- електрошокови уреди;
- брадви, секири, сатъри, томахавки;
- лъкове, къси копия;
- всякакви заострени метални предмети,
- които могат да послужат за нараняване;
- ножове, независимо от предназначението им;
- саби, мечове;
- бръснари, скалпели;
- ножици, с режеща част по-дълга от 6см;
- бормашини, отвертки, клещи, чукове;
- кънки за лег;
- всички видове спортни стикове, бухалки, щeki и тотяги;
- всички видове оборудване за бойни спортове;
- амуниции, гранати, мини, военни експлозиви;
- детонатори;
- газ и газови контейнери;
- всякакви пиротехнически средства;
- хлор, парализиращи спрейове, съзотворен газ;
- терпентин, разреждател и аерозолна боя;
- напитки с над 70% съдържание на алкохол;

От 6 ноември 2006г. в Европейския съюз са в сила нови мерки за сигурност, които ограничават количеството течности в ръчния багаж. Те трябва да са в самостоятелни опаковки до 100мл всяка и общо до 1л, поставени в самозапечатващ се прозрачен плик, който подлежи на проверка от служителите по сигурността. Ограниченията се отнасят за следните течности: вода, напитки, супи, сиропи, гримове, кремове, лосиони, гелове, парфюми, дезодоранти, спрейове, паста за зъби, пана за бръснене и не включват медикаменти и бебешки храни за ползване по време на пътуването, но те подлежат на проверка.

Списъкът посочва някои от забранените за пренос предмети, без да бъде изчерпателен. Моля консултирайте се с летищния персонал за по-пълна информация.

From 6 November 2006 the European Union adopted new security rules that restrict the amount of liquids you can take through security checkpoints, in addition to other prohibited articles. These liquids must be in individual containers with a maximum capacity of 100 ml each, packed in one transparent, resealable plastic bag (with a capacity of no more than one litre). The restrictions apply to liquids such as water, drinks, soups, syrups, make-up, creams, lotions, gels, perfumes, deodorants, sprays, tooth paste and shaving foam. Liquid foods for babies and any medication a passenger may need during a flight are exempt from the above restrictions but must be presented at security checkpoints.

This is not an exhaustive list. If in doubt, please, consult the airport staff who will be happy to provide you with more detailed information.

Dear passengers,

In keeping with European Commission Regulation № 68/2004 of 15 January 2004, any object capable, or appearing capable of causing injury should not be carried into the security restricted areas of the airports and into the aircraft's cabins. These include, but are not limited to:

- all types of firearms;
- catapults and harpoons;
- replica or imitation firearms, toy guns;
- component parts of firearms (excluding telescopic sighting devices);
- fire extinguishers;
- stun or shocking devices;
- axes, hatchets, meat cleavers; machetes;
- arrows and darts;
- any type of sharpened metal objects, which could cause injury;
- all types of knives;
- sabers, swords;
- open razors and blades, scalpels;
- scissors with blades more than 6 cm in length;
- drills, screwdrivers, crowbars, hammers;
- ice skates;
- any type of sport bats, clubs, sticks or paddles;
- any martial arts equipment;
- ammunition, grenades, mines, explosives
- and explosive devices;
- detonators;
- gas and gas containers;
- any pyrotechnics;
- chlorine, disabling or incapacitating sprays, tear gas;
- turpentine and paint thinner, aerosol spray paint;
- alcoholic beverages exceeding 70% by volume.

НОВИ ПРАВИЛА ЗА ПРЕВОЗ НА ДЕЦА

От 1 юли 2012 година авиокомпания България Ер променя правилата за превоз на непридружени деца

За **НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UNACCOMPANIED MINOR - UM)** се смята дете, което не е навършило 12 години и пътува без родител, настойник или друг пълнолетен придружител.

ПРИ УСЛУГАТА ПРЕВОЗ НА НЕПРИДРУЖЕНО ДЕТЕ (UM) служителите поемат детето от изпращача на отправното летище, придружават го по време на всички летищни формалности и го предават на посрещача. Услугата е задължителна за деца на възраст от 3 до 5 години и възможна при поискване за деца с навършени 5 години.

ФОРМУЛЯР – ИНФОРМАЦИЯ ОТ РОДИТЕЛ/НАСТОЙНИК: Задължителен документ, в който се вписва точна информация за детето, както и имената, адресите и телефони на изпращача и посрещача.

ЕСКОРТ – Стюардеса, която пътува с детето и се грижи за него по време на полета. За да бъде осигурен ескорт, агентът, създател на резервацията на детето, внася SR UMNR с неговата възраст и рождена дата, както и информация за посрещача и изпращача – имена, телефон за връзка и пълен адрес. Запитването се прави поне две седмици преди полета. В рамките на 3 дни служителите от отдел Спейс контрол дават отговор на молбата. При потвърждение Спейс Контрол запазва място на стюардесата на желан полет и уведомява агента, който създава EMD в резервацията на детето в размер на дължимата сума за тази услуга.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ИНФОРМАЦИЯ за потвърждаване на услугата UMNR включва три имена, възраст и рождена дата на детето; три имена, телефон за връзка и пълен адрес на посрещача и изпращача.

- Авиокомпания България Ер не приема непридружени деца, трансфериращи на летище София. Изключения се правят само при предоставени контакти на трансферния пункт.
- Деца до 3 години не се приемат за превоз без придружител.
- Деца, навършили 5 години, се приемат за превоз без придружител и се обслужват по реда за непридружени деца – UM.

ЗАПЛАЩАНЕ ЗА ПРЕВОЗА на непридружени деца:

- от 3 до навършване на 5 години: за детето се заплаща пълната тарифа за възрастен пътник без детско намаление, плюс 50% от едностранната тарифа в М класа за стюардесата-придружител. Всички дължими летищни такси за маршрута по билета също се събират. Една стюардеса може да придружава две деца от едно семейство и в този случай за двете деца се заплаща една такса.
- от 5 до 7 години: плаща се 100% от тарифата за възрастен пътник. Допълнително се събира UM такса в размер на 40 евро на отсечка за международни полети и 20 евро за вътрешни линии.
- от 8 до 11 години: плаща се детски билет с приложимото по съответната тарифа детско намаление. Допълнително се събира такса UM в размер на 40 евро на международна отсечка и 20 евро за отсечка по вътрешни линии.
- за две деца от едно семейство – братя и сестри, които пътуват заедно, се плаща една UM такса за двете деца.
- по желание на родителите, деца от 12 до 18 години могат също да ползват услугата UM срещу заплащане на UM таксата.

New Rules for Transporting Children

From the 1st of July 2012, Bulgaria Air is changing its rules regarding transporting unaccompanied children.

An **unaccompanied minor (UM)** is a child under 12 years old who is traveling without a parent, guardian or some other type of adult escort.

The service **“Transport of an unaccompanied minor” (UM)** means that employees of Bulgaria Air receive the child from the person that escorts him or her to the departure airport, accompanies the child through all airport formalities, and hands him off to the person that will collect the child at the destination. The service is mandatory for children between their 3rd and 5th birthdays, and optional for children who have already turned 5 years old.

Form – information from the parent/guardian: A mandatory document that contains accurate information about the child, as well as the full names, addresses and telephone numbers of the persons who will be escorting the child to the departure airport and from the destination airport.

Escort – A flight attendant who travels with the child and cares for him or her during the flight. To provide an escort, Bulgaria Air requires the travel agent that books the flight for the child to submit SR UMNR with the child's age and date of birth, as well as information about the person who will deliver the child to the departure airport, and the person who will collect him or her from the destination airport – their full names, telephone numbers and full addresses. This service should be requested at least two weeks prior to the flight. Staff members from the Space Control Department will reply to your inquiry within 3 business days. Upon confirmation, Space Control books a place for the flight attendant on the desired flight and informs the travel agent who issues an EMD on the child's reservation in the amount of the sum payable for the service.

The information that is necessary for the confirmation of the UMNR service includes the child's full name, age and date of birth, as well as the full name, telephone number and complete address of the persons delivering the child to the departure airport and collecting him or her at the destination airport.

- Bulgaria Air does not accept unaccompanied minors who transfer at Sofia Airport. Exceptions are made only when contact information has also been submitted for the persons who will take care of the child at the point of transfer.
- Children under 3 years of age cannot travel unaccompanied.
- Children who have turned 5 are permitted to travel unaccompanied and are served according to the rules for unaccompanied minors.

The price for the Transport of Unaccompanied Minors service:

- For children between their 3rd and 5th birthdays: the price is the full adult tariff without a children's discount, plus 50% of the one-way tariff in M class for the escorting flight attendant. All applicable airport fees for the route of the flight are also collected. One flight attendant can escort two children from the same family simultaneously and, in that case, the customer pays one fee for both children.
  - Age 5-7: the customer pays 100% of the tariff for an adult passenger. A UM fee is also collected in the amount of 40 euros for international flights and 20 euros for domestic flights.
  - Age 8-11: the customer pays a children's tariff (with the applicable child discount from the respective tariff). A UM fee shall also be collected in the amount of 40 euros for international flights and 20 euros for domestic routes.
  - For two children from one family – siblings traveling together – one UM fee is payable for both children.
  - Upon parental request, children aged between 12 and 18 years old may also make use of the UM service if the UM fee is paid.

THE FACE OF

Bulgaria Air

National Carrier www.air.bg

Airbus A320-214

Airbus A319-112
Airbus A319-111

Boeing 737-300

Embraer 190-100

CODESHARE PARTNERS

Co-operative and marketing abetments with other airlines are an integral part of Bulgaria Air operating policy. Code sharing agreements enable travelers to take advantage of a greatly enhanced spectrum of global destinations with the minimum of procedural inconvenience.

SOFIA - MOSCOW

Both airlines operate codeshare flights between Bulgaria and Russia.

VARNA/BOURGAS - MOSCOW
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA - PARIS

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA - ROME

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA - MILAN

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA - MADRID
MADRID - LAS PALMAS
MADRID - TENERIFE

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA - AMSTERDAM

Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA - BUCHAREST

Jointly operated services using Tarom aircraft and crew.

SOFIA - PRAGUE, PRAGUE - BUDAPEST
Jointly operated services using Bulgaria Air aircraft and crew.

SOFIA - BELGRADE

Jointly operated services using Air Serbia aircraft and crew.

SOFIA - BERLIN

Both parties operate and have a seat exchange programme.

SOFIA - VIENNA, SOFIA - FRANKFURT,
SOFIA - DUSSELDORF, SOFIA - ZURICH
Jointly operated services using Bulgaria air aircraft and crew.

BERLIN - DUSSELDORF, BERLIN - KOLN,
BERLIN - STUTTGART, BERLIN - FRAN KFURT,
BERLIN - STOC KHOLM, BERLIN - GOTEBORG,
BERLIN - COPENHAGEN, BERLIN - HELSIN KI,
BERLIN - ZURICH, BERLIN - VIENNA
Jointly operated services using Airberlin aircraft and crew.

Дестинации Destinations

CODESHARE PARTNERS

Code share партньорството позволява на авиокомпаниите да предлагат на своите пътници повече полети до дадената дестинация при облекчена процедура за резервация, както на собствените полети, така и на полетите на партньора по маршрута.

The Code share partnership enables airlines to provide for their valuable customers more frequencies to each particular destination at facilitating booking procedure, on every own operated or marketing flight en route.

SPA PARTNERS

Special prorate agreement е сред основните търговски договори, представящи на партньорските авиокомпани изключителната възможност да увеличат броя на предлаганите дестинации през даден пункт и да отговорят на търсенето на клиентите с приемливи цени.

The Special prorate agreement is among the basic commercial agreements, giving partner airlines a significant opportunity to enlarge number of global beyond destinations offered in response to customer demands at reasonable prices.

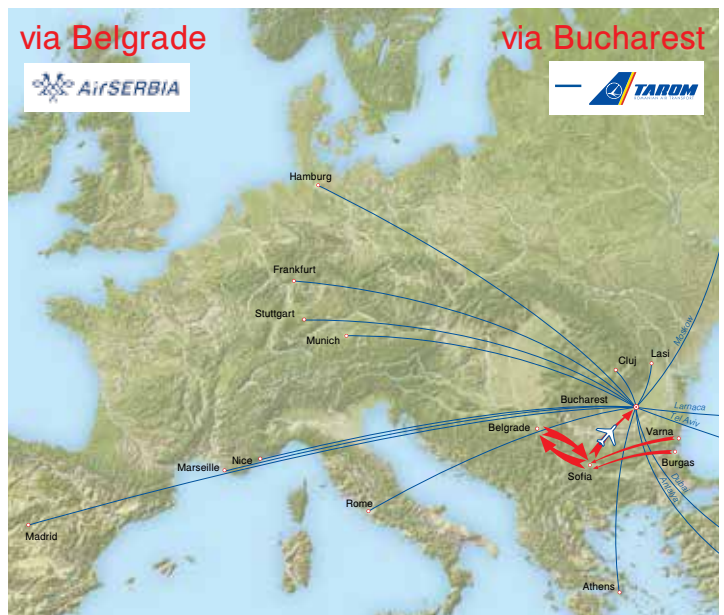
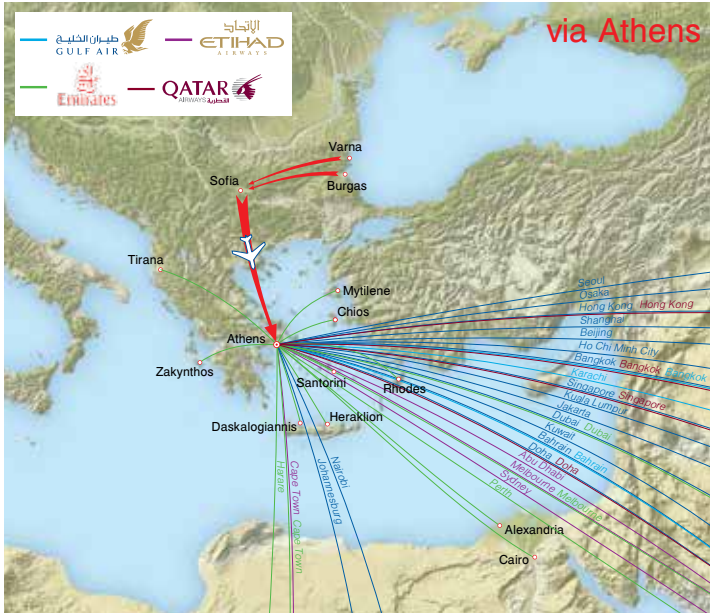
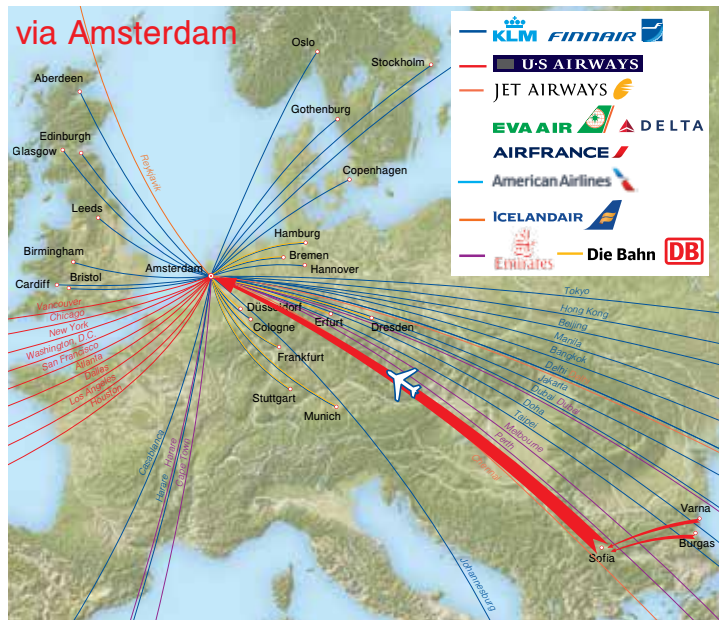
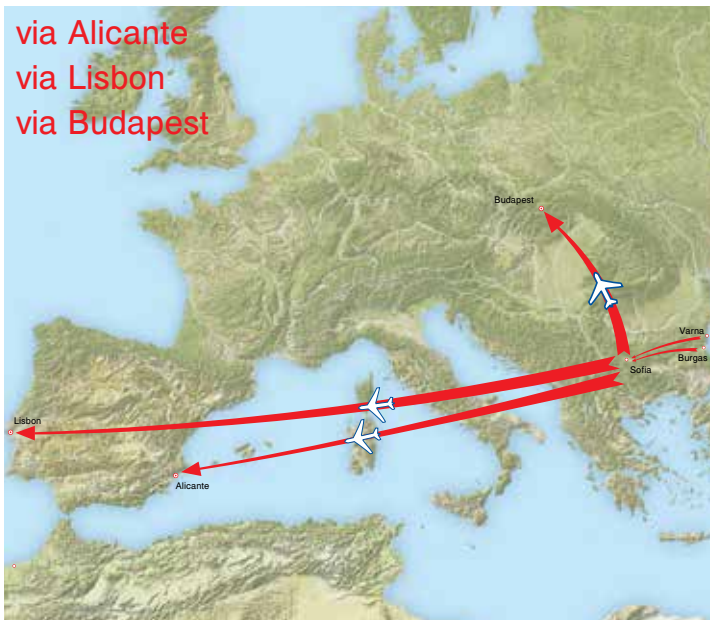
INTERLINE PARTNERS:

Interline agreement позволява взаимното признаване на билетите и по този начин съществено допринася за това двете авиокомпани да могат да предлагат продукта на партньора по редовни линии.

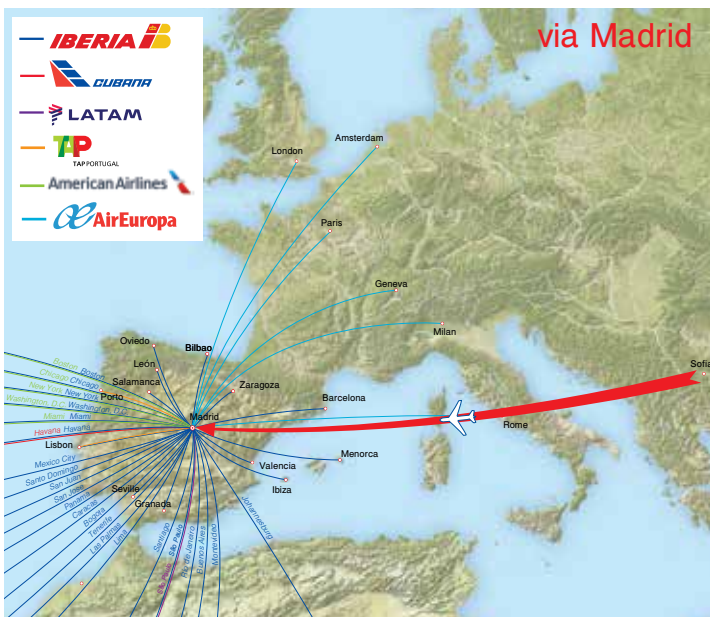
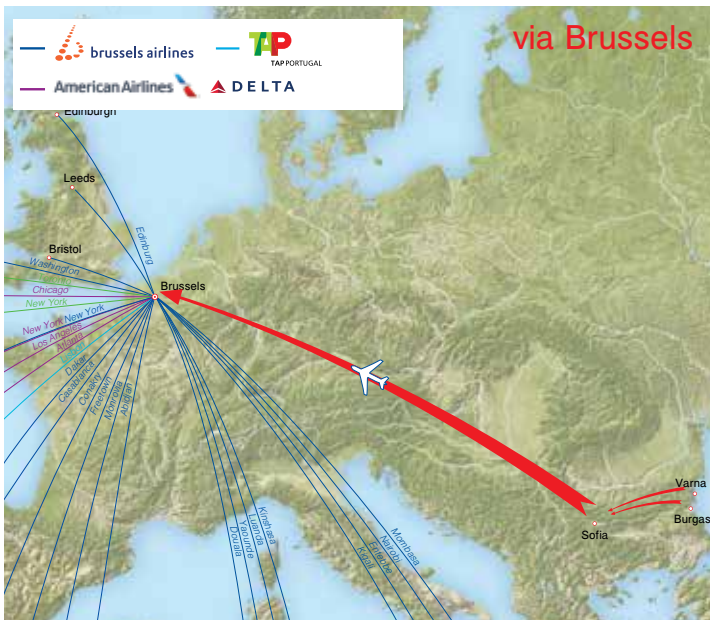
The Interline agreement permits the acceptance of each other's airtickets and that way contributes significantly both airlines to be able to offer customers reciprocally their product on schedule services.

Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори. Fly anywhere across the world with Bulgaria Air and partners.

Летете до Всяка точка на света с България Ер и партньори.

БЪЛГАРИЯ ЕР: Къде да ни намерите? BULGARIA AIR: Where to find us?

<p>SOF BOJ VAR</p> 	<p>Call Center Working Hours: Every day 08:00-22:00 Local Time</p>	<p>phone: (+359) 2 402 04 00 e-mail: callFB@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Ticket office 2 Ivan Vazov Street Working hours: Monday-Friday 9:00-12:00/12:30-17:30 Local Time</p>	<p>e-mail: tickets1@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Sofia Airport, Terminal 2, Departures Ticket Counters Working hours: Monday, Tuesday, Thursday, Friday: 04:00-20:00 Wednesday: 04:00-22:30 Local Time Sunday: 04:00-23:00 Local Time</p>	<p>web: www.air.bg</p>
	<p>Varna Airport Office Monday-Friday 09:00-17:30 Local Time</p>	<p>phone: (+359 52) 573 32 fax: (+359 52) 501 039 e-mail: varna@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Varna - City Office 55, 8-mi primorski polk blvd Working Hours: Monday-Friday 09:00-20:00 Local Time Saturday 10:00-18:00 Local Time</p>	<p>phone: (+359 52) 651 101 e-mail: varna_city@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Bourgas Airport Office Bourgas airport, Terminal Departures, floor 2 Working Hours: Monday-Friday 09:00-17:30 Local Time</p>	<p>phone: (+359 56) 900 155 fax: (+359 56) 870 132 e-mail: boj@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Head office 1, Brussels Blvd Sofia Airport, Sofia 1540 Working Hours: Monday-Friday 09:00-17:30 Local Time</p>	<p>fax: (+359) 2 984 02 03 e-mail: office@air.bg web: www.air.bg</p>
<p>BRU</p> 	<p>Belgium - Brussels Brussels National Airport Level Departure, BE 1930 Zaventem Working hours: Monday 07:30-14:00 Local Time Tuesday-Friday 14:30-19:00 Local Time</p>	<p>phone: +32 2 753 2016 +32 2 753 2017 e-mail: brussels@air.bg brussels2@air.bg web: www.air.bg</p>
<p>LCA PFO</p> 	<p>Nicosia, Cyprus "Louis Aviation" - 11 Lemesos Avenue, 2112 Nicosia, P.O. Box 21301, 1506 Nicosia, Cyprus.</p>	<p>phone: +357 225 88 182 +357 223 76 606 e-mail: bulgariaair@louisgroup.com web: www.air.bg</p>

<p>FRA BER</p> 	<p>Germany - Frankfurt Germany, D-60325 Frankfurt am Main, Guillettstr. 50</p>	<p>phone: +496 928 41 86 fax: +496 929 12 45 e-mail: frankfurt@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Germany - Berlin Germany, 10117 Berlin, Leipziger str.114-115</p>	<p>phone: +493 025 144 60 fax: +493 025 133 30 e-mail: info@berlin-bat.de web: www.air.bg</p>
<p>LON</p> 	<p>United Kingdom - London Ticket Pod 1 Terminal 4 London Heathrow Airport Hounslow, Middlesex TW6 3FB</p>	<p>phone: +44(0)208 897 99 16 e-mail: LHR@bulgaria-air.co.uk web: www.air.bg</p>
<p>MOW</p> 	<p>Russia - Moscow Ticket office Kuznetskiy Most, 3 Str. Working hours: Monday - Friday 09:00-18:00 local time Saturday 10:00-14:00 local time</p>	<p>phone: +79 26 99 23 637 e-mail: ticketmow@air.bg moscow@air.bg web: www.air.bg</p>
	<p>Russia, Sheremetyevo Airport, Terminal F, DAVS, fl.2, office 13-14 Working hours: 24h</p>	<p>phone: +749 59 56 4661 e-mail: svoapfb@mail.ru web: www.air.bg</p>
<p>TLV</p> 	<p>Israel - Tel Aviv Open Sky LTD Israel, Tel Aviv, 23 Ben-Yeehuda stl. Working hours: Monday, Tuesday, Wednesday, Thurs- day, Sunday 09:00 - 17:00 local time</p>	<p>phone: +972 379 51 355 +972 379 51 354 e-mail: annie@open-sky.co.il web: www.air.bg</p>
<p>USA</p> 	<p>Mailing Address: 1819 Polk St #401 San Francisco, CA 94109 Working Hours: Monday - Friday 9am - 5pm, Saturday - Sunday 9am - 1pm (EST)</p>	<p>phone: 1-855-FLY-TO-BG (359-8624) e-mail: tickets@bulgariaairusa.com web: www.air.bg</p>
<p>VIE</p> 	<p>Austria - Vienna Intervega Reisen GmbH Austria, A-1010 Wien, Tiefer Graben 9 A-1010 Wien, Tiefer Graben 9</p>	<p>phone: +43 153 52 550 +43 153 52 551 e-mail: intervegareisen@aon.at web: www.air.bg</p>
<p>ZRH</p> 	<p>Switzerland - Zurich Switzerland, CH-8060, Zurich Airport - Terminal 1, P.O. BOX 2165 Monday - Friday 9:30-12:30/13:30-17:30 local time</p>	<p>phone: +41 443 616 154 +41 443 616 284 fax: +41 443 616 160 e-mail: zurich@air.bg web: www.air.bg</p>